

İSTANBUL BİLGİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS
MEDIA AND COMMUNICATION SYSTEMS
MASTER'S DEGREE PROGRAM

**THE EFFECT OF SPOTIFY PLAYLISTS ON THE MUSIC CONSUMPTION
HABITS OF MUSIC CONSUMERS**

Mert BÜYÜKSAĞNAK
118680004

Dr. Öğr. Üyesi Ivo Ozan FURMAN

İSTANBUL

2021

The effect of Spotify playlists on the music consumption habits of music consumers

Spotify alma listelerinin mzik tüketicilerinin müzik tüketim alışkanlıklarına olan etkileri

Mert Byksağnak
118680004

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ivo Ozan Furman (imza).....
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Erkan Saka (imza).....
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Suncem Kocer (imza).....
Kadir Has Üniversitesi

Tezin Onaylandığı Tarih: 30.09.2021

Toplam Sayfa Sayısı: 153

Anahtar Kelimeler (Türkçe)

- 1) metalaşma
- 2) Spotify
- 3) alma listeleri
- 4) algoritmik öneri sistemleri
- 5) mzik tketicileri

Anahtar Kelimeler (İngilizce)

- 1) commodification
- 2) Spotify
- 3) playlists
- 4) algorithmic recommendation systems
- 5) music consumers

ACKNOWLEDGMENTS

I would like to thank my family who supported me during my master's degree process, all my teachers who taught me during my master's education and trained me in this direction, and especially my valuable advisor Ivo Furman who always supported me during the thesis period.

TABLE OF CONTENTS

ACKNOWLEDGMENTS	iii
ABSTRACT	vii
ÖZET	viii
INTRODUCTION	1
CHAPTER I	
I. LITERATURE REVIEW	3
I.I P2P MUSIC SHARING & FIRST LEGAL MUSIC SERVICES	4
I.II MUSIC VIDEO STREAMING	8
I.III THE SHIFT TO STREAMING PLATFORMS	9
I.IV INNOVATIONS OF DIGITAL MUSIC STREAMING PLATFORMS 11	
I.IV.I Unlimited catalogues & Access over ownership	12
I.IV.II Playlists over albums, shuffling over listing	13
I.IV.III Curations and personalized consumption experiences	14
I.V ALGORITHMIC RECOMMENDER SYSTEMS, DSPTS AND SURVEILLANCE CAPITALISM	16
I.VI INTRODUCING THE CASE STUDY	19
I.VI.I Algorithmic Playlists	22
I.VI.I.I Discover Weekly	22
I.VI.I.II Spotify Radio	23
I.VI.I.III Daily Mix	24
I.VI.I.IV Release Radar	25
I.VI.II Algotorial Playlists	25
I.VI.II.I Organica	26
I.VI.II.II Instrumental Madness	26
I.VI.II.III Psychedelic Rock	26
I.VI.II.IV Deep Dark Indie	26
I.VI.II.V This Is Ezhel	26

CHAPTER II

II. METHODOLOGY	27
II.I RESEARCH QUESTIONS.....	27
II.II ACTIVE INTERVIEW.....	28
II.III INTERVIEW QUESTIONS.....	30
II.III.I Structured Questions	30
II.III.II Unstructured Questions	31
II.IV GROUNDED THEORY	31

CHAPTER III

III. FINDINGS	34
III.I BACKGROUND INFORMATION.....	35
III.II MUSIC CONSUMPTION HABITS	36
III.II.I Genres/moods.....	36
III.II.II Occasions	37
III.II.III Platforms	38
III.III SPOTIFY USAGE HABITS.....	38
III.III.I Activities	38
III.III.II Playlists.....	39
III.IV USAGE OF ALGORITHMIC, ALGOTORIAL AND PERSONAL PLAYLISTS.....	39
III.IV.I Motives.....	39
III.IV.II Positive/negative thoughts.....	40
III.V IMPACT OF SPOTIFY’S PLAYLISTS ON MUSIC CONSUMPTION HABITS.....	51
III.V.I Positive/negative impact on habits.....	51
III.V.II Comparison with personal playlists and Spotify’s playlists	59

CHAPTER IV

IV. ANALYSIS.....	67
--------------------------	-----------

IV.I USAGE OF ALGORITHMIC, ALGOTORIAL AND PERSONAL PLAYLISTS.....	67
IV.I.I Positive/negative thoughts	67
IV.II IMPACT OF SPOTIFY’S PLAYLISTS ON MUSIC CONSUMPTION HABITS.....	71
IV.I.I Positive/negative impact on habits	71
IV.I.II Comparison with personal playlists and Spotify’s playlists.....	73

CHAPTER V

V. CONCLUSION	75
VI. REFERENCES	77
VII. EKLER	83

ABSTRACT

For music listeners, Spotify can be a platform that can be shaped to fit their personal needs. Digitalization and the advent of digital streaming platforms has created new opportunities for discovering new music. As a platform, Spotify relies heavily on the affordances of algorithmic recommendation systems to promote musical discovery. These systems are featured primarily on either Spotify or user generated playlists.

Using a qualitative method based on the active interview technique; this study investigates the relationship between Spotify playlists, music consumers and musical discovery. More specifically, it investigates how Spotify playlists affect music listening habits of music consumers. Results show that Spotify's algorithmic and algotorial playlists have a negative effect on users' habits. Most respondents have said that there can be irrelevant and unexpected songs or songs that they wouldn't listen to on Spotify's playlists. Sometimes, they also cannot be in the mood to listen to Spotify's algorithmic and algotorial playlists, mostly because of the high chance of irrelevant or unexpected songs that they can stumble upon which affects their habits of discovering songs through Spotify's playlists negatively. Because of this, personal playlists have a huge advantage compared to Spotify's playlists because even though they are shaped through the content of Spotify's playlists, personalization of that content is much more important to users as they can completely avoid irrelevant and unexpected songs.

Keywords: commodification, Spotify, playlists, algorithmic recommendation systems, music listeners

ÖZET

Müzik dinleyicileri için Spotify, kişisel ihtiyaçlarına göre şekillendirilebilen bir platform olabilir. Dijitalleşme ve dijital yayın platformlarının ortaya çıkışı, müzik tüketicilerinin müzik keşfetmesi açısından yeni fırsatlar yarattı. Bir platform olarak Spotify, müzik keşfini teşvik etmek için büyük ölçüde algoritmik öneri sistemlerinin sağladığı olanaklara güveniyor. Bu sistemler öncelikle Spotify'da veya kullanıcı tarafından oluşturulan çalma listelerinde öne çıkıyor.

Bu tez, aktif röportaj tekniğine dayalı nitel bir yöntem kullanarak Spotify çalma listeleri, müzik tüketicileri ve müzik keşfi arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Spesifik olarak bu tez, Spotify çalma listelerinin müzik tüketicilerinin tüketim alışkanlıklarını nasıl etkilediğini araştırıyor. Sonuçlar, Spotify'nın algoritmik ve algotorial çalma listelerinin, kullanıcıların alışkanlıkları üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu gösteriyor. Ankete katılanların çoğu, Spotify'nın çalma listelerinde dinlemeyecekleri, alakasız ve beklenmedik şarkılar olabileceğini söyledi. Spotify'nın çalma listeleri aracılığıyla şarkı keşfetme alışkanlıklarını olumsuz yönde etkileyen alakasız veya beklenmedik şarkılara rastlama ihtimalinin yüksek olması nedeniyle, Spotify'nın algoritmik ve algotorial çalma listelerini dinlemek istemeyebiliyorlar. Bu nedenle, kişisel çalma listelerinin Spotify çalma listelerine kıyasla büyük bir avantajı var. Kişisel çalma listeleri ne kadar Spotify'nın çalma listelerinin içeriği üzerinden şekillenseler de, alakasız ve beklenmedik şarkılardan tamamen kaçınabildikleri için bu içeriğin kişiselleştirilmesi kullanıcılar için çok daha önemli.

Anahtar Kelimeler: metalaşma, Spotify, çalma listeleri, algoritmik öneri sistemleri, müzik dinleyicileri

INTRODUCTION

For music listeners, Spotify can be a platform where it can be shaped to fit their personal needs. Digitalization and the advent of digital streaming platforms has created new opportunities for discovering new music. As a platform, Spotify relies heavily on the affordances of algorithmic recommendation systems to promote musical discovery. These systems are featured primarily on either Spotify or user generated playlists. This study investigates the relationship between Spotify playlists, music consumers and musical discovery. More specifically, it investigates how Spotify playlists affect the music consumption practices of music consumers.

The outline of this thesis is as follows: the literature review looks at how digitalization has changed the commodification and the distribution of music. Furthermore, it looks at how the process of digitalization in music has started by looking at the third generation of music consumption technologies. Specifically, it looks at the reasons as to why a shift from the third generation of music technologies to streaming platforms happened by looking at what happened throughout the use of third generations of music consumption technologies. It also looks at the music industry and explores what processes and changes the industry has gone through during the generational shift. Then the generational shift is explained and what technologies that shift has bought with itself. Finally, the case study will be looked at.

After the literature review, the methodology section of this thesis introduces the active interview technique and the usage of grounded theory in the analysis of qualitative data. Active interviewing is when both the interviewer and the interviewee are involved in a discussion where it is not only the interviewer asking questions and the interviewee answering those questions, rather it is much more like a daily talk-esque interview, but it is still focused on a specific topic, in this case, the relationship between Spotify playlists and music listening habits of music consumers. For data analysis, grounded theory was used. Instead of analysing and reading through the data and coming up with a theory that could be told through

paragraphs and which should be under certain guidelines of analysis, the researcher, through the use of ground theory, comes up with certain patterns and categories and looks at the bigger picture, and then comes up with a theory. Grounded theory also helps to recognize similar patterns and “categories of meaning” (Willig, 2008) in data in order to come up with a result.

The findings and the analysis sections of this thesis provide a detailed discussion between Spotify, its playlists and the listening habits of music consumers. In the findings section, the researcher goes through what he has found through his active interviews and categorises them under certain codes using grounded theory. In the analysis section, the researcher will use those codes to analyse the data and this analysis will be done separately for each code. Then, the researcher will tie those codes together in an attempt to come up with a result that discusses the bigger picture.

Finally, the conclusion section reiterates the key findings of this thesis and provides an overview of future research possibilities and directions.

I. LITERATURE REVIEW

The advent of digital streaming platforms offers myriad possibilities for music listeners to discover new forms of music. Yet the technologies behind digital streaming platforms did not emerge out of the blue. Instead, they can be seen as the latest expression of a complex political economy emerging from the commodification of music. Listening to music has changed from free downloads of music to streaming music for free and technology was developing with it. With the development of technology, surveillance was possible which offered personalized music but it came with the cost of users' data. Things shifted from the music industry not being able to keep up with the changes and seeing this development as an opposition to their power to a point where they hook users to these platforms which is possible thanks to surveillance of users which leads to personalized content.

When it comes to products, there are distinctions between those that are necessary for people to use for their physiological needs and those that have value in their exchange (Mosco, 2009). A commodity is when a product is focused on it being changed into something exchangeable. Commodification is the process of changing a product that has a use value to a product that has an exchange value. A use value is how valued a product is to an individual when it comes to meeting their needs, and exchange value on the other hand is when a product's value is decided by its market price.

In the case of music, digitalization has changed the way music commodification and distribution. As such, digitalization not only has an impact on the qualities of music itself but also on how people consume music. Yet looking back, one can argue that the impact of digitalization only begins to be felt from the 2nd generation of music consumption technologies onward. First generation consisted of physical formats like vinyl and the second generation consists of hybrid formats like CDs which include digital formats but come in a physical form. Third generation music consumption technologies consist of formats such as MP3 and its

usage and sharing throughout P2P platforms and warez websites. This is where the contents of CDs were “ripped” off of them in order to have it on one’s computer. With the emergence of the internet during the third generation, which was the late 1990’s to mid-2000’s, music listeners could share music on P2P platforms and warez websites. Fourth generation music consumption technologies however, consist of digital platforms that immaterializes the format even further. All the musical content in the fourth generation of music consumption technologies is stored in cloud servers that are fast enough to not ruin the experience. Fourth generation also has answers to the issues that occurred in previous generations like piracy in the third generation, or quality and portability in first and second generation.

Using a political economy approach, the literature review will begin by describing commodification and value creation in third generation music consumption technologies. It will continue on by discussing the shift from third to fourth generation music consumption technologies and what differentiates this new generation in terms of value creation and commodification. Understanding the shift between the third and the fourth generation of music consumption technologies will be helpful because it will explain what changes the music industry has gone through in order to commodify music and the technologies that include the music.

1.1 P2P MUSIC SHARING & FIRST LEGAL MUSIC SERVICES

One of the very first platforms of the third generation of music consumption technologies is Napster. It was created by Shawn Fanning in 1999. It had a huge catalogue of music shared between users and it was easy to use, hence the 70 million users. Although using P2P music sharing services was fine at first for users’ end, legality was becoming a problem for both record labels because of lost revenue, and for users because they were being criminalized for their actions of illegally sharing music. In the case of A&M Records vs Napster, it was decided that Napster was infringing copyright and this decision made Napster shut its digital doors down

(Sun, 2019). After this shutdown, there were different attempts to bring it back but it failed, though the effect it gave to its users was not fading away because they had a taste of free access to music. The lack of presenting free music in some shape or form in third generation music platforms is mainly why none of the music companies were big enough to have a huge impact in the industry.

From the user perspective, a battle against the recording industry was lost. P2P platforms like Napster existed because of the need for freely distributing music and to essentially share culture. Further down this study, it will be seen that with the creation of fourth generation music technologies, which are also known as streaming platforms, corporations started to monetize the culture, criminalized people who thought otherwise and started to surveil what people were doing with their music. As Burkart (2010) also states, "Music and cyberliberties activists want to reclaim sharing as a normatively grounded, legitimate, and culturally protected activity for both democratic culture and the technoculture" (Burkart, 2010). The aim of cyberlibertarians was to have a platform without state control. Corporations took down Napster and other P2P networks and the government crippled the idea of democratic culture in an attempt to take down the "criminals", which was stated to those who wanted democratic culture many times either directly or indirectly.

After what happened with Napster, the recording industry wanted to have control in this new era of music consumption but they weren't impactful enough (Akester, 2005; Bakker, 2005). One of these attempts of control was to create their own platforms. PressPlay was created by Sony and Universal, and MusicNet was created by Warner, EMI and Bertelsman (Sun, 2019). There were also Rhapsody and EMusic which ran independently and they were easy going in the sense of their business practices (Sun, 2019). These record labels also agreed on not to do business with potential licensees so that they have more control over their business but that did not fit well within the new regime of music consumption, according to an industry expert (Sheffner, 2011). Not doing business with licensees meant that music catalogues of these platforms weren't sufficient enough for the demands of digital music consumers. Some of these platforms also had subscription models but

it had a limit over the number of streams and restricted usage was no good for music listeners. In general, this wasn't a good outlook because consumers' ideas in terms of access to music weren't in line with labels' moves. This is another problem of third generation music consumption technologies; limited access to music and limited catalogues.

During the battle of regaining control in the music industry, a breakthrough happened but it came from another industry; the technology industry. Apple created their music player iPod and also created a manager for it called iTunes, but it was lacking content. When looking back at Sony's Walkman, it was a great example of how a rich music catalogue and a music device could go very well hand in hand. This is why in January of 2002, Sony and Warner's executives approached Steve Jobs to develop a music player (Sun, 2019). Discussion didn't go far but after two months, Steve Jobs approached Warner with his own ideas. Essentially, Apple built its own infrastructure with Warner and Steve Jobs' approach was suitable to the problems that record labels were trying to solve since Napster. Apple wanted to have all the major catalogues, which they did by having catalogues of three major labels. Sony later joined those labels because they were running PressPlay and Apple saw them as a potential competitor (Pham, 2013a). Finally, in 2003, iTunes was released to the public and in the release week, one million tracks were sold. Steve Jobs wanted users to have a good experience and iTunes was already a much better solution than suppressing piracy. Buying music from a huge catalogue broke industry ground and it also gave the option to buy tracks separately instead of buying full albums. It did not take long before Apple was one of the largest sellers of musical content in the USA (Wingfield and Smith, 2007). Though there were criticisms such as Apple's use of their copy protection system called FairPlay, which was loosened over time because of those criticisms. There was also the fact that iTunes was locked behind a product wall which was the iPod. Users had to have an iPod in order to use iTunes. This led many non-Apple digital music consumers very unenthusiastic about iTunes (Medford, 2008). The fact that this platform, unlike P2P platforms and warez sites, did not have a place to get users

socially involved in the culture was one of the things that was missing. When iTunes came around it seemed like the platform was a change in digital capitalism but because of these social aspects missing from the platform, it did not last very long. The platform rose as an alternative to piracy but restrictions and missing features weren't doing it justice.

However, there were other options coming up like Last.fm. It was an establishment between Last.fm and Audioscrobbler. Audioscrobbler's creator Richard Jones, according to BBC News (2003), created Audioscrobbler because he had a mission to create a program to recommend people music and have users connect with others. The way it completed its mission was data collection from users which included what they were listening to and this data was shared among other users. Last.fm was a different technology however, because it was a radio station and a music community website (Sun, 2019). Founders of Last.fm met with Audioscrobbler's creator and they merged into one platform (Sun, 2019). The unique thing about Last.fm became scrobbling after the merge, which is a technology that stored what users were listening to and helped them find similar music and artists. After CBS acquired Last.fm in 2007, changes came to the platform. In 2010, playing music for free was removed from the platform and it resulted in users leaving the platform. In that same year, Warner and Last.fm signed a deal and users could now play any tracks that were included in Warner's catalogue but they backed on that idea in 2008. In 2009, the platform announced that in the US, UK and Germany, users had to pay a subscription fee of 3 euros in order to listen to music on the platform. In 2010, the option to preview tracks was removed and custom radio stations followed the removal because of licensing issues. In 2015, the subscriber-exclusive service was announced but it had technical problems and insufficient features which made people stop subscribing to the service. In general, Last.fm was the closest one to being a streaming platform but like a lot of platforms in this generation, it had licensing issues, which is one of the major problems for why any of these platforms didn't explode as streaming platforms did today. Licensing, essentially, was the main reason why any of these platforms didn't

have sufficient music libraries and features and this resulted in insufficient number of users which made them not as big enough or in a user's perspective, not attractive enough.

I.II MUSIC VIDEO STREAMING

In 2005, a platform called YouTube was created by three ex-PayPal employees Chad Hurley, Steve Chen and Jawed Karim (Sun, 2019). Its focus was uploading and sharing videos. The way to generate revenue through these videos is advertisements. In its early days, the platform had user-generated content which meant that they were legal and it kept the platform free from copyright concerns (Breen, 2007). However, as time moved forward, users kept joining and of course, there were increased content uploads of TV programs and music videos and these were uploaded without the permission of its rights holders. Because of this situation, YouTube took measures so that their service became legitimate. In September of 2006, YouTube and Warner had a deal and the platform's legitimacy was approved. In this deal, Warner had a chance to identify their own content which was uploaded by others and claim the revenue that was generated through those videos (Leeds, 2006). The technology that does this is a version of a technology, according to Delaney and Smith (2006), which compared the audio uploaded to YouTube to the characteristics of the content that it already knew. Realizing this, companies like MTV2, CBS and Sony BMG joined in on the partnership. YouTube was now in the "safe harbour" provision of DMCA. Furthermore, Vevo, a video platform established between Sony and Universal, was associated with YouTube and it made the platform more legitimate when it comes to musical content. According to Sandoval, it attracted high-end advertisers more than what user-generated content attracts to the platform (Sandoval, 2008). The reason as to why YouTube was trying to make themselves legitimate was because it had a relationship with traditional media as users were uploading traditional media content to the platform. Burgess also stresses about this by saying how both user-created content and traditional media exist at the same time on the platform (Burgess, 2009). She states that user generated content is only a small portion of

YouTube while most of the content on the platform was coming from traditional media (Burgess, 2009).

The business model of YouTube essentially consists of free content and it is easy to share them. This however did not solve piracy and the declining sales of the recording industry. YouTube was dominant when it comes to the young generation (18- to 25-year-olds), in which free access, to them, is really important. One of the important features of YouTube's music system was that it was free and its quality was decent. However, it had limitations to it being free in terms of content because of the copyright compliance policy. These limitations were a 10-minute upload limit and the low quality compared to what a user could find on the P2P networks. Even with YouTube's traits, users were still using P2P file sharing networks. One of the other downsides of YouTube came from mobile users because watching videos just to listen to a song was running up their data charges. According to Jarrett, content being free could not completely defeat YouTube's limitations of erratic quality and advertisements (Jarrett, 2008). There were improvements and innovations to be made. Finally, as seen here, YouTube had taken a lot of actions to make their platform legitimate because of how it was tied to traditional media. Like in other platforms of the third generation of music consumption technologies, licensing wasn't a problem but the platform was still lacking in terms of sound quality and the inconvenience of watching videos just to listen to a song kept digital music consumers away.

I.III THE SHIFT TO STREAMING PLATFORMS

There was great progress from Napster to YouTube but the recording industry was still having difficulties when it comes to revenues. Compared to how CDs were selling in the 80's, downloads couldn't keep up. There was also the fact that record companies were taking down P2P platforms like Napster, and they were creating their own platforms which didn't have any impact. YouTube offered free music to its users but they were lacking in quality and ease of use. The shift, according to Dolata, was characterized by the turn from purchasing music to access

to music (Dolata, 2020). Technological change also helped the shift. Technologies like cloud storage platforms such as Amazon Web Service and Google Cloud, and the increasing usage of fast internet were the major tools to help the shift to happen.

From the corporation perspective, streaming platforms were the golden mine. With its features over the third-generation music technologies, it was pulling a lot of users in, it was legal, and it had a way of using surveillance over users, essentially learning about what and when users were listening to music. Streaming platforms have huge libraries, but it doesn't mean anything to a user if they don't know what to listen to and that's where surveillance and algorithms came in.

The change that is driven by technology, according to Dolata, was socioeconomic change (Dolata, 2020). Certain technologies didn't fit into the sector which was stable and had a durable socioeconomic structure. Some of those technologies are strengthened and polished constantly like digitization, peer-2-peer technologies, cloud computing and algorithmic selection (Dolata, 2020). The reason why these changes happened in the music industry business is because new players have been the drivers of transformation and traditional ones were the ones losing their influence over the music business. Digital technologies and frameworks are changing the business and the way of accessing music. Now, music can be accessed through cloud-based streaming services. The way listeners "purchase" music shifted to subscription-based access to a massive library of music. Not only that, the way that listeners can discover, share and recommend music has also changed drastically thanks to algorithms.

This change in the industry has also spread out to a long period which started in late 90's with the beginning of music file sharing platforms like Napster. These platforms were the places where users had control instead of record labels and other big companies. According to Dolata, the reason behind the change taking this long is because of the constant innovation in technology and the constant socioeconomical change that essentially influences the music industry and how it operates (Dolata, 2020).

There are also main characters to this shift where these characters didn't have any roles in the industry before. Operatives of platforms like Napster, Pirate Bay and people who were sharing their files on these platforms were the ones, according to Dolata, that were playing around with the new technical possibilities and they didn't have any monetary gain doing so (Dolata, 2020). Even when legal, the shift happened outside the music industry by the help of companies such as Apple, Google and Spotify.

Influential parties like record labels and other interest groups underestimated the shift in the industry and new technologies and tried to fight it because they thought it was dangerous. However, they had to play along and restructure themselves after pressure. These influential parties fighting against the transformation of the industry resulted in their loss of control. In the end, these parties have started adapting to the shift and how they operate has changed.

I.IV INNOVATIONS OF DIGITAL MUSIC STREAMING PLATFORMS

When combined with a political economy approach, format theory can help us understand media and music streaming technologies from the vantage point of affordances by allowing us to “focus on the stuff beneath and beyond the boxes our media come in” (Sterne, 2012). It is a historical and a contextual approach to why certain formats or media come to be, and it has to be specific when it comes to what we are talking about. In the case of this research, rather than talking only about music streaming technologies, it is much more important to also talk about what changes music streaming platforms bring to the experience of listening to music as a whole.

Within such a context, the notion of affordances (Gaver, 1991) allows us to conceptualise how particular values or concepts incorporated into the design of a music consumption technology enable or disable particular sorts of user behaviour. Affordances do not dictate participants' behaviour, but they do configure the environment in a way that shapes participants' engagement. In essence, the

architecture of digital streaming platforms plays an important role in enabling certain kinds of user behaviour. Ultimately, when digital streaming platforms become the mainstay through which society consumes music, these affordances end up changing the way we experience and discover music.

I.IV.I Unlimited catalogues & Access over ownership

One of the innovations that came with the transformation of the industry is unlimited catalogues. Digital music consumers already had this with P2P platforms but it was deemed illegal by the industry. Companies like Apple also gave the opportunity through iTunes Store to buy whatever song the user wanted to buy and listen to and YouTube had a huge library of music, though both of them were lacking in other areas. Streaming platforms on the other hand presented unlimited catalogues without the necessity of buying and downloading a track, which is also a huge leap and the fact that it is legal makes things better for both users and the industry. There are different options to use these streaming platforms either as premium or free (with the exception of advertisements in-between songs).

Songs that are in this huge library go through a detailed process before ending up in users' ears. Aggregators, they are called, charge musicians a specific fee to have their music on the platform of their choice. They use specific techniques to make sure what is uploaded are identified as "songs". A request to upload songs might get rejected because it might not be the kind of content that the specific aggregator might want to sign up to the platform, though another aggregator might think otherwise as seen in Eriksson et al.'s case of them trying to upload their recordings of breakfast sounds for their experiment of analysing what kind of a process a musician goes through (Eriksson et al., 2019). Moreover, as Eriksson et al. explains that Spotify might appear as the main host, but it is only the tip of the iceberg of actors, like aggregators which organize and categorize songs before putting them on streaming platforms (Eriksson et al., 2019).

Furthermore, these aggregators also request necessary details like the genre that the uploaded song belongs to. Putting in a genre, as Eriksson et al. describes it,

speaks to the micropolitics of (self-)representation that artists are encouraged to participate in (Eriksson et al., 2019). In other words, defining a specific genre to their tracks, artists are participating in helping listeners to represent themselves in their own way. These metadata that are put in for song(s) are essentially for the music recommendation algorithms that work inside streaming platforms. In other words, aggregators and artists fill these metadata so that they are ready to be worked on by algorithms. Platforms also pick-up details for these songs, like how Spotify uses AllMusic for artists biographies (Eriksson et al., 2019).

I.IV.II Playlists over albums, shuffling over listing

Music libraries of streaming platforms are mostly narrowed down to personal playlists. Morris & Powers (2015), has said that branded music experiences can be seen as a tool that offers a variety of musical content but in its core, it limits the access to a huge variety of music because of different scenarios, users and listening environments (Morris & Powers, 2015). Digital music streaming platforms have not only changed how music is consumed, but it also changed how artists and record labels prepare it to be consumed. As Dolata (2020) explains, artists and record labels put the tracks into different playlists and listening packs so that it fits to the mood or the environment of a certain listener (Dolata, 2020). Furthermore, these platforms not only distribute music but they also perform actions that add value to the music and the experience of music listening by giving users features so that the experience can be personalized.

Playlists have been around since Napster days. A listener could download songs or rip the songs on the CD and create a playlist with varying tracks from different artists. It is one of the core elements of the music experience which makes it much more personal. Knowing this, streaming platforms also offer users to make their own playlists for themselves. Playlists can also be shared thanks to these platforms, which increases the social aspect of music consumption.

In streaming platforms, playlists are derivative of physically collecting records but it has new uses such as different users working together to create

playlists. In traditional collections, playlists stand for hunting for rare records, meanwhile in playlists, as Hagen (2015) puts it, users put themselves and their will into a place where a huge collection that can't be physically seen, exists (Hagen, 2015). The search for rare music still exists and motivates listeners of these streaming platforms because they create and curate playlists compared to returning to already existing ones. Playlists give the feeling of owning a certain piece of music in the platform because it tightens the features and the content of the platform and makes it much more personal. Music platforms have certain features that attract listeners to act like, as Hagen (2015) puts it, curators for their own music consumption (Hagen, 2015). These acts of an engaged listener essentially make them as influential as the operators of the platform (Hagen, 2015). Whenever users actively update their playlists, the more important it becomes. Managing playlists is as important as its creation because a small change inside it means a wholly different playlist. Other than user created playlists, there are also playlists that are created by platforms. This is also the datafication of user's behaviour because in order for them to see personalized featured playlists, algorithms have to learn what they have been listening to.

I.IV.III Curations and personalized consumption experiences

Music streaming platforms use different methods through algorithms to gain information about their users and users' actions. These actions of users include listening to a certain song, liking or disliking it and adding it to a playlist. It essentially consists of a user interacting with the platform. Through these methods, a user's behaviour can be datafied and in return users experience personalized consumption practices like personalized playlists.

Even though these playlists are generated both by users and platforms, when it comes to the musical content, compared to SoundCloud or YouTube, platforms don't rely on user-generated content, but the term "user" still means a lot to these platforms. Especially when a user performs an action like listening to a song. The

actions of users essentially change how the algorithms work to bring the most accurate songs to them according to their previous listens.

For these algorithms to work properly, user action is always recorded. These actions include when and where a certain song is being listened to, the creation and deletion of their playlists and when these actions are taken. These collections of information enable music streaming platforms to create user profiles to recommend context-based songs or playlists in the future.

To improve recommendation systems and personalized content, surveillance is done by the algorithms on music streaming platforms. Surveillance in music streaming platforms is very different compared to surveillance in social media platforms. Through surveillance done in streaming platforms, much more personal information can be gathered, such as the listener's mood through what they are listening to. With the end result of surveillance done by these algorithms, the platform can offer personalized playlists and different collections that can be adjusted to a user's mood. These features are also an example of music experience becoming more of a personalized experience and algorithms use surveillance so that songs that come up to users will fit to their music tastes. Surveillance in streaming platforms are user's behaviours becoming commodities so that users consume music that they will want to listen to.

Algorithms use information from users to make sure that the user is satisfied with the platform's recommendation features and this can be scaled to every user. Zuboff calls this surveillance capitalism (Zuboff, 2015). What surveillance capitalists do is that they gather information from people in a service or platform and then process that information for revenue. Zuboff also says that these platforms sometimes are essential for social participation and they lure users into "extractive operations and turn ordinary life into the daily renewal of a 21-st century Faustian pact" (Zuboff, 2015). When it comes to the social participation aspect of this idea, Spotify has features such as sharing what you listen to and what your playlists consist of, on the platform. Furthermore, a user can also willingly share their

favourite songs on other social media platforms like Instagram. The social aspect of these platforms makes them unavoidable, and this is exactly what platforms are going for.

I.V ALGORITHMIC RECOMMENDER SYSTEMS, DSPS AND SURVEILLANCE CAPITALISM

One way through which value is created within the paradigm of surveillance capitalism is through algorithmic recommender systems. Surveillance capitalism is a way of capturing human experience and translating it into behavioural data for further use in the systems (Zuboff, 2019). Examples of data that are extracted from human experience can be, in this case, music that a user has listened to in the past, songs that a user liked/didn't like and other such actions on music streaming platforms. These data are then fed into systems, such as algorithmic recommendation systems, for them to accurately present content that a user might be interested in. This process, in the end, captures the user without them knowing that such a process happens or exists. It is the way of creating value without the source of extraction knowing about it.

Surveillance capitalism is one of the key elements for today's platforms where user interaction is necessary. Anything that a user does can be used to improve the platform which returns as a value for the platform because the end result satisfies the user. Targeted content and advertisements are some of the end results of surveillance capitalism's actions.

Here, one can argue that datafication (and hence commodification) of user preferences play an important role in the production of value creation. That is because user preferences are the main thing that keeps platforms alive. Extracting user data and identifying user preferences creates personalized consumption practices which keeps users in those platforms. As digital streaming platforms wholeheartedly embrace the industry mantra of Big Data (see for instance, Mayer-Schoenberger and Cukier 2013) and monitor large diverse types of data (Zuboff, 2015), digital streaming platforms are designed as interfaces which "capture" the

attention of the user. Enticing users into frequent or enduring usage becomes the basis of both new monitoring and monetization opportunities (Fisher, 2017). When combined together, these monitoring and monetization opportunities constitute the basis of what has been broadly described “surveillance capitalism” (Zuboff, 2019).

Within such a framework, algorithmic recommender systems play an important role on both predicting and capturing user behaviour. Algorithmic recommender systems have become an important part of existing technology. They rely on user data, like on music streaming platforms. These recommender systems have come up because of the need to organize and filter large catalogues of information (Resnick et al., 1994). GroupLens, for example, was a collaborative filtering system. It “helped people to find articles that they will like in the huge stream of available articles” (Resnick et al., 1994). It was easy to use, it was compatible with existing news mechanisms of the time, it was scalable so that the more users came in, the quality of predictions wouldn’t lower and it was private where a user could use nicknames if they wanted to (Resnick et al., 1994). GroupLens worked together with a rating system called Better Bit Bureaus and it “predicted scores based on the heuristic that people who agreed in the past will probably agree again” (Resnick et al., 1994). It proved that collaborative filtering and rating content would help others to find content that they would like, and they would filter out the types of articles that they won’t read. This made it easier to access the content that a user specifically wanted.

Algorithmic recommender systems are the new gatekeepers of digital culture (Bonini & Gandini, 2019). Gatekeepers are essentially workers on these platforms that decide what comes up on a user’s personalized playlist or recommendations. Gatekeepers decide what becomes popular and ‘should’ be listened to. Essentially, Bonini & Gandini describes them as those “who are able to decide, filter, and select what to expose listeners to and which songs to direct their attention to” (Bonini & Gandini, 2019). Through the platforms that they are implemented on, they mediate our access to digital content and influence the way users listen to music. Music platforms can also use algorithmic recommender

systems so that they can “(re)capture attention and extract value” (Bonini & Gandini, 2019). Previously, it was mentioned in this research that collaborative filtering would help people to find content, and this also occurs in music platforms through curation teams. These teams work with algorithms to present users the best-case scenario when it comes to what they want to listen to (or should listen to) which depends on their previous listens. Both algorithms and curators are the ones that decide what happens with the music on streaming platforms and Bonini & Gandini (2019) calls them, “global elites of music specialists” (Bonini & Gandini, 2019).

For algorithms to work and keep users integrated to platforms, there needs to be enough information on users, and there is. In fact, there is too much information which creates an interesting situation. Andrejevic explains this by calling it “an era of infoglut” where information is a huge mass and it is an important part of both today’s technology and creating revenue (Andrejevic, 2013). Furthermore, he says that we have enough information thanks to technology to fully inform ourselves, but the latter is impossible (Andrejevic, 2013). With the coming of social media, there is a data glut of affective response (Andrejevic, 2013). This effective response is mostly user interaction with social media technologies and user decisions are based on their emotions which in the end, more data can be captured about it (Andrejevic, 2013).

Another reason why recommendation systems were developed is because of the need to predict user preferences (Beer, 2013). Predicting user preferences through their history of platform interactions is key for platforms like Netflix. It is important that they recommend movies with as little error as possible to keep them on the platform. Their systems also have the power to shape user tastes. Through the movies that they recommend, as Beer (2013) states, they “are likely to become the films you watch or that you likely want to watch” (Beer, 2013). Algorithmic recommender systems want to keep you engaged as much as possible through the content that they recommend.

To increase the engagement of a user, algorithmic recommender systems need to accurately know a user's future actions and that requires extracting a user's past data. A recommendation needs to be as errorless as possible so that users are stuck on the platform which means more revenue. This idea is called "captology" by Seaver (2018), where algorithmic recommender systems work as errorlessly as possible in order to hold a user on the service (Seaver, 2018). He, furthermore, states algorithmic recommendation systems are traps and "where there is prediction, there is the potential for profit" (Seaver, 2018).

The way algorithmic recommendation systems are improving have changed from being accurate with ratings to having a system that captures the attention (or engagement) of a user (Seaver, 2018). Any type of interaction that a user makes with a service can be called a rating. Constantly listening to a song or constantly using a service makes no difference because they are both an indication of satisfaction (Seaver, 2018). The more a service is used the more accurate the recommendation gets, and it also means that the user wants to stick with the platform. One platform that is used by most music listeners that prefer music streaming today is called Spotify.

I.VI INTRODUCING THE CASE STUDY

Spotify was founded by Daniel Ek and Martin Lorentzon in Stockholm, Sweden in 2006. They both had a vision to fix the issues with the music industry, which resulted in them founding Spotify. Spotify's main mission was to solve the problems that had occurred with piracy and how those problems couldn't be fixed even with many trials. Even though platforms like YouTube and iTunes were coming out, those platforms couldn't fix the piracy problem. The actions that were taken against piracy only made it a more viable and an attractive option. Because of these issues, Daniel Ek wanted to create a platform that was superior to piracy and was legal.

For streaming, according to Kreitz and Niemela (2010), Spotify used a peer-to-peer network which came useful in seamless playback of music and was also

helpful in pre-fetching data and resolved the issue of latency (Kreitz and Niemela, 2010). One of the steps to improve was to attract users since most users were already listening to music for free through P2P platforms. Spotify handled this by having a free service option and an upgrade option that is called Premium. At first, it seemed like this would be an idea that would be hard to sell to record companies because of the fact that Spotify had just started operating as a company. It also seemed hard to tell users how it worked. Spotify wanted to hook users in order to switch them to their premium service. In Ek's opinion, the easy way to get the attention of users was to completely remove the need to download music in order to access it. According to Pollack (2010), Ek also wanted to make the service legal and it had to be technologically relevant to attract users (Pollack, 2010). Coming in terms with the record labels was the hard part. Ek however, was persistent about it and wanted it to happen. Compared to other platforms, Spotify had a good technical background and willingness to license which was enough to convince Universal Music's CEO Per Sundin. He tried out Spotify's demo and told his team to get into the model (Sun, 2019).

Spotify was then released in 2008 in countries such as the UK, Germany, Spain, France, Sweden, Norway and Finland and two and a half years later in the USA. The impressive part was the inclusion of label catalogues of Universal, Sony, Warner, The Orchard, Merlin and EMI. Spotify in the UK had 2 million users in its first year (Bradshaw et al., 2009). Spotify proved to everyone that it was now fair to buy rather than steal. Spotify is still considered as a big stepping stone against piracy. Music, when accessed for free through Spotify, is being delivered to the user at no extra cost with the exception of advertisements. It also proved that streaming worked in terms of revenues with its %20 conversion rate. After a year of its release in 2009, more than one quarter of record companies' revenues came from digital channels but the increase in digital sales wasn't changing the fact that physical format sales were declining very hard (IFPI, 2010).

In terms of adding new features and keeping the platform up-to-date, Spotify's Premium feature improved over the years which included no

advertisements and an offline mode. Users could now listen to music without being interrupted by advertisements and with no internet. Spotify also changed its service depending on the requests. At first, like all other P2P services, Spotify had a browse feature. In January of 2008, it released “collaborative playlists” where people could work on playlists with other users. During these times, Spotify assumed that people knew what they wanted to listen to. With the platform having an increased number of users, music catalogues were increasing in parallel.

Spotify then made advancements to its music discovery system and called it “Discovery”. The idea behind it was to make music recommendations to users based on their previous listens. At first, the algorithm for Discovery wasn’t sufficient because it could not understand people’s complicated taste of music. They then announced a new plan which enhanced discovering music by enabling third-party developers to build music apps and integrate those apps with Spotify (Ek, 2011). According to Sun, it included music discovery media such as Guardian, Pitchfork, Rolling Stones, Last.fm and Songkick (Sun, 2019). Spotify users just had to drag and drop instead of purchasing and downloading or reading a magazine to find new tracks. According to Constine (2014) however, Spotify had to remove this feature because of monetization problems. Spotify then did what third-parties were doing (Constine, 2014). It had a main objective of creating a system where it wanted to solve the problem that, according to Sisario (2014), was what most music listeners didn’t realize: deciding what to listen to (Sisario, 2014). As its user base grew, Spotify knew that their users wanted music to be given to them. Even though Discover is a great feature for a user that is looking for different types of music, the average listener does not have the time and the attention for it.

With its playlists themed around different genres though, Spotify was a great venue to look for new music. The way Spotify creates its playlists is by using both curators and algorithms. According to Sun (2019), one Spotify employee says: We use our curators’ own knowledge of music and their own gut feeling. And we combine that with our internal data. Our music is tagged using different criteria. So, combining those two has shown to be very successful and we can see that in a

playlist. Users skip a certain song or if they don't want that in it, then we can make adjustments to the playlist. And we can even make it better (Interview, name unrevealed at his/her request) (Sun, 2019).

The way Spotify is becoming a gatekeeper is also proved to be true after they brought The Echo Nest, a music intelligence platform company. At its core, it's similar to an algorithm-based music recommendation but it works in a much more detailed way. It gives user-specific music recommendations and with this system, playlists have also seen improvements. One of the other improvements that Spotify has done was to bring a feature called "Spotlight" that helps users to find new and upcoming artists and songs. A 16-year-old New Zealand singer and songwriter Lorde rose overnight through this feature. Furthermore, Spotify has also included other new features such as Daily Mix, Release Radar and Discover Weekly. Thanks to its database and analytics, playlists were now much more complex so much so that curators were helping with the data processing (Pelly, 2017).

I.VI.I Algorithmic Playlists

Platforms like Spotify offer a huge library of music. However, the difference between Spotify and other platforms is "their different selection and curation of playlists" (Bonini & Gandini, 2019). One type of these playlists are algorithmic playlists in which the algorithm creates a playlist based on users' listening history. Music that is uploaded on to Spotify by artists are analysed by the algorithms and are contextually recommended based on a user's listening history in algorithmic playlists. Algorithmic playlists are powered by the Spotify-acquired music intelligence company Echo Nest

I.VI.II Discover Weekly

Discover Weekly was introduced into Spotify in the summer of 2015 (Eriksson et al, 2019). It is a playlist where users get to find out new music each Monday on Spotify. This was revolutionary for both the industry and the platform

because users now didn't need to search for music anymore, it was coming to them. Discover Weekly is a playlist not generated by Spotify's curators but generated only by the algorithms of Spotify.

Discover Weekly is based on collaborative filtering, music structure analysis and "also on a system of natural language processing algorithms that search through different music blogs, reviews and web pages" (Bonini & Gandini, 2019). What this means is that music that makes its way into Discover Weekly can be considered filtered through not only algorithms but hundreds of other sources such as bloggers and music critics (Popper, 2015; Prey, 2017). Algorithms' results essentially have influences from other gatekeepers.

Taste profiles of users are defined by the artists that users listen to and this generates data that results in personalized content in Spotify. Product manager of Discover Weekly, Matthey Ogle, states that: "It's still humans who are doing the song selection and arranging, but instead of outside experts, it's users like you and me" (Popper, 2015). When it comes to what users think of Discover Weekly, according to a study with different Spotify users, an interviewee thinks that it is okay for the platform to track what she is listening to, and goes further to state that songs that come up on her Discover Weekly playlists goes mostly on the playlists that she has created (Webster, 2019). Another interviewee stated that Discover Weekly has expanded his taste in music and he wants to search for more music (Webster, 2019).

I.VI.I.II Spotify Radio

Spotify Radio, before being created after the purchase of The Echo Nest by Spotify, one of their competitors, Pandora, had their own algorithmic radio which was very successful. It had around 70 million monthly users in 2013 (Snickars, 2017). After the purchase of The Echo Nest, Spotify announced that they were also going to create their own radio system, which would be powered by The Echo Nest. Radios in streaming platforms are very different compared to traditional radio, the former being much more personalized than the latter.

In Spotify Radio, users can start a radio based on artists, songs, playlists and even genres (Snickars, 2017). For example, when a user plays a certain artist's radio on Spotify, it brings up both the songs of that artist and different artists and their songs that are similar. The way Spotify Radio technically works is that when a user starts the radio, according to Noa Resare which was an engineer at Spotify, it creates a request to "a specialized radio service which holds radio selections for a large subset of all our material" and "radio suggestions are built using analysis of previous playback data" (Snickars, 2017).

The Echo Nest, according to Eriksson et al. (2019), have "music metadata management and data ca(t)ching mechanisms" that are "key for the development of Spotify." This is true because metadata includes certain definitions for algorithms to look for when recommending songs to a user. Then, it can be said that metadata is more important to the algorithm than the songs itself and makes sense of how these algorithms work.

I.VI.I.III Daily Mix

Daily Mix is a playlist in which users get different types of playlists based on their listens and tastes of music and it "updates every 24 hours" (Popper, 2016). According to Matt Ogle, who leads the development of discovery and personalization in Spotify, "it's the opposite of Discover Weekly" (Popper, 2016). Furthermore, he states that "Daily Mix is trying to take the work out of hitting a button and always hearing music that you love" (Popper, 2016).

These mixes are delivered to a user's home page in Spotify and it includes artists similar to what the user is listening to and includes artists names before a user even clicks on it. The difference between Discover Weekly and Daily Mix is that Discover Weekly introduces the user to new music while Daily Mix makes the user comfortable by assuring that they will listen to what they are familiar with. These mixes can be "between one and six mixes each day depending on how broad their taste is" (Popper, 2016). These mixes are also not genre bound, meaning that

Spotify arranges the playlist rather than putting tracks in one playlist that consist in the same genre.

I.VI.IV Release Radar

Release Radar, like Daily Mix, is very similar to Discover Weekly, though it presents new music, rather than music that is already out. According to Eadicicco, Release Radar “includes new tracks from artists you frequently listen to, as well as songs from bands Spotify thinks you might enjoy” (Eadicicco, 2016). Unlike Discover Weekly, Release Radar updates itself every Friday with new releases.

According to Edward Newett, engineering manager at Spotify, “When an album drops, we don’t really have much information on it yet” (The Verge, 2016). By new information, Newett is referring to “streaming data or playlisting data” which “makes Discover Weekly so well” (Popper, 2016). This means that it is harder for Spotify to recommend a user to a new artist that has released something new. Edward Newett continues by saying “How are we sure in fact that this is Covenant the Swedish pop band and not Covenant the Norwegian black metal band?” (Popper, 2016).

I.VI.II Algotorial Playlists

When it comes to playlists that are officially created by Spotify, it can be said that most of them can also be “algo-torial” (Bonini & Gandini, 2019). “Algo-torial” means that those playlists are both created by the algorithms but are “constantly monitored by curators and software developers who manage and improve them” (Bonini & Gandini, 2019). This results in Spotify having a feature called “Featured Playlists” which consist of many playlists that are focused on different occasions and moods. These official playlists are created by curators and/or algorithms that co-work with the platform and they are personalized for each user by looking at what their previous listens are.

I.VI.II.I Organica

Organica is a playlist made both by Spotify and its curators. This playlist includes “deep tribal sounds, combining electronic elements and organic instrumentation, stemming from folk music of Africa, Latin America and the Middle East” (Spotify, 2021)

I.VI.II.II Instrumental Madness

This is another algorithmic playlist which includes instrumental metal songs of various bands.

I.VI.II.III Psychedelic Rock

An algorithmic playlist that includes psychedelic rock classics.

I.VI.II.IV Deep Dark Indie

An algorithmic playlist that includes songs that are “hauntingly atmospheric, deeply melodic indie” (Spotify, 2021).

I.VI.II.V This is Ezhel

Algorithmic playlist that includes the best songs of the Turkish rapper Ezhel.

II. METHODOLOGY

There are numerous ways to explore the relationship between Spotify, playlists, music consumers and listening habits. When constructing the methodology for this thesis, one particular constraint faced by the researcher was in regards to the ongoing COVID-19 pandemic. As a result, rather than doing a survey, the researcher decided to proceed with a qualitative data collection methodology. Furthermore, much of the field work for this thesis was undertaken during lockdown, and as result, all of the interviews were conducted online. Questions that were asked during the interviews were semi-structured and interviews were done on an online chat program called Zoom and they were recorded as both audio and video. It is important to note that all the participants gave their verbal consent for being recorded prior to the commencement of online interviews. As the nature of the interviews were not of a particularly sensitive nature, securing the verbal consent of all participants was sufficient in terms of ethics and privacy.

Respondents have been found through personal connections of the researcher and the contacts of those personal connections have also been contacted through personal connections in order to get more respondents. All respondents have some tie to the researcher either directly or indirectly (through his connections).

II.I RESEARCH QUESTION(S)

This study will answer the questions “Does Spotify transform the listening habits of music consumers?”, “What is the role of Spotify’s playlists in this transformation?” and “What roles do algorithmic, algotorial and personal playlists play?”. Since Spotify has a different set of features, it is important to understand how it changes their listening habits. The reason for focusing on playlists is because rather than albums, playlists are the most popular way through which Spotify users access new music. They are interactive and can be created by anyone. They uniquely rely on content personalization to keep users engaged and Spotify uniquely uses algorithmic as well as “algotorial” playlists. The reason for choosing

Spotify is that Spotify is currently the most popular music streaming platform in Turkey. To answer the research question, qualitative data had to be acquired.

Since the interviews included only three participants, active interview made sure that those three interviews went as detailed as possible. Active interview also makes sure that the data is varied by suggesting that questions in the interviews are not structured, but either semi-structured or unstructured. In this way, unexpected data that can support and answer the research question can be gathered. The data analysis method chosen for this thesis also goes very well with this method of interviewing. Since varying and detailed data can offer much more, grounded theory suggests that the researcher creates different categories and categorizes the data under specific codes. These codes are themed by looking at the data and seeing what type of data has been extracted through the interviews. Then these codes, in the analysis section, will be tied together to come up with a detailed result.

II.II ACTIVE INTERVIEW

Information gathered through interviews, especially when it is about people's habits, can open up the topic even more, and could change the way in which the researcher thinks about the topic. In this case, several Spotify users were interviewed so that what they think about the platform and how playlists affect their music consumption habits could be understood.

Generally, interviews are thought to be a "one-way pipeline for transporting knowledge" (Holstein & Gubrium, 1995). In other words, the interviewee gives information and the interviewer gathers that information and that is it. This type of interviewing, however, does not add any depth to the interview process and the data acquired from the interview. Instead of interviews being something that is one-sided, it must be a natural conversation between the interviewer and the interviewee, where meaning is made. It must be a "two-way informational street" (Holstein & Gubrium, 1995) and this makes the interview "active". It should be full of interaction between two groups. In traditional types of interviewing, the interviewee is passive and most types of interviews assume about the interviewee (Holstein &

Gubrium, 1995). Furthermore, these types of interviews consider the interviewee as just a participant that is going to give information. However, this is not the case with this research.

The interviewer must create “an interpersonal drama with a developing plot” (Holstein & Gubrium, 1995) with the interviewee so that meaning is made. Meanings are created through the “interplay of the hows and whats of interpretive practice” (Holstein & Gubrium, 1995). For this research, creating an interpersonal drama with the interviewee, or in other words, creating meaning between the two groups of the interview will be the process of how they create meaning about Spotify, its playlists and their habits. Furthermore, any varying data that is unexpected from their answers will change the direction of the interview.

Since interviews consist of creating meaning between the interviewer and the interviewee, seeing the interviewee as only the participant that gives out information is not plausible. Every single interview, and every single participant are involved in the meaning making process. The idea should not be about how the information gathered from interviews are contaminated, rather, it should be about how that interview shines light on the information that is related to the research.

Before the interviews, several key questions were prepared to create a path in order to gather data. However, these questions were ready to be changed and new questions were ready to be added whenever the interview took a different way from the created path. This makes the interview more natural as the researcher won't get stuck on already prepared questions. Furthermore, the reason for going as unstructured as possible is to gather data by having daily-like discussions with Spotify users.

Since active interviewing gathers more data because of how the interviewer and the interviewee act with and react to each other, it was decided to choose the method for data analysis accordingly, which will be talked about during this chapter. In the next section, it will be explained why certain questions were asked, and they will be categorized in two groups: structured and unstructured questions

II.III INTERVIEW QUESTIONS

II.III.I Structured Questions

One of the first questions that was asked was “What do you think of Spotify? What are the positive and negative aspects?” Here, the researcher wanted the participant to talk about their Spotify experiences. The researcher also wanted to see if there were unexpected answers so that the researcher could ask more about it which would have made me go in a different direction than planned.

Another question that was asked was “Can you tell me about your process of using Spotify? Generally, what things do you do when you open Spotify?”. This was to understand what their Spotify practices were like, for example, using specific playlists or maybe looking for specific songs that they know. The researcher also wanted to know if they used other features of the platform.

Since Spotify’s playlists are one of the main features of the platform, the hypothesis was that they were going to talk about what playlists they used before the researcher said anything about playlists in the first place. Because of this, the previous question naturally ties into the question of what they are thinking about algorithmic playlists, like Discover Weekly. This would get into the main topic of this research and reveal data about how it affects their music listening practices, how they think the algorithmic playlists work and if they are efficient for their use. Through this question, the researcher also wanted to understand how effective Spotify’s playlists were, and also to somehow create different or similar patterns of results because every listener could have different uses for playlists.

It is important to note that capturing the user through algorithmic playlists are Spotify’s main idea behind creating them. The researcher asked to compare the two: their own playlists, and Spotify’s generated playlists. While it generally gives an idea on what they think about both types of playlists, preference is important here because it essentially gives data about if they think that those playlists are efficient or inefficient. Another question that I asked was “How do you think Spotify

playlists affect your means of listening to music?”. The reason behind asking this question was to learn about their process of listening to music

II.III.II Unstructured Questions

Throughout the interview, the researcher has also asked questions that were on-topic and they were asked according to the answers that the interviewees have given to the structured questions. In one of the interviews, a question was asked on how they create their playlists. It was asked because the respondent would not talk about it. Questions about if the algorithm is bad or not were also asked specifically. There were also points where the researcher asked the same question twice because the respondent would go out of topic. Other unstructured questions were questions that go into detail on specific topics that respondents did not give much detail on at first, such as their experiences with Discover Weekly or if there is a playlist that satisfies that respondent.

II.IV GROUNDED THEORY

In the data analysis section of this research, grounded theory is the method that is chosen to analyse the data. The reason behind this is that the freedom this method gives to the research process is necessary in order to come up with a diverse and complex result. Instead of analysing and reading through the data and coming up with a theory that could be told through paragraphs and which should be under certain guidelines of analysis, the researcher will come up with certain patterns and categories and look at the bigger picture, and then come up with a theory. This theory also helps to recognize similar patterns and “categories of meaning” (Willig, 2008) in data in order to come up with a result. Furthermore, instead of having to come up with a theory and look at the data, the data shapes the theory, and the research.

Instead of relying on guidelines and moving from theory to data, like in other methods, grounded theory emerged from the idea that “researchers could move from data to theory” (Willig, 2008). The freedom this gives to the research and the

researcher is immense. Shaping and changing the research through the process of data analysis makes the researcher much more open-minded on what is to come from the data and the researcher does not need to worry about how to fit their results into their theories of choice. Instead, the researcher could come up with any type of result, which is very useful for this research.

Since this research is opinion-based research, meaning that the data collected was on what interviewees think about Spotify and its playlists, analysing data through certain rules would make no sense because it would not add any value and depth into this research and the results. This method does not tell the researcher what to do one by one, in guidelines. Instead, it encourages the researcher to change direction throughout the research by going back to the data (Willig, 2008). Research questions can evolve and change during the research process.

In terms of data analysis, grounded theory suggests categorizing data and linking those categories. Categories that are created from this data can be separated into two groups. One of them is “descriptive labels”. According to Willig, references to anxiety, anger and pity can be grouped under emotions (Willig, 2008). Throughout the data analysis procedure, analytical labels emerge. Again, according to Willig, if we talk about activities such as getting drunk, jogging and writing poetry, these can be categorized under escape, if they share in common an individual distracting themselves from a certain problem (Willig, 2008). This is not to be confused with content analysis, in which categories are defined before the data analysis begins.

Strategies for categorizing data include “constant comparative analysis, theoretical sampling and theoretical coding” (Willig, 2008). For this research, it is chosen to use two of these strategies. One of them is constant comparative analysis. In this type of analysis, the researcher will move back and forth between data to identify the categories, which will reveal how complex and diverse the data is. As mentioned earlier, this will add depth to the research. Theoretical sensitivity is another one. It is where the researcher will go deeper in terms of categorization,

which results in analytical labels which are also called higher categories. Whenever a new low category comes up, it will change the way to look at the main categories. This will help the researcher to change the data accordingly and will add variation and change the result as data analysis proceeds.

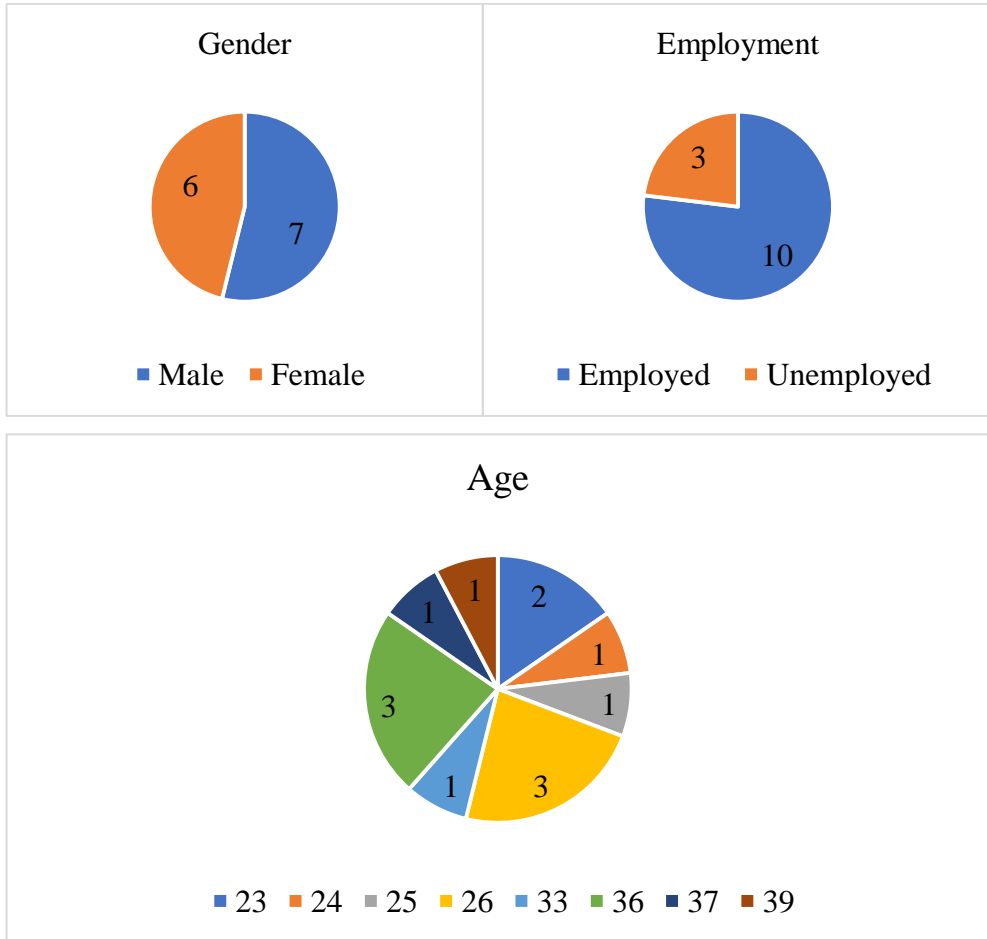
The coding process, or the process of data analysis, is where lower and higher categories are identified. These categories will be identified through what interviewees have talked about and it will be done by going through the data collected by the researcher himself where no external software will be used. This means that their words and sentences will become either low or high categories. The researcher will first find several lower categories, link them together and come up with higher categories. For example, if several listeners talk about a certain problem in Spotify's playlists in the interview, for example, it not being enough for them, a low-level category would be insufficiency. With identified lower and higher categories, the researcher will come up with a result.

Furthermore, throughout the coding process, the researcher will try to create as many low and high categories as possible until there are no categories left to be identified. This is called "theoretical saturation" (Willig, 2008) in grounded theory. After this the researcher will try to find the relation between low and high categories. While doing so, the researcher will do what is called "memo-writing" (Willig, 2008). This is where the researcher will write down their theories while categories come up, they will try to create their own theory around the data. Those theories will evolve during the coding process, and the researcher will also go back and forth between memos since this will make their data even more detailed and varied.

III. FINDINGS

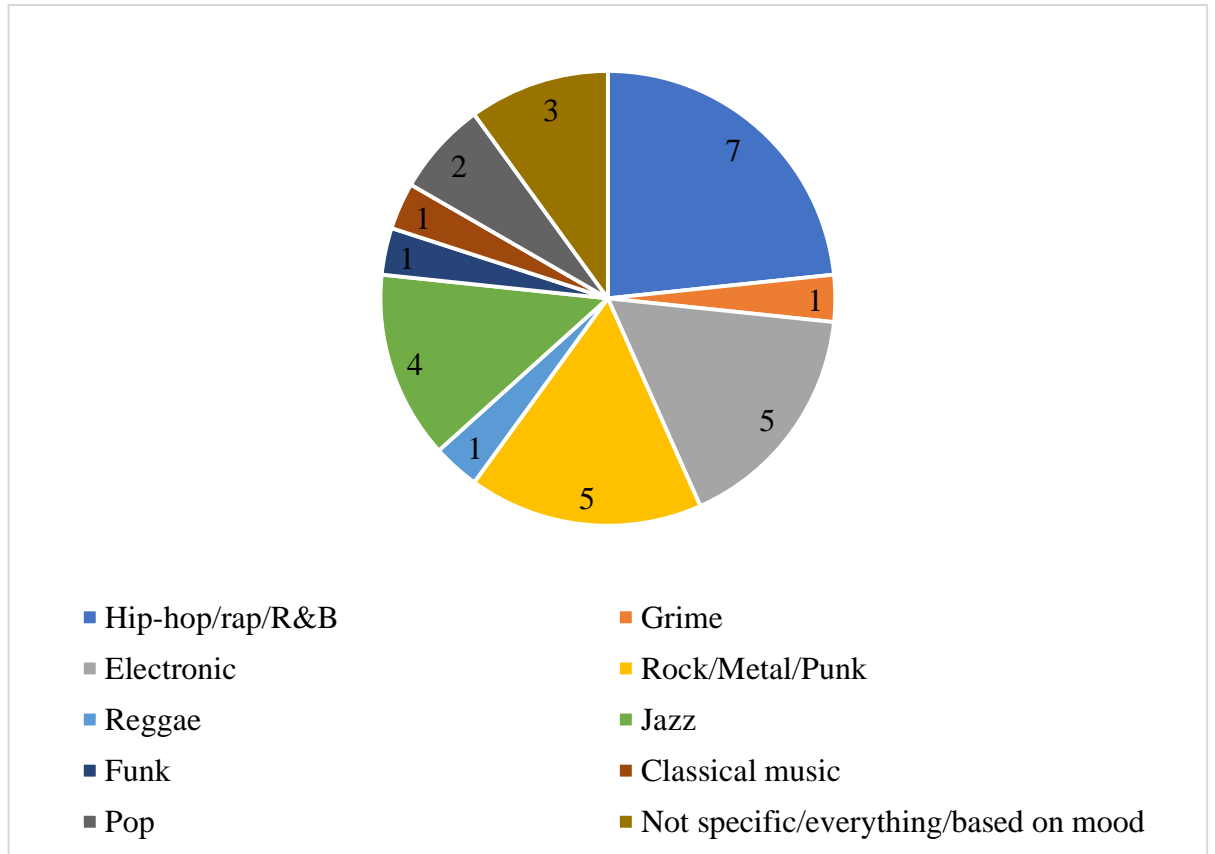
In terms of using Spotify, the researcher wanted to know what their music consumption habits are, such as what genres they listen to, on what occasions they listen to music and what platforms they prefer to use. Furthermore, the researcher also wanted to learn about their Spotify usage habits, such as what they do on the platform and what playlists they use. Then, researcher wanted to delve into their usage of algorithmic, algorithmic and personal playlists where he wanted to know their motives on why they use certain playlists and their positive and negative thoughts about them. Finally, the impact of Spotify's playlists on music consumption habits was also delved into because it is the research question and positive and negative impact on Spotify's users' habits and users' comparison of personal playlists and Spotify's playlists will be delved into. Before getting into details about their opinions and habits, it is also important to know background information about the respondents.

III.I BACKGROUND INFORMATION

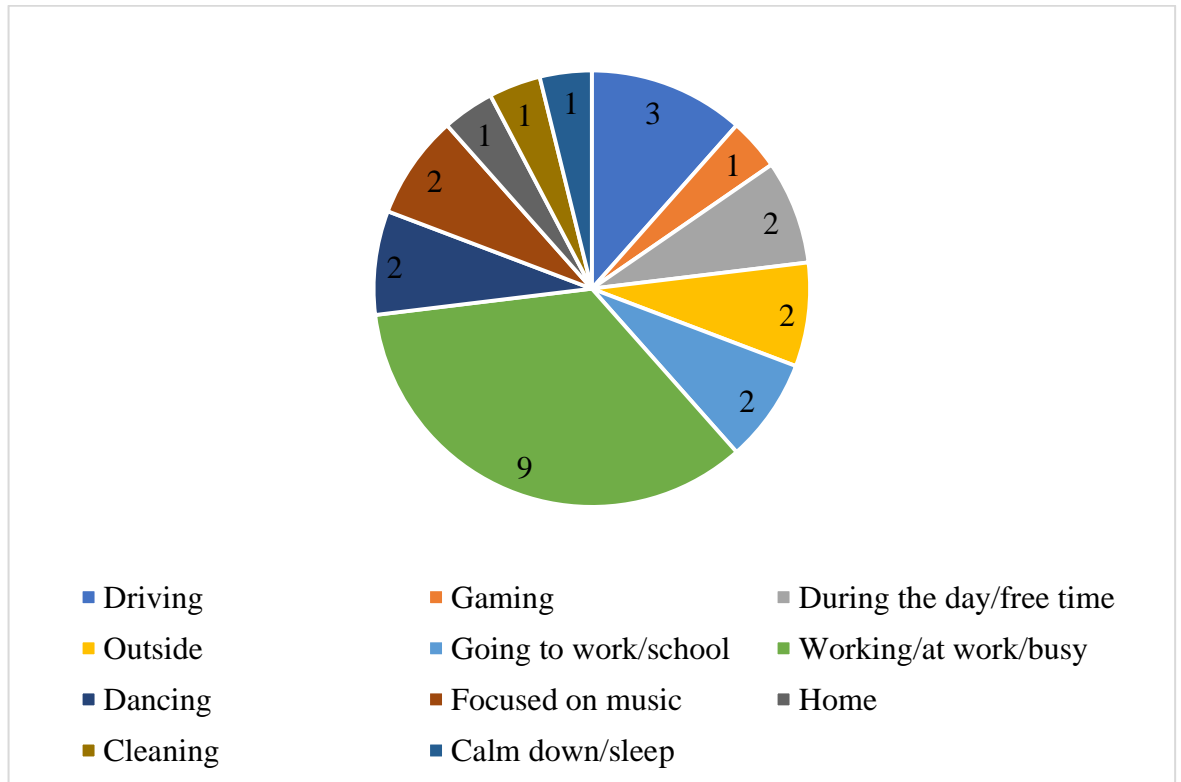
III.II MUSIC CONSUMPTION HABITS

III.II.I Genres/moods

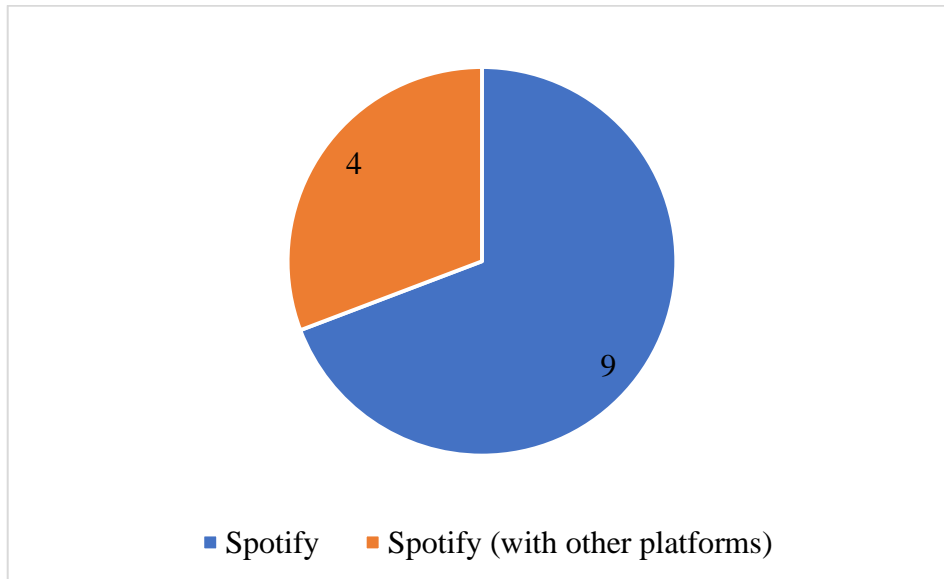
In this data, the numbers refer to a person listening to that genre, and a respondent can listen to several genres. This is why the total of all the numbers on the graph are more than the number of respondents.

III.II.II Occasions

In this data, the numbers refer to a person listening to music based on their activities, and a respondent can listen to music on different occasions. This is why the total of all the numbers on the graph are more than the number of respondents.

III.II.III Platforms

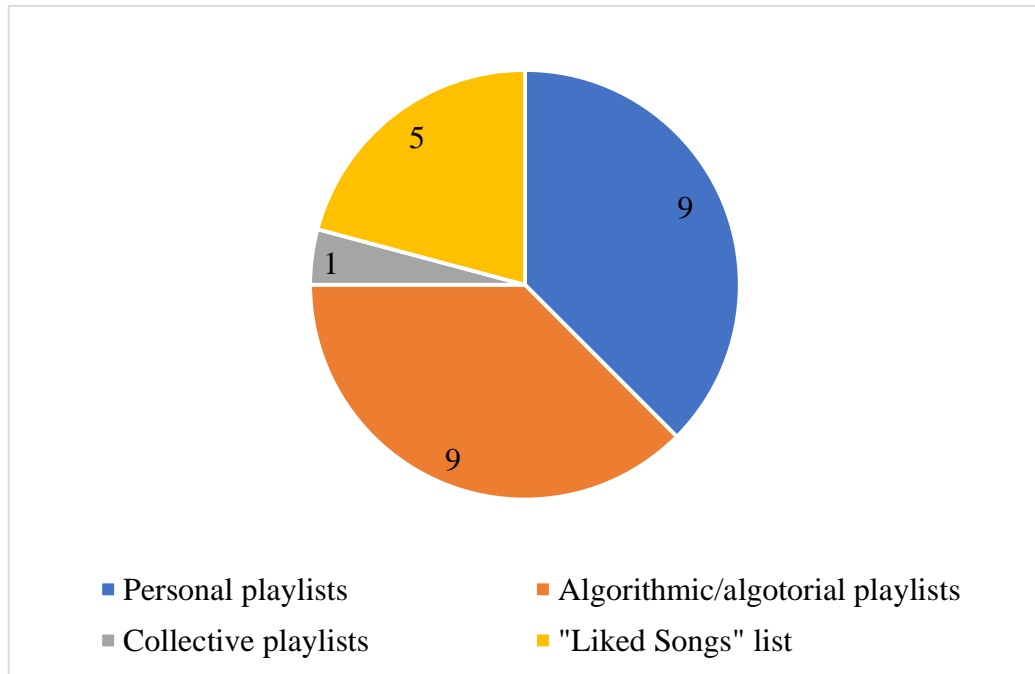
III.III SPOTIFY USAGE HABITS

III.III.I Activities

Respondent B says that he likes listening to the albums that he has heard of. Respondent C says that he likes discovering music while listening to it and sometimes he gets surprised when he finds a band he doesn't know of. He likes discovering songs on Spotify and can spend his whole day on it. He gets help from Spotify on finding similar songs and he also checks out artist pages. He also has been listening to podcasts and Spotify has been helping him with it.

Respondent D sometimes listens to a random song and puts it in shuffle mode where it brings him new songs and artists. He likes discovering new songs when he is at home. Respondent E uses Spotify to like songs that he finds. Respondent G likes following artists and getting notification about new releases and she likes to actively listen to music when she is bored or wants to sing. Respondent J sometimes looks at artist pages when she likes a song. Respondent K says that he likes looking at artist pages to listen to an artists or bands' previous work. He also likes listening to podcasts.

III.III.II Playlists

In this data, the numbers refer to a person listening to a specific type of playlist such as personal, algorithmic/algorithmic, collective and their "Liked Songs" list. The reasoning behind the total of the numbers being more than the number of respondents is because they don't use one type of playlist, rather, they use multiple playlists. Algorithmic/algorithmic playlists include Discover Weekly, Spotify Radio, Daily Mix, Organica, Instrumental Madness, Psychedelic Rock, Deep Dark Indie and This is Ezhel.

III.IV USAGE OF ALGORITHMIC, ALGOTORIAL AND PERSONAL PLAYLISTS

III.IV.I Motives

Respondent A uses algorithmic playlists when he doesn't want to pick a song. He uses Discover Weekly to look for new songs 1-2 times every month. He also uses Spotify Radio when he wants to discover similar songs to what he listens to. Uses a playlist called Organica to put songs on his playlists. Respondent B says that he uses Spotify's playlists to check out what has been popular in pop music.

Respondent C uses Spotify Radio when he creates playlists because he gets curious on where it will take him to. He also uses the recommendation system under his personal playlists to find new tracks. He likes to use Spotify's playlists when he tries to discover music that he doesn't know much about. If he is bored and wants to listen to new songs, he listens to a playlist called Instrumental Madness in shuffle mode.

Respondent F says that she uses Spotify Radio to find similar songs that she listens to. Respondent G uses Discover Weekly to pick songs and she puts them in her playlists. Respondent K uses Release Radar to find new songs on artists that he follows. Uses Discover Weekly on Mondays to discover new songs because songs that are on Discover Weekly are similar to what he likes or there are songs that he doesn't know of. He uses Artist Radio when he's bored of listening to the same songs from a specific artist. He uses one of his playlists called "Night Walk" which includes post-punk songs that he uses when he goes for walks at night.

Respondent L says that she uses Spotify Radio a lot because it helps her with finding similar songs and artists compared to what she listens to. Respondent M uses Daily Mix because it has the songs that are on his playlists and has songs similar to what he listens to. He finds new artists from Daily Mix. He uses Song Radio when he is tired or does not want to pick new songs or he uses it when his friends are around.

III.IV.II Positive/negative thoughts

Respondent A thinks both Spotify Radio and Discover Weekly are very good as an idea. However, he has a situation in Discover Weekly where he is very uncomfortable with. He says that "for example, for some reason I have listened to Chinese rap that week and next week I have 3 Chinese Rap songs in my Discover Weekly, but I have listened to it only once". He is curious if this is about his Discover Weekly but he says that his playlist gets broken very quickly. Other than that, he says that he finds it useful when it is not broken. He gives another example by saying "Since, for example, I don't know the music scene in France, I cannot

search for a good song and Discover Weekly can help me find it". Furthermore, he says, "While I was working, I used to listen to Discover Weekly and would find at least 2 songs that I like and I would put them in my own playlists."

Respondent A says that he does not like Spotify Radio as much as he likes Discover Weekly. He states that "when there is a song in my mind and I want to listen to something similar to it, there is a %50 chance of it being something that I have on my mind." Furthermore, he says "if, for example, there are 2 songs that are similar to what I want that I like from that playlist, the third song is far from something that I would listen to."

Respondent A says that he also uses the algorithm that is under his playlists, which recommends similar songs that he has on his playlists. He has a complaint about this feature however. He says that "There are 10 songs in front of me and I have 3 of those in my playlist. I had 5 of them before refreshing. They are the same songs but they are released in different albums. I think they have to figure that out."

About playlists such as Discover Weekly and Music Radar, Respondent B says "I think they shape according to what I listen to but it is inefficient." He says that if there are 20 songs that are on the playlist, he discovers only one song. He says that "My criticism was towards that." Respondent B thinks that Spotify's playlists are generally insufficient. He says that "I find the algorithm troublesome and they have such big data in their hands". He says that Spotify's playlists recommend music and artists that he would not listen to and would not like. He tries to guide it but cannot get any efficiency from it. Furthermore, he says "I have to search for new music by myself."

When it comes to the way of using Spotify's playlists, Respondent C says that he gets help from them on finding similar songs. He uses Spotify Radio when he starts creating a new playlist. He says that "When I create a playlist and it already has 5-10 songs, Spotify starts recommending new songs." Other than that, he uses Spotify for podcasts and says that Spotify helped guide him. He says that he checks up on Discover Weekly as much as he can because he has found new music from

there but says that “I don’t know if something changed but recommendations were more impressive before.” He says that Spotify’s recommendations for his playlists have been repeating themselves and have been irrelevant. He says that there are barely any new songs being recommended to him. He thinks that 30 tracks that are offered by Discover Weekly are not much but he says that “It does not offer me space to explore”. In terms of metal music for example, he does not understand why it cannot recommend new metal songs. He says “I use places other than Spotify to find music and research. I can find music through band members of a metal band that have played in other bands.”

In his other playlists, Respondent C tries to listen to them for around 3-5 hours because he can get lost otherwise. He says that he has been listening to metal music for a very long time by picking tracks, but in jazz, he listens to a well-known track from an artist, and puts it in his own playlists. He says that “Since that dominance is gained over time, I don't think it would be very useful to make a 20-hour playlist at once. Because it will not be much different from the playlists that are made by Spotify.”

In his opinions about Spotify Radio, Respondent C thinks the same as what he thinks about Discover Weekly. He finds it weird when it recommends something to him that he has on his playlists. He says “I would at least like it more if it wouldn’t recommend the songs that are on my playlist”. Furthermore, he says “I use Spotify Radio in order to find new music. I want to be impressed, I want it to be efficient but it doesn’t work like that, sadly”. In moments like these, he uses his own playlists. Sometimes while using Discover Weekly, he says “Am I going to listen to this for 2,5 hours?”. He says that he sometimes skips through songs in case something different comes up. He says “In those 30 tracks, I only like 5 tracks at most.”

Respondent D thinks that Spotify playlists are really bad. He says that “I don’t like it when they cannot understand my music taste”. He says that he listens to music in a very complex way in terms of music genres. He thinks that Spotify’s

algorithms are limited because “Spotify recommends me playlists based on my whole history on a weekly basis. It suggests based on my taste in 2017, but that was years ago.” Furthermore, he thinks that the algorithm also suggests music according to his region. He says that he does not listen to Turkish rap, especially not from Spotify, but weekly playlists of his consists of Turkish rap. He thinks that there might be an agreement between artists and says “I think they put the songs on the lists so that they can be advertisements for certain audiences for a certain fee.”

About recommendations, Respondent D says that the algorithm is not efficient on recommending songs that he will like. Furthermore, he says “There is no problem with the genres I listen to at the moment, the algorithm can offer very good suggestions, but it also recommends songs that are already on my list in techno or house music or local and foreign alternative rock.” He says that playlists used to work very well but started being inefficient around 2019-2020. He has a way of knowing if the algorithm is broken for him. He says “There is an annual summary for Spotify, with the artists and tracks you listen to the most. He always pulls the wrong things out for me.”

In terms of algorithmic playlists, Respondent E says that he tried Discover Weekly many times, but it wasn’t efficient for him. Because of this, he hasn’t been using it much but he used to check it out every week, which resulted in him not being satisfied and he stopped looking at it. Furthermore, he says that “In the collaborative playlists we create with other friends, I usually come across music that satisfies me more.” He says that he checks out the annual summary lists and he still listens to his 2020 list of his. In terms of using playlists, he does not stop listening to a playlist to a point where Spotify starts playing similar songs through Spotify Radio that is on his playlists. He does not switch playlists when that happens. He says that he comes across good songs through Spotify Radio and thinks that it is a much better feature than Discover Weekly.

Respondent F says that Spotify creating playlists for her past listens is a nice privilege because “Time passes. You listen to a few songs or genres you like, but

can forget what you are listening to. When you look back after 2 months, you come across a mixed playlist made of the songs you listened to. This is a nice feature.” She also says that after listening to an artist's album, it creates a playlist called “Best of Artists” which is created around the albums she listened to and finds this feature very good. She also likes Spotify’s surprises in which the platform creates a playlist around songs she listened to in a specific time period.

In terms of listening to playlists, Respondent F says she listens to her own playlists when she opens up Spotify. She says “In general, I think Spotify's social feature is nice. It's nice to be integrated into social media. Because when I open it, I directly ask and see, “What did my friends listen to?” Furthermore, she says that she can send songs to her friends, create playlists according to what her friends have been listening to. She says that she looks at Spotify Radio. When she is in the home page of her Spotify, she does not scroll down because playlists that are made specifically for her are at the top of the page. Other than that, she looks at her “Liked Songs” and creates playlists.

On Respondent F’s feedback on Spotify Radio, she says that she can find what she is looking for but it is usually something known, or it is an artist or a song she is looking for. She gives an example by saying “Istanbul Sessions makes jazz, and I want to make a video similar to Istanbul Sessions, and when I search for it, radio pops up and I can find similar songs.” She likes this feature and says that this feature does not exist anywhere. She says that she can customize track order, can download songs, can like songs, can curate from there, and she likes these features. She says that “I like Spotify Radio more because it is independent of the playlists that artists enter by paying.”

Respondent G says that creating playlists are a good thing, at least on Spotify. She says that she likes the special playlists that Spotify creates for her like “Look at this” or “For you” and she uses them and likes songs. She has not been confronted with negative aspects. When it comes to algorithmic playlists, she uses Discover Weekly to pick music. She says that she does not follow the list, but uses it to add

songs to her own lists. She says that her “Liked Songs” list is like a library for her. She says “I really have all the music out there and all the styles. I can listen to whatever I want there.” She says that she used to listen to indie music and used to use a playlist called “Deep Dark Indie” which is made by Spotify. She says “I bought a few songs from there, but if you ask me when was the last time you listened to it, it's been 3 years since I listened to something from this playlist, but they added the songs I added recently.”

In terms of Discover Weekly, Respondent G says that it includes pop songs and popular songs that she does not have on her playlist. She says that even though she does not listen to a specific genre, there are English pop songs that are on her Discover Weekly. She says “Since I cannot look for new songs, when I look into that list, I can go ‘What is that song?’” She also says that when she hears a song somewhere and when she can’t make it up, sometimes it appears on her Discover Weekly and she puts that song on her playlist. She says that she doesn’t look at Discover Weekly that much because she sees it when she opens on her computer and looks in it through there. She cannot see it on her phone, in which the application starts playing songs from her “Liked Songs” playlist or her own playlists.

Continuing with Discover Weekly, in terms of its negative aspects, Respondent G says that there is an artist on Discover Weekly which has one or two songs of that artist in her playlist. She says that she can stumble upon songs that are already on her playlist. She says “Maybe it's a remix or another version, but I think it makes suggestions that are suitable for the style of music I listen to or the style of music I've been listening to recently.” She says this because there is a song that she listens to, which is an old song, and Discover Weekly does recommendations similar to that song. She says that it also recommends the same songs but are sung by a different person. She continues on by saying “This is not really suitable for me, because if I listened to a version of that song originally sung by someone else, I can no longer listen to the original.”

Respondent H says that she is a yoga instructor and thinks that yoga playlists are really bad on Spotify. She continues on by saying that “There is a meditation playlist, and for example, the first song in a list is a real meditation song, then it switches to the second song and becomes a very moving song.” She says that her meditation is distracted when that happens. She also says that she uses Spotify when exercising as well and there are specific playlists for exercising but it is always the same 3 playlists that are recommended to her. She says that she cannot discover other things for some reason.

In terms of Discover Weekly, Spotify Radio and other algorithmic playlists, Respondent H says that she used to listen to them in the background a lot. Nowadays, she says that she listens to recommendations from people she knows and their playlists which is “because I started to discover more on their lists”. She says that following playlists is a lot better than using Discover Weekly because it hasn’t been satisfying her for 1,5-2 years. She says that she is not satisfied with the algorithmic playlists. She continues on by saying “Maybe I'm listening to very different things, it has an effect, or I may be confusing the algorithm, I'm not sure.”

Continuing on from Discover Weekly, Respondent H says that she uses it the most but maybe not. She says that “I haven't looked much since it lost me. There was definitely a time when I looked at it a lot more. I guess if it recommends 20 songs, I may not like about 15 of them.” She continues on by saying “When I look at it now, I can see an artist in my Discover Weekly that I never listened to in my life. Maybe it is because I listened to Turkish rap.” She thinks that this might either be because she has a very complicated music taste or it might be because it is popular in Turkey.

In terms of algorithmic quality, Respondent H says that there might be a problem. She says that she likes listening to R&B and says that when looking for R&B playlists, there are always the same 3-4 playlists. She asks herself if there aren’t any other R&B playlists or if she cannot reach them. She continues on by saying “The playlists Spotify recommends to me or the things I come across when

I search for something are very limited. I think to myself “Is there anything less mainstream?”, but I guess this is not the place.” She thinks that there are popular and discoverable R&B artists that can be recommended to her.

Specifically, in terms of Turkish rap playlists, Respondent H says that she has been listening to a lot of Turkish rap for 1,5 years. She says that “I don't get angry with Spotify about Turkish rap charts because there are some good ones and really bad ones, there are also arabesques, they may not be able to separate it. Spotify creates playlists from most popular songs in Turkey after all.” She says that there is an artist that she does not like called Reynmen because of his way of rapping. She says that it's not the type of rap that she listens to and because of this she says that “In that sense, there should be certain suggestions according to my age group, for example.”

In terms of discovery and Spotify Radio, Respondent I thinks that discovery works very well but Spotify Radio isn't good for her. She says that Artist Radio can bring up irrelevant songs for her. She says that she discovered a lot of artists through Artist Radio and cannot give examples because there are a lot of artists on Spotify. She says that she put a lot of songs on her playlists through Artist Radio and continued listening. She says that Spotify Radio is “not that bad. 70% are similar but the rest are not. Since it is not similar at all, it loses its taste a little and I turn it off. There are some types of music and it doesn't sound like any other type of music, and you turn on your radio and because it puts irrelevant music genres in it, irrelevant music comes out of it.” She says that there is an artist that she listens to and that artist isn't like any other and when she opens the Artist Radio of that artist, irrelevant music comes up. She thinks that it might be because of the artist since the artist makes death metal but as a side project, that artist creates more emotional songs. She says that in that artist's radio, it mixes it up with death metal and it becomes weird to listen to.

In terms of Discover Weekly, Respondent I thinks that there can also be irrelevant songs as well. She says that “I think the reason is that I listen to something

irrelevant once in 40 years and it puts something similar to it.” When she first saw Discover Weekly, she had a mentality that she would listen to her own playlists. After looking for a few times, she found music that she likes. She says that “That’s why I sometimes see that it has been renewed and I open it every week and look at it. It’s nice to have something new in front of you every week. It feels like a new episode for a show is out.”

When it comes to Respondent J, she thinks that the algorithmic playlists are decent. She says that she can be presented with good songs but she also thinks that to find more and get higher quality recommendations, she has to make an effort. She says that “If you just leave it to those playlists, it’s not very good. The same things always happen to me. If there are moments where I search for a song I like in a playlist or research about it, then I think I can reach the music I like.” She says that going only from Spotify’s playlists, there aren’t good results. She thinks that Spotify Radio or recommended stations can have decent songs in them.

In terms of Daily Mix, Respondent J says that she almost never uses it because it shows her the songs that she has already liked. She says that she listens to the radios of artists that she listens to the most. She continues on by saying “I listen a lot to artists’ radios in which those artists don’t have a lot of high and low energy in a song, and are suitable for listening while working. I can learn about new artists or new songs from artist radios and I can learn about them without doing research. In cases where I know the song but not the artist, I can learn it from here.” She says that she also uses a playlist called “I Love My 90s Hip-Hop” and she says that she has liked a lot of songs from this playlist and she already knows about the songs that are on that playlist.

When it comes to her feedback about algorithmic playlists, Respondent J says that she forgets most of the songs that she finds. She says that “I like the songs, but if I don’t go too far into researching them, that artist and that song won’t stay in my mind.” and goes on to say that she asks herself “I know this song but from where?” and finds out about it after going to her “Liked Songs”. She says that she can forget

a song where she knows the music of the song and says that this is a handicap. She also says that this wasn't the case before and continues on by saying "You would search the artist's name and listen to it on YouTube. We're getting more exposure to new things here; I can't figure it all out."

Respondent K says that algorithmic playlists satisfy him a lot when it comes to music discovery. He says that "Even if it is not accurate, when it offers me a suggestion, I can say "This is nice" and add it to my 'Liked Songs' even if it doesn't fit on my playlist. I usually put it aside in case I add it to any of my playlists." He says that the algorithmic playlists made him experience more music and discover new artists, songs and albums.

Respondent K says that he is satisfied with Discover Weekly but not %100, around %75-80 and even then, he is still satisfied. He says that he does not add every song to his playlists. He listens to the tracks from beginning to end and while being busy with another thing, he has moments where he says "This would fit in one of my playlists" and so he does. He says that since liking a song and adding it to a playlist are two different things, he does both but likes it first and adds it to a playlist of his later. He says that he has around 30-40 playlists and they can be around 2-3 hours. He says that on other days he can use Daily Mix and has 1000 liked songs. Sometimes he goes down the main page and sees what he listened to in 2017.

In terms of Spotify Radio, Respondent K says that he uses it when he wants to listen to something from an artist in which he is bored of listening to that artist's older songs. He gives an example by saying "I love Eric Clapton, but I always go to his radio when I'm tired of listening to him, and because I love the genre of music, and I can find artists that I don't know." He says that when he likes a song through Spotify Radio, he looks at the album and if he likes that too, he goes to their previous albums. He continues on by saying "If I like it, I like it when I scroll down to the bottom of the page and look at the suggested artists and see the artists I know there. It offers me a platform where I can listen to music forever when there is time."

Respondent K says that there is a feature called “Time Capsule” and it presents him songs that are from 2005-2010 by different artists. He says that it presents songs that can take him back in time. He says that there is also a playlist called “Repeat” which includes songs that he has listened to back and forth. He continues on by saying “It creates a playlist that I listened to the most last year, and there are 40-50 songs in it. They have embedded things like this very well into the algorithm.”

Respondent L says that she uses Spotify’s radio function a lot. She says “I use the feature of going to the radio of a song and finding songs similar to that song a lot, and I think that the algorithm has changed over time.” She says that she used to find similar songs when she went into the radio of a song. However, she says “I’ve been using it recently and it randomly puts songs from my ‘Liked Songs’ archive and there are songs that are not even remotely related. I see it getting weaker. I see that there are really dissimilar songs.”

Respondent L thinks the same about Discover Weekly. She says that it used to recommend songs that are similar to her last 1-2 listens and genres. She continues on by saying “Recently, on Discover Weekly, there are suggestions about an artist I listened to 4 years ago or a genre I haven’t listened to for a very long time.” She says that there were few artists on Spotify but now any artist can put their song on the platform. She questions “How can you examine a piece everyone can put together as a complex musical structure and separate them? I wonder how they do it too. How do they separate the songs?” She says that she does not know how they do it and is curious about it. She says that “If they are separating them according to “People who listen to this usually also listen to this”, this may be wrong. Because it may not be in the same genre, it may be a very unrelated song, but I don’t know. I wonder how they categorize the songs, how the algorithm works.”

Other than Discover Weekly, Respondent L says that she uses “Time Capsule” or playlists which shows what she was listening to in 2018 or 2020. She says that “Time Capsule” not only recommends through what she listens to, but can also recommend depending on the genres as well. She says that there are both songs that

she used to listen to and songs that she can discover and like, and she finds it interesting. She also continues by saying “It can be weird, but there are also very good songs in it. For example, when you listen to 2000s Turkish pop artists like Tarkan or Serdar Ortaç, it may suggest Kenan Doğulu. I love this playlist.”

In terms of algorithmic playlists, Respondent M thinks that they are decent. Comparing it to TIDAL, he says that there is something called “Recommended songs” but it has irrelevant songs compared to what he listens to. He continues by saying “I say, “That artist paid for it and their song is put to the forefront.” Spotify is better in this regard because I think it is better than TIDAL at making recommendations close to the music I listen to.” He also adds another point about Spotify’s playlists saying that Spotify Radio helped him make his playlists much better. He says that he had to create the base for it and that base came from his music that he listened to on Last.fm around 2005-2006. He says that “That's why I didn't forget them. Spotify was very helpful in expanding my archive after that.”

III.V IMPACT OF SPOTIFY’S PLAYLISTS ON MUSIC CONSUMPTION HABITS

III.V.I Positive/negative impact on habits

Respondent A says that he uses Spotify’s playlists when he doesn’t want to pick a song. He uses those playlists to leave it playing in the background. He continues to say that in his playlists, he has to skip certain songs and some of his playlists are not homogeneous. He gives an example by saying “For example, there is a playlist called “Night Rider” here, it is a House music playlist. When I turn it on in the background, it doesn't bother me that it plays in the background, it's like I've opened a DJ set.” He also says that some electronic music playlists have a transition feature when shuffle is not enabled where it transitions from song to song as if it is a DJ mix. He says that not all playlists have it and he has to find them.

Respondent A says that he finds more new songs. He says that he can already find new songs from artists that he follows but it makes it easier for him to find a song that is made by an artist that he doesn’t know. He says that playlists don’t

affect the type of music that he listens to. He says that the number of songs of a genre that he knows of has increased. He says “Because when I look at Spotify playlists with the mindset of “What's in here?”, I don't look at the genres that I don't know of. I look at playlists to see if I can find something new in the genres I listen to.”

Respondent B says that algorithmic playlists don't change his listening practices that much. He says that he counts himself lucky if he can find 1 or 2 artists or songs. He says “For my own playlists, instead of searching one by one, I like finding them in one, thematic place. I want to listen to metal music that fits my mood, I want it to be more powerful or I want to listen to electronic music to keep me sharp while driving. When it fits my current mood, it leaves a positive impact.” In terms of his playlists, he says that he can be stuck in a circle. He says that he cannot go very far but Spotify's playlists can make way for finding new music genres. He says that he gets 1-2 tracks from it and it makes him not be able to follow that genre.

Respondent C says that Spotify's playlists trigger his curiosity. He says that he has his playlists on the side of the platform. He uses Spotify's playlists to learn about new genres. At first, he says that he listens to the most listened playlist or most liked playlist because it becomes easier for him to create a playlist. In the beginning, he likes to start from Spotify's playlists, listen to it in shuffle mode and if he finds a good song, he will give it another chance. If he likes it in his next listen, he puts it in his playlist. He says that “There are some pieces that take me away in one go, but some of them can give that taste in a few listens.”

In terms of Daily Mix, Respondent C says that he doesn't understand why Spotify shows them to him. He doesn't understand why Spotify creates a playlist through the songs that he already has in his playlists. He can also say the same thing for “Your Top Mixes” playlist. He says that he does the exact thing by himself but he sometimes checks out a playlist called “More of What You Like”. He says that he listens to playlists that are like “Those who listened to that, listened to this” or “Similar to X”.

Respondent C says that he uses these types of playlists as an intermediary. If he is bored and needs new things, he opens up a playlist called Instrumental Madness in shuffle mode. If he finds something that he likes on that, he continues on to listen. He doesn't act biased and gives songs a lot of chances. If he finds something alternative through that playlist, he searches and asks himself "What other songs can there be similar to this?". He first checks out the band and checks the details of the band in order to find what they have created so far. He says that it doesn't usually stick with him for a long time but interests him during the research progress. He gives feedback about that saying "Previously, the details were above, for example, as a tab, but now they have been taken down and I did not like it." If he likes other tracks of that band, he wanders around more on their page. He says that "I hang out not only on the playlist it presents to me, but also on the page of the artists I found in that playlist."

Respondent D says that he started listening to hip-hop and jazz through Spotify. He says that they are the most listened to genres of his and says that Spotify's playlists affect what he listens to. He says that Spotify's playlist can recommend really good songs but thinks that playlists like Discover Weekly are broken.

Respondent D says that he used to find listening to concerts very valuable. He didn't used to listen to music through digital music listening platforms but thanks to Spotify, he says that he can access music anywhere he goes. He says "The difference from other platforms I use is that the sound quality is very high. Interface performance is much better than other platforms. I used Apple Music and hated it. So is YouTube Music, but I think it's very promising."

Respondent E says that he has two ways of listening to music. One is that he focuses on the music, creating a space for it and listening to it in peace. He says that this usually happens when he listens to more emotional and instrumental songs. His other way of listening to music is when he is working at his place. He usually puts music on in the background and it's not as high volume. He says that "There are songs that I listen to with the logic that everyone should not hear each other's

whispers, that there should be something that will excite people, move them, and increase their motivation.” He says that Spotify feeds both types of his way of listening.

In terms of the genres that he listens to, Respondent E says that it doesn’t affect it that much because he goes into the platform knowing what to listen to. If a playlist ends and it automatically goes to radio, those songs don't change what type of music he listens to. He says he isn’t affected by playlists. He says that he has a playlist which is like a mixed soup.

Respondent F says that Spotify’s playlists are good for curation but it doesn’t change anything about her listening habits. She says that she listens to different songs while discovering but she does this through the songs that she already likes and she has the freedom of creating as many playlists as she wants. She says “I’m doing something for the Bozcaada documentary and I can create playlists from the contents of the playlists that people listen to or make.” She says that she creates playlists based on different genres. She likes to find artists’ discographies and she likes the fact that artist pages are very organized and can see every album. She says that album covers also look very good with the background.

Respondent G says that if a certain type of music is listened to, a person cannot exit the vicious cycle and Spotify doesn’t encourage you to take you out of it. She says that in order for Spotify to encourage her, she has to look for other playlists or look for specific songs. She says that there are playlists based on moods or playlists that are based on her “Liked Songs”. When she looks at other playlists, she says that Spotify recommends her playlists based on her latest listens. She says that when she looks at it periodically it can show new music. She says that “If you only look at the songs that Spotify recommends to you, you can't get out of that vicious circle because it suggests songs that are in the genre you always listen to or songs similar to the artists you always listen to.”

In terms of playlists, Respondent G doesn’t have many playlists and compared her “Liked Songs” to Spotify’s playlists. When she adds a song to her playlist, she

has to listen to that song. She likes listening to it until she is bored. If she added a song that is in a specific genre to her playlist, she also looks at other artists that are similar to it. She says that if she looks at it in detail and likes it, she adds it to her list. If she says that “This artist is really good” after listening to the songs that she added to her list, she looks at other songs of that artist, she says that it encourages her to do so. She says that her habits change through this way and she might start listening to a specific genre of music. She says that she doesn’t listen to electronic music all that much but a song she listened to had lyrics and she did research for it and she stumbled upon more songs. She says that now she listens to it while studying even though it’s not classical music and she also listens to it in her daily life.

Respondent G says that her own playlists don't change her listening habits because she adds what she listens to on her playlists. However, she also thinks that this is connected to Spotify’s own playlists. She says “Because when you can't get out of this vicious circle, Spotify can't get out of it and offers you the same things. You go back and forth, and you always start to listen to the same style of music and the same type of artists. That's why the playlists I listen to are shaped accordingly.” She says that since she creates playlists according to herself, they are usually based on her mood or her activities. She says that if she is studying, she listens to her studying playlist and if she is sad, she opens a specific playlist.

Respondent H says that she has been listening to the same playlists recently. She says that when she uses those playlists, she feels restricted. She says that there is a Spotify playlist called “This is Ezhel” which is her most listened to playlist. She likes it and she says that she can discover all of the artist's songs. She says that it might be restrictive and also says “I wonder why it doesn't suggest other things similar to that artist to me”. She says that when she goes to the artists radio, there is nothing that she knows of. She says that discovering and going to an artist's radio should make sense of discovering new songs. She has more expectations of discovering unknown songs. She thinks that the reason might be regional and changes from region to region but she also says that Turkey is a big market.

Respondent H says that her favourite genre is R&B and likes to dance at home, it is her favourite activity. She says that Spotify might have affected her in a negative way when it comes to R&B because she got away from it. When she doesn't dive deep into discovering and when Spotify recommends her the same lists, it doesn't make her discover new things and might have gotten away from listening to R&B because of that. She says that she should be using playlists that she knows more about.

Respondent H says that it has been around 6 months since she started creating her playlists. She says that there are some songs that she forgets to put on her playlists and has been working on it. She continues on by saying "I reach foreign rap albums more easily. It's good at that, but bad at R&B and I'm definitely listening less. I benefited a lot from Spotify on both foreign and Turkish rap. I have to be careful in Turkish rap, bad songs can get in the way, it's a little safer when listening to foreign lists." She says she follows playlists made by others and are popular compared to Spotify's playlists. She gives an example by saying "For example, I listen to both Spanish podcasts and rap music, I think it can suggest Spanish rap."

Respondent I says that when she finds something new she adds it to her playlists. Other than that, she says that Spotify's playlists don't affect her music listening habits. The reason why she says that is because she focuses a lot on working and her brain completely deletes the background music and it happens when she is listening to something that she knows. When she stumbles upon a song that she doesn't like, she turns it off and that's why she says that Spotify's playlists don't affect her habits.

However, Respondent I says that since using Spotify, she has discovered new genres, even genres that she doesn't know the name of. She says that new genres are in the genres that she listens to. She gives an example by saying "For example, I found a Korean group, I listen to it and I like it. For example, I wouldn't give it a chance, but I look at it and say, "Actually, it's beautiful", I've come across such things a lot."

Respondent J says that she can listen to the same songs and that is because she likes a playlist and thinks “That was good”. She gives an example by saying “For example, there is a list called "Lo-fi Study Work 2021", a newly released list and it helps me to concentrate while working. It's good the first time, but then it's always laziness and you can continue from the same list.” She says that she has memorized some of the playlists track orders and thinks that it makes her lazy and closed to new things. She likes listening to the same songs until she is bored and can make a playlist get old and then she finds a new one. She says that she does this often.

Respondent K says that it has created a hunger for new music in him. He says that he used to listen to albums from beginning to end without interruption but doesn't feel like doing it anymore. He says “At the moment, I am advancing with the logic of “If I am going to listen to music, I must discover something new”, which has led to a hunger for consumption. It creates a feeling that I am not up-to-date on music.” He says that he needs to discover new music, new genres and asks himself “Why do I listen to old songs?” and can think that his time is limited. He adds that he can't fulfil the hunger and when he tries it, it just makes him even more hungry to discover new music and it gets on his nerves. He thinks this way because he says that discovering new genres, music or an artist is really easy.

Respondent K continues by saying that when he can discover a new song on Discover Weekly and it can be a song which he cannot put it on any of his playlists and it can be a new genre, something that he hasn't discovered yet. He then starts creating a playlist and under that playlist, Spotify starts recommending tracks that are similar to it. He says that through this way, he can create a new genre playlist. He says that in a week, there can be a playlist with 40-50 songs but he doesn't listen to it every time, it just stays there.

Respondent K says that one of his playlists has 100 tracks. He says that he has added the last track in 2020. He says he can create a playlist and he can have no interest afterwards. He says that if his Spotify account gets lost, he would lose a lot of songs which to him is scary to think of.

Respondent L thinks that in terms of a music genre, it can have you listen to the same genre. She says that if you are listening to jazz, playlists won't recommend you something else. She says "It allows you to stay in the categories you know and love, but because the algorithm is so silly, you may come across very irrelevant things, but radios can help discover new people from the music genres I like and help you find sub-genres. If I listen to free jazz, it can suggest smooth jazz to me and I can like it."

Respondent L thinks that playlists encourage you to listen to more songs and it doesn't restrict her with her own songs only. She gives an example by saying "You have three songs to listen to while painting. Instead of listening to 3 songs while painting, you can open Spotify Radio and listen to similar songs and you will do that activity more." She continues by saying that if you listen to Spotify Radio while dancing, you won't feel like changing the songs or leaving the activity, instead, she thinks that same types of songs will keep coming and will encourage you to continue.

Respondent M says that Spotify playlists have affected his habits of music listening. Compared to TIDAL, he says that Spotify offers the ability to connect with your friends. Before Spotify, he says that he used to use Last.fm to check out what his friends were listening to. However, since going back to TIDAL, he has been using Last.fm again for the same purpose. He says that it was easy to keep track of what his friends were listening to. He also says that he liked what other people were listening to but he thinks it created a handicap. He gives an example of this by saying "I have 3-4 close friends and we listen to a lot of music. In other words, music plays for maybe 8-10 hours a day, sometimes carefully and sometimes in the background, but after a while, we realized that the music archives of all four of us started to look very similar to each other, creating such a handicap." He says that after leaving TIDAL for Spotify, he and his friends started listening to music on their own and helped them to discover new songs. He says that Spotify enriched them but after being on the same playlist, he says that they felt trapped and felt like they were listening to the same songs over and over.

Respondent M also adds that, without listening to good and new music throughout the week, he can feel depressed. He says that he needs to listen to new music and Spotify has enlarged his archive for 4-5 years. He says that he doesn't use playlists like Discover Weekly, he looks at artists that are similar to the type of artists he listens to and says that Spotify helps with that. He says he likes using Spotify Radio more because he likes seeing similar artists and songs.

III.V.II Comparison with personal playlists and Spotify's playlists

Respondent A says that there are playlists called "Organica" and "Tribal electronic". He says that he can put songs from "Organica" to his own playlists. He adds by saying that "My playlists get too big after a while and their homogeneity breaks down." When he listens to "Organica" for 3 hours, he says that there can be moments where he says "This doesn't fit" but when that happens in his own playlists, he says that he can just remove the song from the playlist. He says that his playlists can stay more listenable and irrelevant songs don't come up. He says that he cannot say the same thing about Discover Weekly. He says that irrelevant songs can come up but that doesn't happen in genre-specific playlists.

When it comes to personal playlists, Respondent A says that in order to keep it in an up-to-date, non-repeating state and to keep irrelevant songs out of it, a lot of time must be spent. He says that when it comes to Spotify's playlists however, not much time has to be spent, they get updated very frequently and new songs can be found. He says that it can be very good when he can find 3 playlists that are like that where he can just listen to them with no hassle.

Respondent B says that Spotify creates these playlists in a wide spectrum so that it can appeal to everyone. He says "Therefore, we are often shaped by the things we used to listen to in our youth as we were growing up." He says that it is impossible for algorithmic playlists to satisfy % 100. He thinks that he prefers being in his own circle.

Respondent C says that playlists created by Spotify makes it easier for him to find new songs. He says that it pushes him towards discovering and it also eases the process of discovery. He likes that it creates a reference point. He continues on by saying “I find it easier to have a starting point than to create something from scratch. That's why I like to use the playlists Spotify provides as a starting point.”

Respondent C says that every person is different and that makes the playlists universal and says that in a time where personalization is so much in our lives, he thinks that they won't be as efficient. He thinks that these playlists won't work and they will disappear in time. He says that if a person realizes that not much will come up in these platforms, people can change their platforms of choice. He asks “Why go to another platform if I can find everything I want on Spotify?” He says that maybe the platform cannot handle all the weight or doesn't do enough investment, and he also says he doesn't know what is going on in the background. He thinks that Spotify is the richest and the most popular music listening platform. He says that since he pays a monthly fee, he wants to have a return from it but he thinks that he sees himself as the harmed one. He says that when he feels like that, he doesn't like it anymore. He says that he wants to discover new metal groups, he wants discovery to become easier for him.

Respondent C continues on by saying that he can get bored of his own playlists over time and even though it took him years to create that list, it gets repetitive and that routine can be boring for him and that makes him sad. He says that “I think that if I add 5-10 songs every week, then a limit should be put on the list.” He continues on by saying “Having a 10-hour list makes you get lost, it makes it difficult to control, you get lost in it because other genres are included and that list is no longer a list. Individual lists also have such a downside.”

Respondent D says that he is a perfectionist and he pays attention to the playlists that he listens to. As a positive aspect, his playlists consist of songs that went through his approval. He doesn't have to skip a song and can just listen to the playlist. For algorithmic playlists, he says that he can stumble upon songs that he

won't like. He gives an example by saying "For example, there might be a song that I don't like, I might not like the lyrics." In terms of its positive aspects however, he says that genre-based playlists enrich his own playlists. For him, genre-based playlists are the most important because he has been listening to them throughout time. He says that he can get bored of a song and would want to listen to a new song and continues on by saying that "So far, for example, new musicians and new songs have been added to my lists in a very good way, but I don't prefer to listen there. I prefer to explore it from there, transfer it to my own lists and listen."

Respondent D says that in terms of negative aspects of his playlists, he can start to dislike the genres that he listens to or can be into a new genre and wants to learn about it more. He says that he has a graveyard of playlists and the playlists that he has talked about goes into that graveyard and he doesn't look at them again.

Respondent E says that he cannot make a clear comparison but can say that one of his playlists is a collaborative playlist with his girlfriend and another is again, a collaborative playlist that he has created with his friends that he knows for a long time. He says that he mainly uses those two playlists. In those two playlists, people know about his music tastes and he usually likes the songs that are put on those collaborative playlists. He says that he doesn't ask questions like "Would I like it?" but asks questions like "How much would I like it?". In Spotify Radio, he says that he can ask questions like "Would I like it? Dislike it?" because he sometimes likes the songs on Spotify Radio and sometimes, he doesn't. He says that he likes listening to the collaborative playlists because he knows what he will stumble upon.

Respondent F says that playlists created by Spotify are based on her listens. She says that it doesn't recommend her non-mainstream songs but it can also recommend her songs that makes her say "I don't know about this song of this artist." She says that the platform doesn't surprise her when she makes her own playlists. She says "Since I am a DJ, I have no difficulty with curations. Other people have been wondering about this, "Which song do I match which genre? I will make this playlist, then I should get more help from Spotify". I make playlists

directly, I can put the same genres in the same place, but what Spotify does is not that interesting to me.” She says that Spotify can recommend mainstream songs according to its algorithm and songs that she will not listen to or is not interested in. She says that the algorithm can put songs that she has listened to a lot under a song that is special for her which makes her upset. It makes her say “This is a simplified algorithm with a focus on monetization”. In terms of finding non-mainstream songs, she says that she has to go to YouTube because not every song can be found on Spotify. She says that to make deeper curations, Discogs and YouTube help her but she adds that Spotify is much more user friendly and using the platform with friends, sending friends songs and playlists, and adding their playlists to your library is really good. She says that “Even if you're working on a project, you're on Spotify, making a playlist together. As long as you share it with everyone, 3 or 5 people can add songs to the same playlist.”

Respondent F continues by talking about the algorithm saying “It makes an inference according to the BPM, melody and style you listen to and presents you a song accordingly. I think it gets me wrong in BPM analysis and recommends irrelevant songs”. She continues on by saying when she looks at it, she can see that it lists the genres she listens to as “dance, electronic, pop and hip-hop” which she doesn't think that it is like that. She says that she hasn't been listening to pop for at least 1-3 months. She says that she listened to rock, metal and jazz. She says that “If it's going to bring me these at the end of the year, 80 percent of it makes me say “I don't think so.” I'm not sure what kind of distinction there is, how it analyzes and makes inferences according to BPM (beats-per-minute).”

Respondent G says that the playlists she creates are based on her tastes and she enjoys them more. She says that her playlists are created on different moods and occasions and Spotify's playlists, even though made for her and includes the songs that she listens to, cannot be for her mood for a specific time. In those playlists, she says that there are a lot of artists and can include a variety of genres but cannot be in the mood to listen to them. She says “The fact that the singers I like are on those playlists doesn't mean that I will always listen to them or want to listen to them. If

I really want to listen to my playlists at that moment, I open and listen. Otherwise, I listen to my “Liked Songs”. I have songs that I don't want to listen to at that moment, but if I want to listen to them 2 hours later, I do so.”

In terms of Spotify’s playlists, Respondent G says that it shows new artists and songs. She likes it that those playlists show her a song that she doesn’t know anything about. She says that it can also give information such as “This band was formed in this year”. She says that there is a lot of variation in these playlists since they offer songs that are in similar genres to what she listens to. She says that she can discover a lot of different songs. She gives an example by saying “For example, I like a song, but it's a song in a genre I've never heard of, and because I've listened to it once or twice, I can discover different artists similar to it, and in that respect, it's a good thing.” She says that she can find new songs and artists through Spotify playlists and it contributed to her.

Respondent G says that what playlist a person listens to differs from person to person. She says that if she wants to relax, or if she is doing something and doesn’t want to discover new songs, she plays her own playlists. She says that she uses her playlists or Spotify’s playlists based on what her needs are.

Respondent H says that she adds a lot of songs from algorithmic playlists to her playlists and finds this useful. She does this with songs that are not Turkish but in Turkish songs, she has problems. She says “Listening to my own playlist is safer as I know my own needs at the time. If I'm driving, I listen to one thing, if I want to dance, to another thing, if I'm doing yoga, I'm listening to something else.” She says that she knows what song is going to come up or she knows that a song is not going to come up which would ruin her mood because she made that playlist.

In terms of Spotify’s playlists, Respondent H says that a lot of irrelevant songs can be recommended to her. She said that “While I was exercising yesterday, I left the set halfway and ran to the phone and changed songs. It can be very surprising when dealing with something or doing something. I have to take care of it all the time, I have to go and change songs.” When she doesn’t want things like this to

happen, she says that she uses her own playlists. She says that she also follows her yoga coach's playlists. She adds to this by saying that she doesn't follow Spotify's yoga playlists because she does yoga every day and listens to yoga music. She says that she cannot be in the same mood every day. She gives feedback on Spotify's yoga playlists saying "They have divided them into types of yoga, but when it comes to an active type of yoga, it is not my expectation for it to play electronic music. It doesn't mean anything to me as a yoga practitioner, so, in such cases, I always stay on the lists I know and I never listen to Spotify's own lists."

Respondent I says that the playlists that she created are based on her mood, not according to specific genres. Compared to creating playlists on bands that are similar, she creates playlists on the feelings that the songs give to her. She thinks that Spotify playlists are based on genres and thinks that it mixes similar artists into a playlist. She says that she prefers her own playlists but she thinks that this is because of her habits. She says that she listens to her playlist as if she is listening to a CD on the road, it repeats the same songs and she gets used to it. She uses her playlists in this mentality.

Respondent J says that Spotify shows her a lot of new stuff but can also show a lot of weird songs to her as well. She says that she can skip through by saying "What is this?" Sometimes I cannot be in the mood to handle it. She says that "I open a playlist on the road and I skip through the songs without listening to half of it." On Discover Weekly, she says that she barely likes anything but there are some that she likes. She doesn't like every new song every time and she says that different things can come up. She says that on Spotify Radio, there can also be different songs but when it plays back-to-back there aren't irrelevant songs all that much because Spotify Radio consists of songs that she knows and she finds it much more focused.

Respondent J says that she opens up Spotify Radio when she is working. She has different playlists for different occasions such as dancing or exercising. She knows what she will stumble upon but she won't play the Discover Weekly playlist

while dancing or working because she knows that it will interrupt her. She says that there is a chance of a bad song playing. She says that currently she has good songs on her Music Radar but she repeats by saying that she wouldn't play them while working. She says that she works a lot during the day and has Spotify in the background. If she spends time specifically on listening to music, she goes through Music Radar or looks for new music because she is focused on listening.

When comparing Spotify's playlists to his own playlists, Respondent K says that Spotify's playlists are more spot on because it has learned what he likes and doesn't like. He says that it wasn't spot on before but now he has put songs from those playlists into his own playlist and has liked or disliked them. He also says that the algorithm knows what type of songs he will listen to on repeat which is much more accurate. He says that another positive aspect of playlists is creating collaborative playlists. He finds collaborative playlists fun, and says that 6-7 people can add songs to it.

Respondent K says that the difference between his playlists and Spotify's playlists is closing in because as it starts to know him, he says that it can now figure out what he will like or not. He says that when he creates a playlist, it can recommend songs that he would put on that playlist. He continues by saying "Since I think that it includes other people in the algorithm, if I made a playlist similar to others, it probably offers songs that are on their lists but not on my lists, but that I might like."

Respondent L says that the difference between personal playlists and Spotify's playlists are them being controlled and uncontrolled. On it being controlled, she says that she knows what she will listen to in her own playlists and there won't be any unexpected songs. She says that an unexpected song being played can be positive and negative for a person. She says that "You can get good recommendations on Spotify's own Artist Radio, you may like it or not, but while you are listening to music in a pleasant way, something irrelevant may suddenly come up and change your mood."

Respondent L gives an example by saying that “For example, I turn on music while I cook, either on Spotify Radio or Discover Weekly, and sometimes it gets ridiculous. Some songs are so disturbing that I stop doing what I am doing, change the song, and go back to what I was doing.” She says that there are times where it gets annoying but she also thinks that this can differ from person to person. She says that when she goes into Spotify’s playlist where there are recommendations, she can like 18 out of 20 songs and she might not like those 2 songs. She thinks that another person might like those 2 songs and thinks that it is relative and normal.

Respondent M says that his playlists can be mixed. There can be songs from Aphex Twin and from Yeni Türkü but the playlists Spotify recommends him are based on music genres. His own playlists are categorized on the time of the day like “music to listen to in the afternoon”. He says that it starts with Miles Davis. He says that he doesn’t categorize Turkish and non-Turkish songs. Respondent M continues by saying that sometimes he doesn’t go to an artist radio. He thinks that doing things through algorithms is a handicap but the algorithm can also be useful because songs can be recommended according to what he was listening to.

IV. ANALYSIS

Results have shown that Spotify's algorithmic and algotorial playlists have a negative impact on users' listening habits. Even though they can help users on finding new songs, there can also be irrelevant and unexpected songs, or songs that they will not listen to. Respondents have also stated that they sometimes cannot be in the mood to listen to Spotify's playlists because of the high chances of irrelevant and unexpected songs coming up. This can also negatively impact their habits of discovering new songs through Spotify's algorithmic and algotorial playlists.

In this case, personal playlists have an advantage over Spotify's algorithmic and algotorial playlists. Even though it can be said that these personal playlists are shaped by the content that comes from Spotify's algorithmic and algotorial playlists, in personal playlists, users have a chance to only add songs that they like and they can get rid of irrelevant and unexpected songs through this way.

Data that is descriptive has not been analysed since there is nothing to analyse for. Respondents' thoughts and opinions are much more analytical and that is why their music listening habits, Spotify usage habits and playlist usage motives have not been analysed. Descriptive information that was included in the Findings section will help in understanding this section, and was included in the analysis of other sections.

IV.I USAGE OF ALGORITHMIC, ALGOTORIAL AND PERSONAL PLAYLISTS

IV.I.I Positive/negative thoughts

There are different opinions when it comes to Spotify's playlists. Some respondents think that Spotify's playlists work fine and they also like creating playlists like Respondent F, as she says that she likes Spotify creating playlists based on her previous listens or uses Spotify Radio to find songs that are not mainstream. Some like it so much that they create their playlists from songs that they find through algorithmic playlists like Respondent G. She says she uses

Discover Weekly to pick songs, but she doesn't follow the playlist. This could mean that Spotify's playlists influence personal playlists in a way that it makes users create playlists and support it through Spotify's playlists.

There are also some respondents that don't like Discover Weekly, especially because it can be really inaccurate. Respondent E, for example, has said that he has tried using it many times but it wasn't efficient for him. He adds that he can find good songs on Spotify Radio and thinks that it is a better feature than Discover Weekly. Some have said it the other way around where they don't like Spotify Radio but Discover Weekly. Respondent I said that Discover Weekly works good for her but Spotify Radio doesn't. She says this because Discover Weekly puts similar songs to her playlists when she listens to something for once. Respondent A has also said that when he listens to something irrelevant compared to his own music, his Discover Weekly starts to recommend 3 songs that are on the same type. Though he also adds that he finds it useful when situations like this don't happen.

In terms of comparison between Spotify Radio and Discover Weekly, it seems like there are more negative points for Discover Weekly compared to Spotify Radio. Users can stumble upon irrelevant songs more on Discover Weekly compared to Spotify Radio. According to most of the respondents, Spotify Radio does not have a situation where irrelevant songs can come up. This might be because rather than analysing a big history of listens, it works through a song to find similar songs which are more precise requests. There is still a chance of users not liking the songs that come up on Spotify Radio, but that would be based on taste, not efficiency because they don't find the songs irrelevant, they just don't like it. Spotify Radio also seems to work efficiently because it also includes features like Artist Radio in which users can find similar artists to the artists that they listen to which can open a lot of possibilities but it is still focused and based on an artist that they listen to. Respondent L even said that Discover Weekly can recommend an artist she listened to 4 years ago which she doesn't anymore. It seems that Spotify Radio is more efficient compared to Discover Weekly for discovering new music.

Some have even stated that Discover Weekly used to work fine in the past. Respondent H has stated that she likes following others' playlists because Discover Weekly has not been satisfying her for 1,5-2 years. Respondent E has said that he used to check it out every week but after not being satisfied, he stopped using it. Respondent H has also said that she used to listen to Discover Weekly and other algorithmic playlists in the background but nowadays she listens to recommendations from people she knows or uses their playlists. She has also said that she doesn't know if she uses Discover Weekly or not because she has not been looking at it as much since it lost her. She says that there was a time where she looked at it more. Recently, she says that when Discover Weekly recommends 20 songs, she might not like 15 of them. Interestingly, these respondents have said that they like using playlists made by people or collaborative playlists more than algorithmic playlists.

With this in mind, some respondents have said that they like to research more by themselves. Respondent B has said that algorithmic playlists recommend music and artists that he wouldn't listen to and says that he has to search for music by himself. Respondent C has said that he gets help from Spotify Radio and also from recommendation systems on the playlists. Respondent I also says that she puts a lot of songs on her playlists through Spotify Radio. It seems like some people like to have their own starting points and then go to Spotify's playlists as time moves on. Some, however, like to start from Spotify's playlists and then use recommendation systems such as Respondent K. He says that he can discover a new song from Discover Weekly and if it doesn't fit in his playlists, he starts creating a new one with other tracks being recommended to him through recommendation systems. When it comes to recommendation systems being efficient, it seems like it comes down to how users make use of the recommendation systems and it also comes down to how accurate the systems are for the user.

Some respondents think that the algorithm generally doesn't work efficiently. Some respondents have said that they use the algorithmic recommendation system under their playlists that recommend similar songs that are on their playlists.

Respondent A said that sometimes it can present songs that are on his playlist but this can also be that those same tracks are on different albums. This can happen as Spotify can have one song in different releases and might not figure out if they are different or not. Respondent D has said that algorithms are limited and says that Spotify recommends playlists based on his whole history of listens which can include a song from 2017 that he used to listen to. Some respondents, as mentioned before, can stop using features because of irrelevant or unwanted recommendations. Some, such as Respondent H, blame themselves by saying that they might be the reason why the algorithm is not working efficiently because they say that they listen to very different things.

There are a lot of reasons why respondents can think that the algorithm is acting one way or another, but it seems like they use the algorithm nonetheless, in one form or another such as recommendation systems under playlists. Spotify can be bad when it comes to recommending playlists, but it's radio feature might work flawlessly for others. Respondent E for example says that he comes across good songs on Spotify Radio and thinks that it is a better feature than Discover Weekly.

These results could mean that the difference in experience is in the premise of those playlists. While Discover Weekly is a playlist that includes recommendations on past listens, Spotify Radio is a system where it recommends songs or artists that are similar to the selected song/artist. When the scale of things is shrunken down from a whole listening history of a user to finding a similar song/artist, the algorithm could be working more efficiently. Spotify's algorithms could be working more efficiently in general when the workload is less.

As mentioned before, Respondent A has said that he uses the recommendation systems under his playlist and has said that he can stumble upon the same song but they are usually from another album, like how the same track can appear on a compilation album. This could be excluded because the data given to Spotify would be the same when the artist gives in the details to Spotify. The

algorithm does need, however, something to separate the same songs, in which it would solve the “I get the songs that are on my list” problem.

IV.II IMPACT OF SPOTIFY’S PLAYLISTS ON MUSIC CONSUMPTION HABITS

IV.II.I Positive/negative impact on habits

A main complaint about listening habits was that Spotify and its playlists can have you listening to the same songs or genres for a long time and Respondent G says, Spotify doesn’t encourage you out of that vicious cycle. Respondent L also adds that Spotify playlists can have her listening to the same genre in which Spotify won’t recommend her something else, which makes her stay on the genres she likes. This can be a problem as people who want to discover different genres can end up in the same type of music unless they do something about it. That’s why Respondent G says that she has to look for other playlists in order to get out of that vicious cycle. This situation can also be caused by the user as well, and willingly. Respondent J also says that she can listen to the same songs because she can like a playlist and even make it get old but she also says that this makes her lazy and closed to new songs. It seems that not only playlists can restrict users, users can restrict themselves because they might really like what they listen to very much that they don’t want to discover too often. They need to spend time and energy in order to get out of that vicious cycle, or Spotify has to recommend songs that are similar sounding but not in the same genre in order to have users listen and discover new genres.

Some respondents, such as Respondent H, says that Spotify made her get away from listening to R&B because Artist Radio shows her nothing that she knows of and says that it doesn’t make sense that it happens, and thinks that Spotify might have affected her in a negative way when it comes to R&B. She says that when she doesn’t dive deep into discovering, Spotify recommends her the same lists and it makes her not discover new songs and this might be the reason why she got away from R&B.

Some respondents have said that Spotify and its playlists have triggered their curiosity and made them discover new things. Respondent C has said that he uses Spotify's playlists to learn about new genres and listens to most listened playlists or most liked playlists in shuffle which makes creating playlists easier for him. Respondent D has said that he started listening to hip-hop and jazz through Spotify. Respondent K has said that Spotify playlists have created a hunger for new music in him and he says that when he wants to listen to music, he has to discover something new. It created a feeling in him that he always feels like he has to be up-to-date on new music and asks himself "Why do I listen to old songs?" Respondent M has also said that if he doesn't listen to good and new music, he can feel depressed and says that Spotify enriches him. This could support the idea of Spotify recommending new and good songs when users look for it themselves. This could also tie in with the idea that it is important to create space for their music consumption practices if they want to discover more new songs, artists or genres. The more time and energy they spend the more they can find new and good songs which in the end results in them being satisfied, even when they can have certain problems with the platform.

Spotify might not be a perfect platform and can have its negative aspects but as it can be seen, users try to make the best out of the platform. Especially time wise, they have to spend time and energy to find music that is suitable for their needs. Some respondents, such as Respondent C, have said that they use playlists as an intermediary for their own playlists and use playlists such as "Similar to X" and he doesn't act biased while listening to songs. If he finds something alternative through those playlists, he tries to find similar songs to them. He goes in deep and checks out the band, and looks at what they have created. He says that he doesn't only look at the playlists but artists in those playlists as well. This supports the idea of spending energy to find music that a user will like.

IV.II.II Comparison with personal playlists and Spotify's playlists

When comparing their playlists with Spotify's playlists, respondents usually talk about how interruptive Spotify's playlists can be. For example, Respondent A says that his playlists are more listenable and has no irrelevant songs while a playlist called "Organica" can have songs that make him say "This doesn't fit". Respondent D also says that he doesn't skip a song on his playlists, though in Spotify's playlists, that can happen. Some say that their playlists are based on mood and Spotify's playlists can have songs that they cannot be in the mood to listen to, such as Respondent G. However, Respondent L makes a good point on this topic by saying that even though she can like 18 out of 20 songs, those 2 songs that she doesn't like might be liked by another person. Respondent E has said that he uses collaborative playlists because he knows what he will stumble upon and asks "How much would I like it?" when it comes to the songs in it rather than asking "Would I like it?" when it comes to Spotify's playlists. This topic can be perceived in a way that the difference in opinions is purely based on taste. Liking or disliking a song on Spotify's playlists can differ from person to person as they are not irrelevant and out of place songs, they just don't like it. Some people might like the songs that someone else doesn't like, and it could work perfectly for some and not for others. People who are complaining about the performance of Spotify's playlists usually listen to their personal playlists while they still get some sort of help for finding songs for their playlists, meaning that they don't listen to it from beginning to end but try to find songs for their playlists.

A positive aspect of Spotify's playlists compared to personal playlists, as some respondents have suggested, is the fact that they don't have to spend much time on Spotify's playlists and they get updated very frequently. Respondent A, for example, has stated that it can be very good for him when he finds 3 playlists where he can listen to them with no hassle. Respondent J also says, as previously stated, that not everyone has time to spend on music so Spotify's playlists can ease the access to music and they are generally good. Spotify's playlists can be very good when it comes to not having to hassle with anything. As Respondent A has said, he

has to keep his playlists up-to-date, non-repetitive and for that, he has to spend a lot of time on them. Though, as mentioned earlier, Spotify's playlists can have irrelevant songs in it which can remove the enjoyment out of listening and a listener cannot be in the mood to listen to every song on the playlist.

For those who have time to create playlists however, they like to have a reference point by using Spotify's playlists in order to create their own playlists, such as Respondent C. He also thinks that Spotify's playlists won't work in the future as personalization is important in people's lives. Respondent D also says that he uses Spotify's playlists to discover, not to listen and says that he adds them to his playlists afterwards if he likes a song. Users that use Spotify's playlists mainly are people who might not have the time to create a playlist and use it in an efficient way. Those who do, however, use as much resources from Spotify, such as playlists and recommendation systems, as possible, in order to create their playlists in a way that their playlists won't have irrelevant songs in them. Some, like Respondent F, can say that they won't have any problems with creating playlists because they are very much involved in music, as she says that she is a DJ.

When it comes to these comparisons, it depends on how a user wants to use Spotify. Some like using personal and collaborative playlists more because they like feeling much more comfortable. Some say that Spotify's playlists can't satisfy them %100 and they know what they will stumble upon on their personal or collaborative playlists. So, those who use Spotify's playlists will usually use it when they are feeling adventurous and those who use their personal playlists will use it so that they don't get irritated with irrelevant music.

V. CONCLUSION

This thesis tried to understand the relationship between Spotify and music listeners. In doing so, paid particular attention to the role of playlists in shaping the practices of music listeners. In the literature review, the thesis looked at how digitalization changed the way of distribution and the way of commodification of music through the different generations of music consumption technologies. Starting from the third generation of music consumption technologies such as P2P music sharing, the literature review looked at how technological advancements inevitably pushed the industry into a system where music access became much more efficient and important. Then this thesis proceeded into talking about one of the results of this change in the industry, which is also the case study: Spotify. It also talked about its algorithmic/algorithmic playlists in order to give information to understand further data.

This thesis used active interviewing for data collection and grounded theory for data analysis. Active interviewing is when both the interviewer and the interviewee are involved in a discussion where it is not only the interviewer asking questions and the interviewee answering those questions, rather it is much more like a daily talk-esque interview, but it is still focused on a specific topic. The reasoning behind using active interview was to generate as much and varying data as possible on the topic from three interviews. For the analysis of the data, grounded theory was used where instead of analysing and reading through the data and coming up with a theory that could be told through paragraphs and which should be under certain guidelines of analysis, the researcher, through the use of ground theory, came up with certain patterns and categories and looks at the bigger picture, and then comes up with a theory.

Results have shown that Spotify doesn't change listeners' habits but it changes their listening experiences. When it comes to the listening experiences of respondents, Spotify can According to the data collected, Spotify's algorithmic and algorithmic playlists have much more of a negative effect on users' habits. While

Spotify's playlists can make respondents discover new songs, most respondents have said that there can be more irrelevant/unexpected songs or songs that they wouldn't listen to. Some respondents have also said that sometimes, they cannot be in the mood to listen to Spotify's algorithmic and algorithmic playlists, mostly because of the high chance of irrelevant or unexpected songs that they can stumble upon. This can also have a negative impact on their habits of discovering new songs through these playlists.

In this case, personal playlists have a huge advantage over Spotify's algorithmic and algorithmic playlists. Even though personal playlists are shaped by their use of algorithmic and algorithmic playlists, personalization of the content that is presented by Spotify's algorithmic and algorithmic playlists through their use of personal playlists are more important to users as they can completely avoid irrelevant and unnecessary songs. In other words, the content that is found on Spotify's algorithmic and algorithmic playlists are personalized by users because they add songs that they like to their personal playlists from Spotify's playlists and they essentially avoid unnecessary and irrelevant songs. It seems like the accuracy of Spotify's algorithmic and algorithmic playlists will never catch up to personal playlists for a long time.

VI. REFERENCES

Akester, P. (2005). Copyright and the P2P Challenge. *European Intellectual Property Review* 27 (3): 106.

Andrejevic, M. (2013). *Infoglut: How the digital era is changing the way we think about information*. Place of publication not identified: Routledge.

Bakker, P. (2005). File-sharing—fight, ignore or compete. *Telematics and Informatics*, 22(1-2), 41-55. doi:10.1016/j.tele.2004.06.004

BBC News. (2003). Website Offers New View of Music. *BBC*, March 27.

Beer, D. (2013). Algorithms: Shaping Tastes and Manipulating the Circulations of Popular Culture. *Popular Culture and New Media*, 63-100. doi:10.1057/9781137270061_4

Bonini, T., & Gandini, A. (2019). "First week is editorial, second week is algorithmic": Platform gatekeepers and platformization of music curation. doi:10.31219/osf.io/zp4wx

Bradshaw, T., A. Edgecliffe-Johnson, and Tim Mitchell. (2009). Spotify Wins High-Profile Backing to Expand iTunes Challenge in US. *Financial Times*, August 4.

Breen, J. (2007). YouTube or YouLose? Can YouTube Survive a Copyright Infringement Lawsuit.

Burgess, J., & Green, J. (2009). *YouTube: Online video and participatory culture*. Oxford: Polity Press.

Burkart, P. (2010). *Music and cyberliberties*. Middletown, CT: Wesleyan University Press.

Constine, J. (2014, October 19). Inside The Spotify – Echo Nest Skunkworks. Retrieved from <https://techcrunch.com/2014/10/19/the-sonic-mad-scientists/>

Delaney, K. J., & Smith, E. (2006, September 19). YouTube Model Is Compromise Over Copyrights. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/SB115862128600366836>

Dolata, U. (2020). "The digital transformation of the music industry. The second decade: From download to streaming," Research Contributions to Organizational Sociology and Innovation Studies, SOI Discussion Papers 2020-04, University of Stuttgart, Institute for Social Sciences, Department of Organizational Sociology and Innovation Studies. <https://ideas.repec.org/p/zbw/stusoi/202004.html>

Eadicicco, L. (2016, August 05). Spotify Launches New Release Radar Playlist Feature. Retrieved from <https://time.com/4440608/spotify-new-feature-release-radar/>

Ek, D. 2011. Say Hello to Spotify Apps. Spotify News.

Eriksson, M., Fleischer, R., Johansson, A., Snickars, P., & Vonderau, P. (2019). *Spotify teardown inside the black box of streaming music*. Cambridge, MA: The MIT Press.

Fisher, E. (2017). When information wanted to be free: Discursive bifurcation of information and the origins of Web 2.0. *The Information Society*, 34(1), 40-48. doi:10.1080/01972243.2017.1391910

Frith, S. (2002). Music and everyday life. *Critical Quarterly*, 44(1), 35-48. doi:10.1111/1467-8705.00399

Gaver, W. W. (1991). Technology affordances. 79–84. <https://doi.org/10.1145/108844.108856>

Hagen, A. N. (2015). The Playlist Experience: Personal Playlists in Music Streaming Services. *Popular Music and Society*, 38(5), 625-645. doi:10.1080/03007766.2015.1021174

Holstein, J. A., & Gubrium, J. F. (1995). *The active interview*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

IFPI. (2010). Digital Music Report 2010: Music How, When, and Where You Want It. Available from https://www.musikindustrie.de/fileadmin/bvmi/upload/06_Publikationen/DMR/ifpi_digital-music-report-2010.pdf

Jarrett, K. (2008). Beyond Broadcast Yourself™: The Future of Youtube. *Media International Australia*, 126(1), 132-144. doi:10.1177/1329878x0812600114

Kreitz, G., & Niemela, F. (2010). Spotify -- Large Scale, Low Latency, P2P Music-on-Demand Streaming. *2010 IEEE Tenth International Conference on Peer-to-Peer Computing (P2P)*. doi:10.1109/p2p.2010.5569963

Leeds, J. (2006). Warner Music Makes Licensing Deal with YouTube [online]. *New York Times*. Available from <http://www.nytimes.com/2006/09/19/business/media/19tube.html>

Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). *Big data: A revolution that will transform how we live, work and think*. London: John Murray.

Medford, C. (2008). Report: Apple killed music industry. *Red Herring*, 2.

Morris, J. W., & Powers, D. (2015). Control, curation and musical experience in streaming music services. *Creative Industries Journal*, 8(2), 106-122. doi:10.1080/17510694.2015.1090222

Mosco, V. (2009). *The political economy of communication*. Los Angeles: Sage.

Pelly, L. (2017). The Secret Lives of Playlists. WATT. Available from <https://watt.cashmusic.org/writing/theseconlivesofplaylists>.

Pham, A. (2013). The Evolution of iTunes: The Birth of a Colossus: The Creation of the World's Biggest Music Retailer Seemed to Happen Almost in spite of the

Record Labels, but They Knew a Good Thing When Steve Jobs Showed It to Them. *Billboard* 125 (17): 24.

Pollack, N. (2010). Spotify Is the Coolest Music Service You Can't Use. *Wired*. Retrieved from <https://www.wired.com/2010/12/mf-spotify/>

Popper, B. (2015, September 30). Tastemaker: How Spotify's discover weekly cracked human curation at internet scale. *The Verge*. Retrieved from <https://www.theverge.com/2015/9/30/9416579/spotify-discover-weekly-online-music-curation-interview>

Popper, B. (2016, August 05). Spotify's Release Radar is a personalized playlist of brand-new music. Retrieved from <https://www.theverge.com/2016/8/5/12380816/spotify-release-radar-personalized-discovery-curation>

Prey, R. (2017). Nothing personal: Algorithmic individuation on music streaming platforms. *Media, Culture & Society*, 40(7), 1086-1100. doi:10.1177/0163443717745147

Resare, N. (2013): "How does Spotify radio work" <https://www.quora.com/How-does-Spotify-Radio-work>

Resnick, P., Iacovou, N., Suchak, M., Bergstrom, P., & Riedl, J. (1994). GroupLens. *Proceedings of the 1994 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work - CSCW 94*. doi:10.1145/192844.192905

Sandoval, G. (2008, September 26). Source: Universal Music Group plans 'Hulu-like' site. Retrieved from <http://www.cnet.com/uk/news/source-universal-music-group-plans-hulu-like-site/>

Seaver, N. (2018). Captivating algorithms: Recommender systems as traps. *Journal of Material Culture*, 24(4), 421-436. doi:10.1177/1359183518820366

Sheffner, B. 2011. The Antitrust Case Against Major Record Labels, in Perspective [online]. *Billboard*. Available from [http://www.billboard.com/biz/articles/news/1179723/the-antitrust case-against-major-record-labelsin-perspective](http://www.billboard.com/biz/articles/news/1179723/the-antitrust-case-against-major-record-labelsin-perspective). Accessed 5 Aug 2014.

Sisario, B. 2014. Beats Music Enters Online Streaming Market—The New York Times [online]. Available from <http://www.nytimes.com/2014/01/12/arts/music/beats-music-enters-online-streaming-market.html>. Accessed 28 Feb 2016.

Snickars, P. (2017). More of the Same – On Spotify Radio. *Culture Unbound*, 9(2), 184-211. doi:10.3384/10.3384/cu.2000.1525.1792184

Sterne, J. (2012). *MP3: The meaning of a format*. Durham: Duke University Press.

Sun, H. (2018). Evolution of Digital Music Services. *Digital Revolution Tamed*, 97-134. doi:10.1007/978-3-319-93022-0_4

Webster, J. (2019). Taste in the platform age: Music streaming services and new forms of class distinction. *Information, Communication & Society*, 23(13), 1909-1924. doi:10.1080/1369118x.2019.1622763

Willig, C. (2008). Grounded theory. In C. Willig (Eds.), *Introducing Qualitative Research In Psychology – Adventures in Theory and Method* (pp.34-51). Maidenhead: Open University Press – McGraw-Hill Education

Wingfield, N., & Smith, E. (2007, March 09). Music's New Gatekeeper. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/SB117340340327331757>

Zuboff, S. (2015). Big other: Surveillance Capitalism and the Prospects of an Information Civilization. *Journal of Information Technology*, 30(1), 75-89. doi:10.1057/jit.2015.5

Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for the future at the new frontier of power*. London: Profile Books.

VII. EKLER

Röportaj - A

Kendinden bahseder misin?

Özyeğin Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği mezunuyum. Şu an aktif olarak çalışmıyorum. Daha öncesinde IT sektöründe teknik bir rolde çalışıyordum.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Tarz bağımsız dinliyorum aslında. O anki ruh halime göre dinliyorum ve gerçekten her şeyi dinliyorum. O yüzden hani sana “Rock dinliyorum” gibi bir şey söyleyemem ama sıralarsam dinlememin yarısından fazlasını oluşturan müzik türleri arasında arasında hip hop, rap, grime, biraz elektronik müzik (house, techno). Dinlememin çoğunluğunu bu türler oluşturuyor.

Müziği hangi platformlardan dinliyorsun?

Sadece Spotify'dan dinliyorum ama çok nadiren eğer Spotify'da olmayan bir şey olursa Soundcloud ya da YouTube'dan dinliyorum. Bu durumların haricinde %99 Spotify kullanıyorum.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Kullanımın üzerinden yorumlayabilir misin?

Spotify'dan genel olarak memnunum. Aile hesabı kullanıyoruz annem ve babam ile. Tek yerden ödeme olduğu için daha ucuza geliyor ve bu benim için bir artı. Genel olarak aradığım içerikleri bulabiliyorum, şarkıları bulamadığım zamanlar çok olmuyor. Genelde müziği arabada bir yere giderken dinliyorum. Araba ile entegrasyonu güzel. Arabanın ekranından playlisti seçiyorum, o şekilde çalışıyor. Bunların haricinde podcastler var. Hem müzik hem de podcastleri aynı yerden dinleyebilmek güzel. Tek eksik olarak söyleyebileceğim şey, ki o da gelecekmiş galiba, TIDAL'da olan Hi-Fi ses kalitesi. TIDAL'da ekstra para ödüyorsun, o da gelirse Spotify'a benim için kusursuz bir uygulama olacak.

Spotify kullanım sürecinden bahseder misin? Spotify'ı açtığımda neler yapıyorsun?

Spotify'nin kütüphanesi ortaya çıkmadan önce sadece playlistlere şarkı koyabiliyordun. Benim bir tane playlistim var neredeyse 2000 şarkılık, o dönemde yapmışım. Onu açıyorum shuffle modunda çalışıyor. Pazartesi günleri Discover Weekly dinliyorum. Onun haricinde birkaç tane türe göre ayırdığım playlistler var. Kendi playlistlerim var onları dinliyorum. Şarkı radyolarını da kullanıyorum aynı zamanda.

Spotify algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Bence fikir olarak çok güzeller hepsi. Hem Song Radio, hem Artist Radio, hem Discover Weekly ama Discover Weekly'de çok rahatsız olduğum bir durum var. Mesela bir şekilde o hafta Çince bir rap şarkısı dinledim. Sonraki hafta Discovery Weekly'de 3 tane Çince şarkı geliyor ama yani sadece bir tane dinlemişim. Bilmiyorum acaba sadece benim Discover Weekly playlistim mi öyle ama çok çabuk bozuluyor. Onun dışında hoşuma giden şeylerden bir tanesi, örneğin, İngilizce olmayan bir şarkı dinliyorum, hoşuma gidiyor ama ben Fransa'daki o müzik türünün sahnesini bilmediğim için Spotify'da arayıp güzel bir şey bulamam. Discover Weekly bana bunu sunuyor ve genelde sunduğu şeyler hoşuma gidiyor. Çalıştığım zamanlarda her hafta Pazartesi günü sadece Discover Weekly dinliyordum ve her hafta en az 2 tane şarkıyı kendi playlistlerimden birine alıyordum. Bozulmadığı zaman işime yarıyor.

Spotify Radio hakkındaki görüşlerini alabilir miyim?

Genel olarak onlar da güzel ama Discover Weekly kadar beğenmiyorum. Aklımda olan ve "buna benzer bir şey çalsın" dediğim ve Spotify'nın sunacağı şarkının kafamdakine benzeme oranı %50. İki tane dinleyip beğendikten sonra üçüncü gelen parça çok alakasız oluyor. Genel olarak çok sık kullandığım bir özellik değil. "Bu parçaya benzer ne varmış" diye keşfetmek istediğimde açıyorum. Örneğin dün akşam arabadaydım, eve dönüyordum, bir tane şarkı çalışıyordu Spotify'dan. O

şarkıya benzer şarkılar çalması için radyosuna girdim ve hemen arkasından gelen şarkı çok iyiydi, tam istediğim gibi geldi. İkinci gelen parça o kadar iyi değildi.

Kendi playlistlerini nasıl oluşturuyorsun?

Ben genellikle playlistlerimi şöyle oluşturuyorum. 2000 parçalık playlistimden zaten bahsetmişim. Bir gün oturup 4-5 saat boyunca onları dağıttım parçaların tarzlarına göre. Yani alt playlistler haline getirdim parçaları. Sonra dinledikçe, başka bir yerde gördükçe oralara şarkılar ekledim. Aynı zamanda bilgisayardaki uygulamasında kendi playlistlerimin altında bana playlistime göre öneriler sunuyor, bunu da kullanıyorum. En çok kullandığım ve içinde tam olarak ne olduğunu bildiğim playlistime girdiğim zaman bazen benim bilmediğim bir şey sunabiliyor bana. Bitince birkaç kere yeniliyorum. Oradan da bulduğum parçalar oluyor.

Peki, algoritmanın hata yaptığı oluyor mu? Senin bildiğin bir parçayı sana tekrar önermesi gibi bir durum oluyor mu?

Şu an 10 tane parça var önümde. Bunların 3 tanesi benim playlistimde var. Yenilemeden önce 5 tanesi vardı. Bu parçalardan bir tanesi var benim playlistimde ama bana önerdiği parça aynı parça fakat başka bir albümden. Hem single hem kısıçalar olarak çıkardığı zaman sanatçılar, böyle şeyler olabiliyor. Ona özel bir çalışma yapmaları lazım.

Spotify playlistleri senin müzik dinleme şeklini nasıl etkiliyor?

Spotify'ın playlistlerini ben genelde bir şey seçmek istemediğim zaman dinliyorum. Arkaplanda çalsın ben dokunmayayım mantığıyla kullanıyorum. Çünkü bazı playlistlerimde şarkı atlamam gerekiyor. Bazıları tamamen homojen değil. Mesela burada “Night Rider” diye bir playlist var, House playlisti. Bunu arkada açtığım zaman arka planda çalması beni rahatsız etmiyor, DJ seti açmışım gibi oluyor. Bir de çok beğendiğim ama fırsat olmadığı için çok kullanamadığım bir özellik var. Bazı elektronik müzik playlistlerinde çok sevdiğim bir özellik var, shuffle modunda çalmayınca bir DJ parçadan parçaya geçiş yapıyormuş gibi oluyor, mixliyor

parçaları. Bu bazı playlistlerde var, her playlistte yok. O özelliğin bulunduğu playlistleri bulman lazım.

Spotify playlistleri müzik dinleme alışkanlığını nasıl değiştirdi?

Daha fazla yeni şarkı buluyorum. Takip ettiğim sanatçıların yeni çıkan şarkısını zaten görüyorum ama hiç bilmediğim birinin hoşuma giden şarkılarını daha rahat buluyorum.

Bu tarz şarkılar Discover Weekly’de veya diğer algoritmik playlistlerde karşına çıkıyor mu?

Evet çıkıyor. Discover Weekly’den çoğunlukla çıkıyor. Elektronik müzik için ayda 1-2 kere bakıyorum güncel, yeni parçalar var mı diye. Oradan kendi playlistime aldığım şarkılar oluyor. Genel olarak müzik keşfetme sürecim bu şekilde işliyor. Müzik dinleme alışkanlığımı arttırdığımı söyleyebilirim. Daha fazla yeni şarkılar keşfediyorum.

Kullandığım Spotify playlistleri dinlediğin müzik türlerini nasıl etkiledi?

Dinlediğim müzik türlerini etkilemedi. Zaten halihazırda dinlediğim müzik türlerine dair keşfettiğim şeyler arttı. Çünkü Spotify playlistlerine “Burada ne varmış? Bu listede ne varmış” diye bakarken dinlemediğim bir müzik türünün playlistine hiç bakmıyorum. Dinlediğim müzik türü benim için zenginleşmeye başladı. Dinlediğim türler içerisinde yeni bir şey bulabilir miyim diye bakıyorum playlistlere.

Kullandığım Spotify playlistleri ile kendi oluşturduğun playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence ikisinin de artıları ve eksileri neler?

Organica diye bir playlist var. Tribal elektronik var. 3 gün önce güncellenmiş. Ben seninle konuşurken aynı zamanda Spotify’ya da bakıyorum şu anda. Benim buna benzer playlistim var. Kendi playlistime de alıyorum Organica playlistinden. Benim playlistlerim bir yerden sonra çok büyüyor ve homojenliği bozuluyor. Demin de

söylemiştim homojen değil bazı playlistler diye. Alakasız şarkılar koymaya başlıyorum playlistlerime. Kendi playlistlerimde o çok gözüme çarpıyor, çalışırken arkaplanda açıyorum. Organica'yı mesela 3 saat dinlersem çok nadiren "Bu hiç uymamış" dediğim durumlar oluyor ama kendi playlistimi dinlerken "Hiç uymamış" dediğim şeyler olduğu zaman playlistlerimden silebiliyorum. Yani playlistlerin dinlenebilir kalması daha kolay oluyor kendi playlistlerimde veya alakasız parçalar gelmiyor. Discover Weekly için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Alakasız şeyler geliyor ama mesela belli müzik türünde olan playlistlerde bu olmuyor. Artı ve eksileri konusunda tekrar söylemem gerekirse Discover Weekly çok bozuluyor. Kişisel playlistlerde de şöyle bir durum var: Güncel kalsın, tekrar etmesin, alakasız parçalar olmasın diye uğraşırken çok vakit harcamak lazım. Spotify'nın sunduğu playlistlerde o vakti sen harcamadığın için kendime göre sürekli güncellenen ve yeni bir şeyler keşfedebileceğim ama bunları yaparken uğraşmadığım ve sadece açıp dinlediğim 3 tane playlist bulsam gayet iyi.

Kendi playlistlerin olmasa ve sadece bir spesifik müzik türünde olan playlistlerin olsa keyif alırsın diye anlıyorum?

Yüzde 75 diyebiliriz. Spotify bana beğendiğim şarkılar haricinde playlist yaratma opsiyonu vermeseydi herhalde kullanırdım. Çünkü Spotify'dan önce iPod ve Zune kullanıyordum, içine şarkı atıp dinliyordum. Bütün arkadaşlarım kendi playlistlerini açıp sanatçıya göre ya da müzik türüne göre dinlerlerdi. Ben direkt shuffle'a basıp öyle dinliyordum. Benim Zune'um 80GBtı ve bir sürü şarkı vardı içinde. Ben dinleyeceğim zaman ya shuffle'a basıyordum ya da o an dinlemek istediğim bir parça varsa ona gidiyordum oradan shuffle yapıyordum. İçinde bir tane playlist yoktu.

Sanırım bu streaming platformları ile birlikte biraz daha playlist kültürü arttı.

Evet. Daha kolay olduğu için olsa gerek. iPod ve Zune'da şarkı indiriyorduk ve şarkıları bulmakla uğraşıyorduk bir de üstüne playlist mi yapacağız?

Bir de Spotify'da yeni parça keşfediyoruz. iPod ve Zune gibi MP3 playerlarda yoktu böyle bir şey. Hepsi zaten %100 bildiğimiz parçalar oluyordu. Playliste atmanın bir mantığı yoktu. O parçaların olduğu yere girdiğin zaman zaten orası başlı başına bir playlistti.

Evet orada ne olduğunu biliyordun.

Spotify'da yeni playlist yapıyorsun mesela ama keşfetmediğin birkaç parçayı koyuyorsun dinliyorsun ama iPod ve Zune'a koyduğun parçalar kadar bilmiyorsun. Çok farklı bir kültür.

Röportaj - B

Bana kendinizden biraz bahseder misiniz?

35 yaşındayım. Doktoramı tamamladım. Eğitim olarak Kutup Araştırmaları Enstitüsü'nde yaklaşık 1,5 yıla yakın bir süredir çalışıyorum. Amatör müzisyen olarak enstrüman çalıyor, kayıt yapmaya çalışıyorum. Amatör bir şekilde kendimi geliştirmeye çalışıyorum.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Aslında çok farklı şeyler dinliyorum. Eskiden daha metal ve rock ağırlıklı dinliyordum ama son zamanlarda daha popüler şeyler dinliyorum. Yine rock ağırlıklı oluyor, elektronik müzikler de oluyor veya yabancı pop gibi.

Spotify hakkındaki düşünceleriniz, aklınızdaki artıları ve eksileri nelerdir?

YouTube Müzik gibi ve Apple Music gibi alternatifleri aslında merak edip denedim ama görsel açıdan ve kullanışlılığı açısından, uygulama olsun, farklı platformlarda erişim olsun ya da farklı uygulama entegrasyonu örneğin Xbox'da oyun oynarken arkada Spotify entegre bir şekilde çalışıyor. Ondan memnunum ama genel olarak bu tarz uygulamalar çok kolay müziğe erişim sağladığı için üretilen eserin sanki kıymetini azaltıyor gibi geliyor bana. Eskiden bir kaset alırdık harçlıklarını

biriktirip kötü bir albüm olsa bile evire çevire her şarkısını dinlerdik. Çünkü başka alternatifimiz yoktu. O bizim için çok kıymetli olurdu ama şimdi elimizin altında bütün dünyanın kütüphanesi var. Müziği çerez haline getirdiğini düşünüyorum.

Peki artıları ve eksileri açısından ne söyleyebilirsiniz?

Çok hızlı bir şekilde kütüphaneleri güncelleniyor. Hemen duyduğum bir şarkıyı aratıp bulabiliyorum ya da takip ettiğim sanatçının yeni albümüne hiç vakit kaybetmeden dijital platformda erişebiliyorum. O yüzden de çok memnunum. Playlistler oluşturma, farklı moodsa göre playlistler, yolculuk için ayrı, evde dinlenirken ayrı, kendi oluşturdukları playlistler gayet güzel.

Eksileri olarak, yeni müzik dinleme çok imkân vermiyor sanki. Yani keşfetme gibi büyük bir şey varken, ellerinde kullanıcı verisi varken, “Şu müziği dinleyen kesin şunu da seviyordur” diyebilen çok büyük bir big data varken, çok iyi yerinde işlemiyor gibi geliyor. Ben hep aynı müzikler içinde sıkışmış hissediyorum kendimi. Örneğin televizyon varken MTV izlerken ya da müzik kanalları izlerken yeni gruplar, yeni sanatçılar tanıma şansım oluyordu. Burada, bu kadar büyük bir kütüphanede nedense kaybolmuş hissediyorum.

Discover Weekly gibi playlistler kullanıyor musunuz? Orası keşfetme fırsatı sunuyor.

Evet kullanıyorum. Discovery Weekly var bir de yeni müzik radarı gibi bir şey var. Onlarda tahminen benim dinlediklerime göre şekilleniyor ancak çok verimsiz 20 şarkı koyuyorsa her hafta bir şarkıyı keşfediyorum. Eleştirim biraz bununla alakalıydı.

Spotify kullanım sürecinizden bahsedebilir misiniz?

Dinlediğim, keşfettiğim şarkıları hemen kendi beğenilenler listeme ekliyorum. Oradan arabaya binerken ya da yolda yürürken karışık bir şekilde açıp öyle

dinliyorum ya da o aralar duyduğum haber aldım yeni bir albüm varsa onu baştan aşağı kaset veya CD dinler gibi dinliyorum.

Spotify'nin algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Genellikle çok verimsiz. Aslında tam olarak bundan bahsediyorum. Ellerinde böyle büyük bir veri varken algoritmasını sıkıntılı buluyorum. Bana hiç yani hoşuma gitmeyecek hayatta dinlemeyeceğim, sanatçıları çıkarıyor ve özellikle onu yönlendirmeye çalışıyorum ama hiçbir şekilde verim alamıyorum. Yeni müzikleri, hoşuma gidecek şeyleri kendim yine aramak, bulmak zorunda kalıyorum.

Discover Weekly ve Music Radar dışında kullandığınız playlistler neler?

Genellikle kendim oluşturuyorum. Tematik playlistler yapıyorum. Örneğin Yunanca şarkılar dinlemeyi seviyorsan Yunanca playlistlerim var, Arapça playlistlerim var, seksenler ve doksanlar metal playlistleri şeklinde oluşturduğum playlistler var. Onun dışında Spotify'nin kendi playlistlerine sadece Türkçe pop, yabancı pop listelerinde dünyada neler popüler olmuş diye hızlıca bakmak için kullanıyorum.

Spotify playlistleri ve kendi playlistlerin senin müzik dinleme şeklini nasıl etkiliyor?

Çok büyük bir etkisi olmuyor. Sadece aralarından cımbızlayıp 1-2 sanatçı ya da 1-2 yeni şarkı tanıyabilirsem kendimi şanslı sayıyorum. Kendi playlistlerim için de teker teker arayıp bulmaktansa tematik şekilde onları bir arada bulmak, o anki hissettiğim moda göre metal müzik istiyorum, daha enerjik istiyorum ya da arabada dinlerken beni canlı tutan istiyorsam elektronik müzik açıyorum ya o anki moduna uyumlu olması pozitif bir etki sağlıyor. Kendi yaptığım playlistlerde tabi şeye kısıtlı bir şekilde aynı çemberin içinde kalmış oluyorum. Çok uzağa gidemiyorum ama Spotify playlistlerinde yeni müzik türleri belki keşfetmeye, sevmeme, hiç duymadığım tarzları duymama yol açıyor ama yine de çok ileriye gidemiyorum. Yine 1-12 şarkı alıp o türü takip etmemi sağlamıyor

Spotify playlistleri ile kendi oluşturduğu playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence artıları ve eksileri neler?

Spotify bunları herkese hitap etsin diye çok geniş bir spektrumda hazırlıyor. Dolayısıyla biz de alıştığımız, büyürken gençliğimize dinlediğimiz şeylerle genellikle şekillendiriliyoruz. Birebir karşılaşmasının imkânı yok. Ben herhalde şahsi olarak kendi çemberim içinde kalmayı tercih ediyordum.

Röportaj - C

Kendinizden bahsedebilir misiniz?

Türkçesi İçerik Analiz ve Tasarım Uzmanı olarak geçen bir meslek yapmaktayım. Yetişkinler için online eğitimler hazırlıyorum. Normalde yüz yüze verilen eğitimleri online alabilecek şekilde interaktif bir hale getiriyorum ve genelde 4-5 saatlik bir gelişim yolculuğuna tekabül ediyor. Eğitimciyim diyebilirim ama bu eğitim, bilgisayar üzerinden alınabilen eğitimler ya da mobil üzerinden alınan eğitimler olabiliyor. Çalışma alanlarım çok çeşitli olabiliyor. Yani içeriğin kapsamına göre değişiklik gösterebiliyor. Genel olarak bunları yapıyorum. İyi bir müzik dinleyicisi olduğumu düşünüyorum. Genelde Spotify üzerinden müziğimi dinliyorum, onu söyleyebilirim ama Spotify'ın eksik kaldığı yerlerde Soundcloud ya da YouTube gibi alternatifleri değerlendiriyorum. Her ne kadar YouTube'un ses kalitesini beğenmesem de bazı şeyler başka yerlerde bulunamıyor. Bandcamp'te bazı FLAC parçaları dinlemeyi tercih ediyorum. Aynı zamanda kendim amatör olarak birkaç aydan beri didgeridoo ile elimden geldiğince ilgileniyorum. Ses çıkıyor ama daha alacak yolum var gibi. Başladıktan sonra değişik bir dünya olduğunu fark ettim.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Ağır bir metal dinleyicisiyim, onu net olarak söyleyebilirim. Özellikle thrash metal, yani Annihilator, Pantera ve Metallica'nın ilk albümleri tarzında müzikler dinliyorum. Onun haricinde Reggae dinlemeyi çok seviyorum. Thrash metal ile

ilgili de saatlerce konuşabilirim, metal ile ilgili genel itibariyle onu söyleyebilirim. Drum and bass dinlemeyi seviyorum. Caz, funk ve klasik müziği de dahil edebilirim. Bu dinlediğim türlerin çoğunluğunu metal oluşturuyor ama, onu söyleyebilirim. Spotify'nın istatistikler kısmında metal yaklaşık %80-90lara geliyordu. Geri kalan zamanda dinlediklerim de aslında moduma göre değişiyor. Heyecana ihtiyacım varsa drum and bass ya da metal dinliyorum genellikle. Drum and bass belli bir frekansa sokuyor bence insanın zihnini ve o müzikte kaybolurken işte de kaybolmuş oluyorsun. Motivasyona ihtiyaç duyduğumda da metal dinliyorum, daha rahat konsantre oluyorum. İyi bir halimdeysem funk hoşuma gidiyor, onun da enerjisini seviyorum, hareketlendiriyor. Genelde dans etmek istersem de açıyorum. Sakinliğe ihtiyacım varsa orada da bazı sanatçıların eserleri hoşuma gidiyor.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Eksileri ve artıları sence nelerdir?

Başarılı bir platform olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle yani çok büyük bir yenilik getirdi ama orada bazı etik şeyler benim kafamı kurcalıyor. Çok anonim sanatçılar var olamıyor olması orada. Çok büyük bir arşiv oluşturdu ve insanların gerçekten müzik dinleme alışkanlıklarını değiştirdi gibi düşünüyorum, farklı bir boyut kattı. Yani önceden müzik stream edilen bir şey değildi. Arşivcilik biraz daha ön plandaydı. Onların hepsinin kırıcılarından bir tanesi olduğu gibi düşünüyorum ben. Spotify eski çıkan platformların hepsinin en kapsayıcısı oldu. Kendi uygulaması üzerinden bir sürü şey yapabiliyorsun. Mobil'e gelmiş olması başka bir alışkanlık kazandırdı. Müzik dinleyen çok insan var ama bu kadar kolay ulaşılabilir değildi. Bu kolaylık da dinleyici sayısını muhtemelen artırmıştır. Rakamlar hakkında çok bilgim yok ama tahminim o yönde ama birtakım eksiklerin olduğunu düşünüyorum.

Özellikle sanat üzerinden bir eksik olduğunu düşünüyorum. Onu söyleyebilirim çünkü sanatçı ne kadar koruduğunu bilmiyorum. Yani bu konular hakkında hiçbir fikrim yok onu söyleyebilirim. Albüm çıkartmaya çalışan sanatçıları da küçük işletme gibi görüyorum ve maalesef işte tekelleşme her yerde şu anda. Sanatçıların haklarını elinde bulundurup işte çok büyük bir prodüksiyon şirketi olarak aslında

yer alabilir ilerde gibi bir duruma yol açıyor ama bu tarz şeylerde sanatçılar genel olarak küçük işletmeci yani. Ben Spotify'dan çıkmış birini duymadım hiç. Tabii ben net bilmediğim için bir şey söyleyemiyorum ancak genel eğilim hep sömürü üzerine kurulu olduğu için, o noktada Spotify'nın da çok farklı olduğunu düşünmüyorum.

Tek bir platforma kısıtlı olmanın insanı kısıtladığını da düşünüyorum. Maruz kaldığın şey aslında hep benzer şeyler olduğu için ya da önerdiği şeyler hep benzer şeyler olduğu için çok fazla vizyonunu genişletme, perspektifini genişletme şansı sanki olmuyor gibi geliyor bana. Onun dışında öneri konusunda çok başarılı olduğunu düşünüyorum.

Bunların dışında kullanıcı arayüzü kolay gibi yani, basit bir sistem. Kullanıcı dostu olduğunu düşünüyorum. Ses kalitesi konusu da rafineleşme ile alakalı bir şey galiba. Bazen tatmin etmeyebiliyor. FLAC dinliyorken MP3 kalitesinde dinlemek bazen "Acaba?" dedirtiyor ama ben o kadar rafine bir müzik dinleyicisi olduğumu düşünmüyorum. Oturup da müzik dinleyeyim gibi değil de "Arka planda olsun ve ben o sırada başka bir şeyle meşgul olayım" mantığıyla dinliyorum genellikle. Dışarı çıktığımda yürüyorsam, bisiklet sürüyorsam ya da arabadaysam müzik hayatımın her yerinde var ama oturup müzik dinlemek çok sık olmuyor.

Spotify kullanım sürecinden bahseder misin? Spotify'ı açtığımda ilk neler yapıyorsun?

Genelde kendi playlistlerimi oluşturmaya çalışıyorum. Metal dinliyorum ama metali de alt kategorilerine göre ayırmaya çalışıyorum. Elektronik müziği de ayrı çeşitlere ayırıyorum mesela techno da var, drum and bass de var. Bir yer buluyorum, oradan beğendiğim bir parça buluyorum, onun türünün ne olduğuna bakıyorum. Müzik dinlerken genelde keşfetmeyi seviyorum. Metal'de bile hala kaç senedir dinliyorum ve "Nasıl böyle bir şeyden haberim yok?" diye şaşırdığım gruplar oluyor. Keşfet kısmı hoşuma gidiyor, bazen bütün günümü parça bulmaya ayırdığım dönemler oldu. Bazen günün 5-6 saatini sadece müzik arama, tarama ve

dinlemek üzerine ayırıyorum. Böyle düşünürsek dinlemeye ayırdığım bir zaman da var. Eğer bir şeylerle uğraşırken bir şey dinliyorsam genelde bildiğim şarkıları dinliyorum çünkü dikkatimin dağılmasını biraz engelliyor. Yeni bir şey dinlediğimde “Arkada ne oluyor? Ne çalışıyor? Hangi enstrüman var?” gibi şeyleri anlamak ve keşfetmek hoşuma gidiyor.

Caz ile ilgili bir liste yapmak adına yola çıktığımda bu tüm günümü alabiliyor. Bir yere gidip başka bir yere geliyorum. Benzer şarkılar konusunda Spotify’den yardım alıyorum. Bildiğim bir şey varsa bunu Google üzerinden de götürebiliyorum. Benzer neler dinleyebilirim? Yakın sanatçılar ne var? O sanatçının başka şarkısı var mı? gibi araştırmalar yapıyorum. Dinleyebileceğim albümleri karıştırıyorum. Rastgele parçalar açıyorum mesela sanatçı sayfasından albümü beğenirsem bütün albümü tamamen dinliyorum.

Spotify’ın playlistlerini kullandığın oluyor mu?

Spotify Radio’yu playlist yapmaya yeni başladıysam beni nereye götüreceğini merak ettiğim için direkt radyo ile başlıyorum. Liste yapmaya başlamışım 5-10 şarkı olmuş, Spotify direkt önerilerini yapıyor. Bu öneri özelliklerini kullanıyorum. Podcast için kullanıyorum. Podcast literatürüne hâkim değilim, o yüzden Spotify beni yönlendirdi. Konu başlığını açıyorum oradan en çok dinlenenlerden bir tanesini açıp dinliyorum. Discover Weekly’i elimden geldiğince takip etmeye çalışıyorum çünkü oradan çok beslendim. Arada bir değişim oldu mu bilmiyorum ama başlarda sundukları daha etkileyiciymiş gibi geliyor. Metal üzerinden örnek vereyim, bir tane playlistim var. İçinde 493 tane şarkı var ve yaklaşık 40 saatlik bir playlist ve bütün listeye hakimim ve önerdiği şeyler çok tekrar etmeye başladı ve alakasız şeyler sunmaya başladı. Çok nadir yeni şeyler çıkmaya başladı.

Diğer playlistlerimde de 3-5 saati geçmemeye çalışıyorum çünkü diğer türlü kayboluyorum. Metali ben senelerden beri seçe seçe öğrendim ama cazda bazen sanatçının en iyi, en çok dinlenen parçasını dinliyorum, beğenirsem playlistime atıyorum. O hakimiyet zamanla kazanıldığı için bir anda 20 saatlik bir playlist

yapmanın çok faydalı olacağını düşünmüyorum. Çünkü o da Spotify'nın yaptığı listeden çok farklı olmayacak.

Discover Weekly'nin 30 parça sunmasının çok olduğunu düşünmüyorum ama "Discover Weekly" diyor ama bana çok keşif alanı sunmuyor. Metal'de çok yeni bir şey önermemesini de çok anlayamıyorum açıkçası. Spotify dışında da bir sürü sitelerde dolaşip araştırma yapıyorum. O sanatçının başka gruplarla da çaldığı albümlerden yola çıkarak müzik bulduğum oluyor.

Discover Weekly için söylediğim şeyler Spotify Radio için de geçerli. Benim listemde olan şeyleri sununca bana garip geliyor. En azından benim listemde olan parçaları bana göstermemesi çok mantıklı olur. Radyo'yu kullanıyorsam yeni bir şey dinlemek için kullanıyorum, şaşırmak istiyorum, oradan da verim alabilmek istiyorum ama onu bana sağlamıyor maalesef. Böyle durumlar kendi playlistlerimde kalmaya daha çok itiyor beni. Discover Weekly'e baktığımda "Ben 2,5 saat bunu mu dinleyeceğim?" diyorum. Bazen şarkıları atlayarak gidiyorum belki farklı bir şey çıkar diye merak ediyorum. En azından bakmamış olmayayım diyorum ve şarkıları 5'e ayırıp 5 bölümüne bakıyorum, ilgimi çekiyorsa biraz daha dinliyorum, güzelse baştan dinliyorum ama o 30 şarkı içerisinde maksimum 5 şarkı geliyor ya da gelmiyor.

Spotify playlistleri müzik dinleme alışkanlıklarımı nasıl etkiliyor?

Merak duygusunu tetikliyor. Sol tarafta listelerim var ve bu listeler genellikle kendim hazırladığım listeler var. İlgimi çeken ama çok bilmediğim alanlarda başlangıç noktası olarak Spotify'nın hazırladığı listelerden faydalanabiliyorum. İlk başta en çok dinlenen ya da en çok beğeni almış olan playlistten başlıyorum çünkü onun arasından kendime bir liste oluşturabilmek daha kolay geliyor bana. Yani başlangıç olarak Spotify listesinden başlayıp oradan işte o listeyi shuffle'da dinleyip o playlistte kulağıma güzel gelen parça varsa, örneğin çalışırken arkada çaldığında kafam müziğe giderse, bu parça beni aldı götürdü ise buna bir şans daha veririm diye tekrar dinliyorum. O dinlediğimde de güzel gidiyorsa kendi listeme

girmeye hak kazanmış oluyor. O da geçici bir liste ile başlayıp kalıcı bir listeye geçiyor. Bazı parçalar oluyor tek seferde seni çok alıp götürüyor ama bazıları da birkaç dinlemede o tadı verebiliyor.

Daily Mix konusunda da bana neden onları sunuyor anlamadım. Listemin içindeki parçalardan bana yeni liste yapıyor anlayamadım. Orayı direkt olarak es geçiyorum. Your Top Mixes için de aynı şeyi söyleyebilirim. Ben aynı şeyi manuel olarak yapıyorum, sunmasına gerek yok bence ama “More Of What You Like” gibi şeyler var mesela onları dinliyorum. Yani şunu dinleyen, bunu da dinledi ya da “Similar to X” denilen şeylere bakıyorum

Spotify’ın algoritmik çalma listeleri hakkında ne düşünüyorsun?

Arkadaşlarla kendi aramızda bir dalga konusudur. Mesela bir listeyi açmıştır biri. Çalan liste 1,5 saatlik bir liste ama biz sohbetin muhabbetin bir yerinde “Ne oluyor” gibi tepkiler veriyoruz. Bir bakıyoruz ki o kendi kendine devam ediyor, yani liste bitmiş radyoya geçmiş ve onun üzerinde kaç tane parça geçmiş ve bir yerde saçmalamaya evriliyor ve bu fark edilecek derecede saçmalayabiliyor o yüzden çok iyi bulduğumu söyleyemeyeceğim.

Spotify bana öyle bir algoritma sunuyorsa ve devamını kendinin getirebileceğini iddia ediyorsa benim bunu fark etmem lazım. Klasik müzikten başlayıp Hande Yener'e gidince tabi ki öyle olmuyor.

Spotify’ın sana sunduğu playlistlerden en çok hangisini kullanıyorsun?

Bana sunduğu ve en çok kullandığım playlist Discover Weekly.

Discover Weekly hakkında ne düşünüyorsun?

Şimdi bakıyorum. Yeni bir sanatçı değil de dinlediğim gruplar üzerinden farklı parçalar vermiş, daha çok onu görebiliyorum. Çoğu parça benim dinlediklerimin farklı versiyonları. Spesifik olarak Discover Weekly’i aslında güzel bir özellik olarak görüyorum. Teorik anlamda gerçekten ilgi çekici bir özellik olduğunu

kesinlikle düşünüyorum ama pratikte eksik görüyorum. Benim playlistimde olan parçanın aynısını Discover Weekly’de görünce heves kırıcı oluyor ve müzik dinlemeye zaman da harcıyorum. O playlistin içinde 35 tane hep benim playlistimde olan parçanın aynısını sununca “Bana sunabileceği şeyler çok kısıtlı” diye düşünüyorum. O playliste bakmaktan uzaklaştırıyor. Öyle olunca da benim kullanımım düşüyor. Pazartesi günleri oturup bir hevesle bakabilecekken o hevesi bulamıyorum. Spotify’ı açıp alternatif bir şeyler dinlemek istediğimde ve birşey bulamadığımda Discover Weekly benim son çarem oluyor. Önceden hevesliydim kullanmaya ama zaman geçtikçe daha az kullanmaya başladım.

Spotify’ın sana sunduğu ve seni tatmin eden bir playlist var mı?

Psychodelic rock listesi var. 50 şarkılık ve 3,5-4 saatlik liste. Bir de Instrumental Madness diye bir liste var. Bunlar kendi playlist listeme eklediğim listeler. Yani 2 tane liste var.

Bu playlistler senin müzik dinleme şeklini nasıl etkiliyor?

Bu playlistleri ben aracı olarak kullanıyorum. Sıkıldıysam ve yeni bir şeylere ihtiyacım varsa Instrumental Madness’ı shuffle’da açıyorum. Orada kulağıma güzel gelen bir şey olursa oradan devam ediyorum. Hiç ön yargılı davranmıyorum, elimden geldiğince şans vermeye çalışıyorum. Alternatif bir şey duyuyorsam eğer “Buna benzer başka ne olabilir?” diye bakıyorum. Önce o gruba yöneliyorum zaten direk “Kim bunlar?” dedirtiyor. O grupların sayfalarına girdiğimde kim olduklarını anlatan bölümleri okuyorum, neler yapmışlar, ne zaman kurulmuşlar gibi. Aklımda çok kalmıyor ama o ilk araştırma esnasında ilgimi çekiyor. Önceden detaylar yukarıda mesela sekme olarak vardı ama artık aşağıya almışlar ve benim hoşuma gitmedi. Beğendiğim sanatçı, o sanatçının sayfası, o sanatçının diğer parçaları o sanatçı ne yapıyor diye bakıyorum. Daha sonra işte birkaç parçası da hoşuma gidiyorsa biraz daha o sanatçının sayfasında dolaşıyorum. Sadece bana sunduğu playliste değil, o playliste bulduğum sanatçıların sayfasında da takılıyorum.

Anladığım kadarıyla Spotify'ın sana sunduğu ve kullandığım playlistler senin bunu yapmaya itiyor.

Evet. Sadece o playlisti dinlemiyorum genelde. Kendi playlistimi oluşturmak için kullanıyorum.

Spotify'ın sana sunduğu çalma listeleriyle kendi yarattığın çalma listelerini karşılaştırabilir misin? İkisinin de senin için artıları ve eksileri neler?

Spotify'ın oluşturduğu listeler yeni parçalar bulma anlamında bana biraz daha kolaylık sağlıyor. Yani keşif yapmaya hem ittiriyor hem de o keşif sürecini rahatlatıyor. Bir referans noktası oluşturması güzel. Sıfırdan bir şey oluşturmaktansa bir başlangıç noktası olması bana daha kolaylaştırıcı geliyor. O yüzden Spotify'ın sağladığı listeleri başlangıç noktası olarak kullanmak hoşuma gidiyor.

Tabii ki her insan biricik ve her insan eşsiz olduğu için, herkesin yoğurt yiyişi farklı, öyle olunca o listeler çok genel geçer oluyor. Bir de kişiselleştirmenin bu kadar hayatımıza girdiği bir dönemde bu kadar genel geçer listelerin çok da etkili olabileceğini artık düşünmüyorum. Telefondan tut, bilgisayara, kıyafete kadar herkes farklı olmak istiyor. Bu kadar genelleştirilmiş bir listenin ben çok işe yarayacağını düşünmüyorum. İlerleyen süreçte bu tarz şeylerin daha da yok olacağını düşünüyorum. Fazla bir şey çıkmayacağını fark edince bu insanı farklı platformlara gitmeye itiyor. Spotify'da istediğim her şeyi bulabilsem neden başka bir platforma gideyim ki? Belki de tek başına o yükü kaldıramıyor ya da yeterli yatırımı yapmıyor ama arkada neler döndüğünü bilemiyorum. Müzik dinleme platformları arasında en popülerleri ve en zengini Spotify diye düşünüyorum ben. Aylık bir ücret ödediğim için bir karşılığını bekliyorum ama ben bu alışverişte kendimi yavaş yavaş zararlı görmeye başlıyorum. Bunu hissedince de soğuyorum. Ben de yeni metal gruplarını keşfetmek istiyorum. Benim işimi kolaylaştırsın istiyorum. Dezavantajları açısından bunları söyleyebilirim.

Kendi yaptığım listelerde bile bir yerden sonra yavaş yavaş sıkılıyorum, ne kadar senelerdir ince eleyip sık dokuyarak yaptığım bir liste olsa da bir yerden sonra tekrar ediyor ve o rutin sıkıcı gelebiliyor ve bu beni üzüyor. Her hafta 5-10 şarkı eklesen listeye o zaman da bir sınır koymak gerekiyor diye düşünüyorum. 10 saatlik bir listenin olması insanı kaybettiriyor, kontrolü zorlaştırıyor, içinde kayboluyorsun çünkü başka türler de dahil olmuş oluyor ve o liste, liste olmaktan çıkıyor. Bireysel listelerin de böyle bir dezavantajı var.

Bireysel listelerin ne gibi avantajları var sence?

İçindekileri inceleyip sık dokuyarak kurguladığım için içerik akışı güzel oluyor ve her parça senin için güzel oluyor. Hiçbir şarkıya “Yine bu şarkı geldi” demiyorsun. Çok beğenerek dinlediğim şarkıları parçaları oraya koyduğum için heyecana ihtiyacım olduğunda beni heyecana getirecek spesifik şarkıyı biliyorum. Örneğin mülakata gireceğim mülakattan önce heyecana getirmeye çalışıyorum kendimi ve metal dinliyorum. Biliyorum ki o şarkı beni istediğim o seviyeye getirecek. Bence çok büyük bir avantaj sağlıyor bireysel listeler. Bir örnek daha: arkadaşlarımla buluşmuşumdur ve ortam biraz sönüktür. Funk listemi açıyorum çünkü orada o enerjiyi verebilecek parçalar var. Oradan bir parça açıyorum ve işte insanlar hareketlenmeye başlıyor. Kendi oluşturduğum listelerin de böyle bir gücü olduğunu, avantajı olduğunu düşünüyorum.

Röportaj - D

Kendinden bahseder misin?

İstanbul'da yaşıyorum. Bahçeşehir Üniversitesi İletişim Tasarımı okuyorum, üçüncü sınıftayım. Freelance olarak marka danışmanlığı ve sosyal medya uzmanlığı yapıyorum. Animasyon ve grafik tasarım hizmetleri de veriyorum.

Genel olarak ne tarz müzikler dinlersin?

Aslında Spotify listem karma karışıktır. Şu sıralar biraz hip hop, jazz dinliyorum ama genel olarak seksenler, doksanlar rock, techno ve house müzik dinliyorum.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun?

Ben Spotify'ı hem tasarımsal olarak hem işlevsellik olarak çok başarılı buluyorum. Ondan önce bizim daha çocukluğumuzda 90 jenerasyonunun müzik ile belli sıkıntıları vardı. Telefonumuza şarkı indiriyorduk, okul servislerinde dinliyorduk ve onun ayrı bir tadı vardı ama Spotify sayesinde müziğe ve kaliteli ses seviyesinde müziğe çok daha kolay erişebiliyoruz ve gerçekten çok iyi bir eklenti oldu hayatımıza. Onun dışında benim en çok kullandığım özelliği yani belli listeler oluşturup o listeleri takip etmek.

Spotify hakkında beğenmediğin şeyler var mı?

En beğenmediğim özelliği belli remixlerin veya benim takip ettiğim belli sanatçıların olmaması ve bunlar yavaş yavaş entegre edilmeye başladı Spotify'a. YouTube Müzik çıktı 2020'de ve ikisinin arasındaki en büyük fark YouTube'un lehine. Spotify eksikliklerini fark etti ama bir şarkıyı mesela direkt videoyu koymuşlar, link bağlantısından dinliyorsun, şarkıyı ne indirebiliyorsun ne de şarkılar arası geçiş yapabiliyorsun. Kendi listene eklediğinde de o şarkı sanki videoymuş gibi duruyor.

Bunların dışında kendi yaptıkları listeler çok kötü bence. Benim müzik zevkimi anlamamaları gerçekten hoşuma gitmiyor. Ben de çok karışık dinliyorum evet, hani techno, rock arası uçurum gibi ama hip-hop, caz genel olarak dinliyorum. Şöyle bir şey gözlemlerdim. Tasarımcı olduğum için algoritması bence şu açıdan sınırlı: Spotify senin bütün hikayene göre müzik listesi öneriyor haftalık olarak. Senin 2017'deki zevkine göre öneriyor ama o yıllar önce. Ben o yıllarda heavy metal dinliyordum sadece, şu an dinlemiyorum, tercih etmiyorum ama hala benim listemde techno'nun altında heavy metal, 50'ler, klasik müzik çıkması rahatsız ediyor. Karışık bir çorbaya dönüştürüyor.

Diğer bir gözlemim de şu: Bulunulan bölgeye göre de belli eklemeler yapıyorlar. Ben çok Türkçe rap dinlemiyorum ve özellikle Spotify'dan dinlemiyorum ama sürekli haftalık listelerin bir tanesi Türkçe rap'e ait. Onu aşamıyoruz Spotify ile. Muhtemelen bir anlaşmaları var sanatçılarla. Belli kitlelere belli bir ücret karşılığı reklam olabilmesi için listelere sokuyorlar şarkıları diye düşünüyorum. Benim Türkçe listemde Sezen Aksu'nun arkasında Hidra var.

Benim sevebileceğim şarkıyı reklam olarak ekliyor. Ben bundan neredeyse eminim çünkü bana durmadan dayatıyor, onu da dinle, bunu da dinle diye. Diğer bir nokta ise benim sevebileceğim şarkıları doğru tahmin etme oranı biraz düşük. Güncel olarak dinlediğim türlerde bir sıkıntı yok, çok güzel öneriler sunabiliyor ama techno ya da house müzikte ya da yerli ve yabancı alternatif rockta zaten benim listemde olan şarkıları öneriyor bana. Yeni bir şey katma noktasında bir sıkıntı olduğunu düşünüyorum. Ben belki son 6 aydır bana önerdiği listelere bakmıyorum. Kendim daha çok shuffle edip bulmaya çalışıyorum yeni sanatçı ve şarkıları. Spotify Radio ama gayet iyi, direkt yeni şarkılar gönderiyor, yeni sanatçılarla tanıştırıyor.

Genel olarak listeler çok iyi çalışıyordu ama 2019-2020 gibi saçmalamaya başladı. Mesela algoritmasının bozulduğunu ben hep şuradan hesaplıyorum. Spotify için yıllık özet var, en çok dinlediğin sanatçılar ve parçalar gözüküyor. Bana hep en yanlış şeyleri çıkartıyor.

Spotify kullanma sürecin nasıl işliyor?

Benim üç tane yaptığım ana playlistim var. Güncel olarak ya yoldan giderken kullanıyorum onları ama evde yeni müzik keşfedeceğim zamanlarda sanatçı radyolarını kullanıyorum ya da rastgele bir şarkı dinleyip shuffle'a aldığım zaman hep bana o türde yeni şarkılar, yeni sanatçılar getiriyor. Evdeysen yeni şarkıları dinlemeyi seviyorum.

Kendi listelerin dışında başka kullandığın playlistler var mı?

Spotify’ın yaptığı bazı sanatçı playlistleri oluyor, onları çok dinliyorum. Haftalık olarak içerikleri değişiyor o playlistlerin, takip ediyorum.

Kullandığım playlistler senin dinlediğin tarzda müzikleri etkiliyor mu?

Ben hip-hop ve jazz ile Spotify sayesinde tanıştım. Şu an en çok dinlediğim tür, o yüzden etkiliyor ve memnunum bu özelliğinden. Çok iyi şekilde öneri sunabiliyor bazen, iyi çalışıyor ama Discover Weekly gibi playlistler bozuk.

Spotify’ın sana sunduğu playlistlerle kendi yaptığın playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence eksileri ve artıları neler?

Ben birazcık mükemmeliyetçi bir insanım. O yüzden dinlediğim listelere çok dikkat ediyorum. Artısı şu, benim listemin zaten benim onayımdan geçmiş şarkılar hep denk geliyor. Yani ben geçiş yapmıyorum hiçbir şekilde uğraşmadan sadece müziği dinleyebiliyorum. Diğer taraf için sevmediğim şarkı çıkabiliyor. Mesela hoşuma gitmeyen bir şarkı oluyor, sözleri hoşuma gitmiyor. Ama müzik türü bazı playlistlerin en büyük artısı da benim listemi zenginleştiriyor. Benim için en önemlisi müzik türü playlistleri. Çünkü zaman içerisinde dinledim. Mesela bir şarkıdan sıkılabiliyorum ve yeni bir şarkıya ihtiyaç duyuyorum. Şu ana kadar mesela bana çok iyi şekilde yeni müzisyenler, yeni şarkılar kattı listelerime ama ben oradan dinlemeyi tercih etmiyorum. Oradan keşfedip kendi listelerime aktarıp dinlemeyi tercih ediyorum.

Kendi playlistlerim açısından eksi olarak o playlistlere koyduğum parçaların genrelarını sevmemeye başlayabiliyorum ya da yeni bir genre’ya merak salmış, onu öğrenmeye çalışıyor olabiliyorum. Benim iyi bir playlist mezarlığım vardır. Dediğim tarzda playlistler mezara gidiyor, yüzlerine çok bakmıyorum.

Spotify playlistleri müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkiliyor?

Daha çok konserlerde müzik dinleme ya da sanatçının kendisinden dinlemeyi daha değerli buluyordum. Dijitalden daha az müzik dinliyordum ama Spotify sayesinde

hayatımın her noktasında müziğe erişebiliyorum. Metroda işe giderken, okula giderken, işteyken, evdeyken, yani hayatın her alanında müziğe erişebilme fırsatı sağladı bana. Diğer kullandığım platformlardan farkı da şu, ses kalitesi çok yüksek. Arayüz performansı diğer platformlara göre çok daha iyi. Apple Music kullandım ve nefret ettim. YouTube Music de öyle ama çok gelecek vaad ediyor diye düşünüyorum. YouTube Music'in en büyük sıkıntısı klip izleteceğimiz mantığında ilerliyorlar. Yolda giderken mobil verimden yiyor, o çok kötü bir durum. Bu olmasa YouTube Music, Spotify'nı seviyesine gelebilir.

Röportaj - E

Kendinden bahseder misin?

37 yaşındayım. Kadıköy'de buğday ve ekmek üzerine kurulu bir dükkân işletiyorum. Siyaset bilimi üzerine lisans mezunuyum.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Arkadaşlarım genelde bana karışık kaset derler. Kulağımı tırmalamadığı sürece her şeyi dinlerim. Kimisinin vokalini beğenir dinlerim, kimisinin arka fondaki ritmini beğenirim. Spesifik bir müzik tarzı dinlerim diyemem, sadece metal müzikleri çok dinlemem. Çok agresif müzikleri dinleyemem, yorar beni. Onun dışında aşağı yukarı her şeyi dinliyorum.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun?

Müziği daha hızlı tüketmemizi sağlayan bir uygulama, o yüzden bir eleştirim var, hızlı tüketimi arttırıyor. Eskiden müzik için zaman ayırırdım, okurdum, hoşuma giderdi. YouTube da benzer aslında ama Spotify bu süreci tamamen hızlandırdı. Onun dışında da aradığım şeyi bulmayı da kolaylaştıran bir uygulama. Ben Spotify'ı kullanmaya başladığımdan beri inanılmaz fazla sanatçı ve grup tanımaya başladım ama bir yandan çok hızlı bir şekilde tüketip sıkıldığımı ve bıraktığımı fark ediyorum. Onun dışında bir yere gittiğimde, arkadaş ortamında müzik çalmak

istediğimde hemen kolayca hazırladığım listeleri çalabildiğim veya belli bir müzik türü belirleyip onun üzerinden radyo açabildiğin bir şey olması yani hayatı kolaylaştıran bir şey ama bir yandan da içinde olduğumuz tüketim çılgınlığı bunun bir parçası maalesef.

Spotify kullanım sürecinden bahsedebilir misin?

Son dönemde birkaç tane kolektif olarak kullandığımız liste var. Birkaç kişi bir listeye müzik koyuyoruz. Ben dönem dönem Spotify kullanan biriyim. Spotify'da yani bazı dönemlerde çok sık kullanıyorum, gün içinde saatler harcıyorum ve parça beğenmek üzerine Spotify'ı geziyorum. Oradan oraya, radyodan radyoya atlaya atlaya geziyorum ama benim katkım kolektif playlist'e genelde az oluyor. Benim Spotify kullanım sürecim daha çok birilerinin oluşturduğu listeleri dinlemek üzerine oluyor. Çok playlist yaptığımı söyleyemem. Benim dinlediğim parçalar beğenilen şarkılar listemde oluyor, oradan birkaç listeye ekleme yapacaksın yapıyorum. 2-3 tane listem var ama onlar da artık liste olmaktan çıktı. Böyle 152 100 şarkıları ulaştılar.Of.O konuda sohbet etmeyi becerisi bende çok yok. Yani maalesef anladım abi.

Spotify'nın algoritmik playlistlerinden hangilerini kullanıyorsun?

Discover Weekly'yi çok denedim ama verim alamadım. O yüzden uzun süredir bakmıyorum ama bir ara her hafta düzenli bütün haftalık keşfimi dinliyordum ama tatmin etmedi beni ve bıraktım. Belki algoritması değişmiştir, daha iyidir ama bir daha dönüp bakmadım. Çünkü diğer arkadaşlarla oluşturduğumuz ortak listelerde genellikle beni daha tatmin eden müzikler karşıma çıkıyor. Onun dışında yıl sonunda gönderdikleri "Bu yıl en çok ne dinledin?" listeleri fena değil. O listeyi ara ara açıp dinliyorum. Şu an mesela 2020'de dinlediklerim listesini bile hala arada açıp dinlediğim oluyor. Bir de playlist dinlerken bittiğinde çalmayı kapatmıyorum, bırakıyorum ve çalmaya devam ediyor ve oradan çok güzel parçalar çıkabiliyor. Geçtiğimiz dönemlerde bunu fark ettim, playlistin son şarkısından sonra otomatik olarak radyoya geçiyor. Öyle bir şey olduğunda başka bir playliste geçmiyorum.

Kullandığım algoritmik playlistler hakkında ne düşünüyorsun?

Radyolarda güzel parçalara denk geliyorum. Haftalık keşife göre daha iyi bir özellik olduğunu düşünüyorum.

Kullandığım playlistler müzik dinleme alışkanlıklarımı nasıl etkiliyor?

Benim 2 tip müzik dinleme alışkanlığım var. Bir tanesi müziğe odaklanmak, onun için özel bir alan açmak, sakinlik içinde oturup müzik dinlemek ve bu daha çok duygusal ve enstrümantal müziklerde oluyor. Bir de günlük akış içinde mekânda çalışırken arka fonda çalsın, herkes birbirinin fısıltısını da duymasın, insanları heyecanlandıracak, hareketlendirecek, motivasyonu arttıracak şeyler olsun mantığıyla dinlediğim müzikler oluyor. İkisini de besliyor Spotify.

Hoparlörüm var ve çok alakasız yerlere gidip Spotify'da müzik dinleyip sadece müzik ve manzara ile baş başa kaldığım anlar yaşamayı tercih ediyorum ve bu anlarda Spotify yanımda oluyor.

Spotify playlistleri dinlediğin müzik türlerini nasıl etkiliyor?

Açıkçası çok etkilemiyor, çünkü ben genellikle istediğimi bilerek, dinlemek istediğimin farkındalığıyla açıyorum. Liste bitip de radyo dönerse falan oradan çıkanlar da türünü değiştirmiyor. Çok etkilendiğimi söyleyemem. Benim zaten karmakarışık çorba gibi bir listem var.

Spotify algoritmik playlistleri ile kendi yaptığım playlistleri karşılaştırabilir misin? Artıları ve eksileri nelerdir?

Çok net bir karşılaştırma yapamam. Kendi adıma şunu söyleyebilirim: bir tanesi kız arkadaşım ile beraber olan kolektif bir liste, diğeri de uzun yıllardır birbirini tanıdığımız arkadaşım ile birlikte kolektif olarak yaptığımız bir liste ve ağırlıklı olarak bu 2 listeyi takip ediyorum. 2 gruptaki insanlar da benim ne tarz müzikleri sevdiğimi çok iyi bilen insanlar. O yüzden o listelere gelen her müzik mutlaka çok hoşuma gidiyor. “Onu beğenir miyim? Beğenmez miyim?” değil de “Ne kadar çok

beğenirim? Ne kadar az beğenirim?” mantığı oluyor bende. Spotify Radio’da “Beğenir miyim? Beğenmez miyim?” durumu söz konusu oluyor ve kısmen beğeniyorum, kısmen beğenmiyorum. Kolektif listeleri dinlemeyi daha çok seviyorum çünkü karşıma ne çıkacağını biliyorum.

Röportaj - F

Bana kendinden bahseder misin?

25 yaşındayım. Voleybolcu geçmişim var. Şu anda bir tane prodüksiyon şirketiyle belgesel yapıyoruz. YouTube için alternatif hayatlar, keşfedilmemiş hayatları keşfetmeye çalışıyoruz. Böyle 9-10 ya da 19-20 dakikalık kısa içeriklerle belgesel çekiyoruz. Onun dışında DJ'lik yapıyorum ve techno, deep house ağırlıklı müzik üretiyorum.

Techno ve deep house dışında dinlediğin müzik türleri neler?

Onlar dışında disco, electro-hop, 90lar deep house, acid, ghetto, detroit techno, chicago house, indie, funk ve yerine göre tech house dinliyorum. Elektronik müziğin kayda değer her türünü dinlemeye çalışıyorum. Caz çok seviyorum.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Sence eksi ve artıları neler?

Spotify’ı çok seviyorum. Kullanış kolaylığı çok güzel. Bir playlisti topluca yaratabilmek çok güzel ve arkadaş aktivitelerine yönelik ortak kullanım olarak tasarlanmış, müziği paylaşma kültürü üzerine daha çok yapılmış. iTunes ile kıyasladığımda ortak kullanma ve arkadaşlarının ne dinlediğini görebilmek çok güzel. Arkadaşlarının playlistlerini kendi playlistlerinin arasına ekleyebilmek çok güzel çünkü diğer platformlarda böyle bir şey yok. İnternet olmadığında şarkıları indirebilmek çok güzel bir özellik bence. Dinlediğim parçalara göre playlist yapması güzel bir ayrıcalık çünkü zaman geçiyor. Birkaç şarkıyı veya sevdiğin türleri dinlemiş oluyorsun ama ne dinlediğini untabiliyorsun. 2 ay geçtikten sonra dönüp baktığında senin dinlediğin şarkılardan yapılan karma bir playlist çıkıyor

karşına. Bu güzel bir özellik. Belli bir sanatçının veya sanatçıların albümlerini dinledikten sonra “Best of Artists” diye bir playlist sunuyor ve bu dinlediğim albümlere göre sunuyor, bu çok güzel bir özellik. Spotify’ın bazı sürprizleri de hoşuma gidiyor. Belli bir dönemde dinlediğim parçaları bir playlist yapıp karşıma çıkartıyor. Spotify’ın Genius ile bir partnerliği var ve bu sayede şarkı sözlerini görebiliyorsun ama bunlar sadece mobilde gözüküyor. Bazı sözlerin spesifik olarak ne anlama geldiklerini görebiliyorsun. Bunu bilgisayar uygulamasında gösteremiyor olması kötü.

Bunların dışında sahte sanatçılar belli pazarlama stratejileriyle playlistlere kendi şarkılarını koydurduğu için ve Spotify’ın algoritması da buna göre çalıştığı için ben YouTube’da aradığım şarkıları orada bulamayabiliyorum. Karşına senin istediğin, dinlediğin şarkılara benzer şarkılar çıkmayabiliyor. Senin için playlist yapsa da senin dinlediğin şarkılara benzer şeyler yollasa da yine aynı şarkılar gelebiliyor. Daha ilgini çekecek veya daha bilinmeyen şarkılarla karşılaşma durumu olmuyor. Algoritması daha derine işlenebilir, tabii parayla döndüğü için de bu durumlar yaşanıyor diye düşünüyorum. Kim daha fazla para veriyorsa onun parçası daha çok öne çıkıyor. Sanatçının kim olduğunun çok önemi yok gibi gözüküyor. Ödenen paraya göre popüler playlistlerde olmaya hak kazanıyorsun. Bu yüzden algoritmadan çok hoşlanmıyorum açıkçası.

Spotify kullanım sürecinden bahsedebilir misin?

Spotify’ı açtığımda kendi playlistimi dinliyorum. Genelde Spotify’ın sosyal özelliği bence güzel. Sosyal medyaya entegre olma hali çok güzel. Çünkü açtığımda direkt olarak “Arkadaşlarım ne dinledi?” diye görebiliyorum. Eğer bir şey biliyorsam onlara yolluyorum. Arkadaşlarımın ne dinlediklerini baz alarak kendime playlist oluşturuyorum. Sanatçı radyolarına da bakıyorum. Ana sayfaya girdiğimde aşağıya inmiyorum genelde çünkü bana özel yapılmış albüm playlistleri yukarıda oluyor. Onun dışında beğendiğim parçalara bakıyorum ve playlistler oluşturuyorum.

Spotify algoritmasından çok haz etmediğini ama Spotify Radio kullandığını söyledin. Onun hakkında ne düşünüyorsun?

Spotify Radio'da genelde aradığımı bulabiliyorum ama dediğim gibi bilinen bir şey arıyorsam ya da spesifik bir sanatçı üzerine araştırma yapıyorsam, bir şarkı dinlemek istiyorsam bulabiliyorum. Örneğin İstanbul Sessions, caz yapıyor ve ben İstanbul Sessions'a benzeyen bir video yapmak istiyorum ve aradığımda direkt radyo çıkıyor ve benzer şarkılar bulabiliyorum ya da o gün canım metal dinlemek istiyor, Metallica Radio yazıyorum, ona benzer şarkılar çıkıyor. Bu özellik çok güzel, başka yerlerde yok. Parça sıralarını kişiselleştirebiliyorsun, indirebiliyorsun, beğenebiliyorsun, oradan curate edebiliyorsun, o özelliğini de seviyorum. Sanatçıların para ödeyerek girdiği playlistlerden bağımsız olduğu için Spotify Radio'yu daha çok seviyorum.

Kullandığın playlistler senin müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkiliyor?

Kürasyon için çok güzel ama benim müzik alışkanlığım üzerinde bir değişiklik yapmıyor. Daha çok şey keşfettikçe daha farklı şeyler dinliyorum bir noktada ama genelde sevdiğim beğendiğim şeylerden yola çıkarak yaptığım için bunları, istediğim kadar playlist yapma özgürlüğüne sahibim. Genelde bundan yola çıkarak yapıyorum. Benim dinleme alışkanlıklarımı çok değiştirmiyor. Bozcaada belgeseli için bir şey yapıyorum, insanların dinlediği ya da yaptıkları playlistlerin içeriklerinden yine playlist oluşturabiliyorum. Farklı türler üzerinden playlist oluşturuyorum. Sanatçıların diskografilerini bulmak güzel, çok düzenli gösteriyor, bütün albümlerini görebiliyorsun. Albüm kapakları da arka plana göre çok güzel gözüküyor.

Spotify'in playlistleri ile kendi yaptığın playlistleri karşılaştırabilir misin? Artıları ve eksileri sence neler?

Spotify'in bana sundukları benim dinlediklerimi baz olarak yapılan playlistler oluyor. Bana çok bilinmeyen şeyler bulmuyor ama "Ben bu sanatçının bu şarkısını bilmiyordum" dedirten şarkılar koyabiliyor. Ben playlist yaptığımda bana o kadar

sürpriz yapmıyor tabii. DJ olduğum için kürasyon konusunda zorluk çekmiyorum. Başka insanlar bu konuda “Hangi şarkıyla hangi türü uyuşturacağım? Ben bu playlisti yapacağım, o zaman Spotify’den daha çok yardım almalıyım” gibi düşünebilirler. Ben direkt playlistleri yapıyorum, aynı türleri aynı yere kondurabiliyorum ama Spotify’ın yaptıkları benim o kadar ilgimi çekmiyor. Kendi algoritmasına göre bazen çok ana akım müzikler veriyor. Benim dinlemeyeceğim parçaları bana sunabiliyor ya da direkt ilgimi o kadar da çekmeyen ve benim daha önce binlerce kez dinlediğim bir şarkıyı benim çok özel ve içselleştirdiğim bir şarkının altına koyuyor ve benim moralim bozuluyor ve diyorum ki “Çok basitleştirilmiş ve para kazanma üzerine kurulmuş bir algoritma gibi gözüküyorsun.” Ana akım olmayan şarkıları arama konusunda Spotify yerine YouTube’a gitmek zorunda kalıyorsun. Spotify’da her şarkıyı bulamıyorsun. Ben daha derin kürasyonlar yaptığımda Discogs ve YouTube bana daha çok yardımcı oluyor ama Spotify’in daha kullanıcı dostu olduğunu düşünüyorum ve arkadaşlarla birlikte kullanmak, arkadaşlarına playlistlerini, şarkılarını gönderebilmek, arkadaşlarının şarkılarını kendi playlistine koyabilmek çok güzel. Bir proje için bile çalışıyorsan Spotify’a giriyorsun, birlikte playlist yapıyorsun. Herkese paylaştığın sürece linki 3 veya 5 kişide aynı playliste şarkı ekleyebiliyor.

Bazı noktalarda DJ ekipmanı alıyorsun ve buna USB takamıyorsun ama Soundcloud’u entegre edebiliyorsun, oradan şarkı çekebiliyorsun ve bunu iTunesda ve Beatportta da yapabiliyorsun. Oradaki playlistini direkt aktarıp oradan şarkı alabiliyorsun ama Spotify’ın DJ ekipmanlarına bir entegresi yok. Ben o ekipman için Soundcloud üyeliği açtım kendime ama bunun için Soundcloud’a para ödemek gerekiyor. İkisine de para ödemek istemedim. Spotify üyeliğimi kapatmak zorunda kaldım o süre içerisinde ki orada çok güzel playlistlerim vardı.

Algoritmasında devam etmek gerekirse, sonuçta senin dinlediğin BPM’e, melodiye ve tarzına göre bir çıkarım yapıp ona göre sana bir şarkı sunuyor. Bence BPM analizinde yanılıp bana başka şarkılar çıkartabiliyor. Çünkü şu anda ben bakıyorum ve dans, elektronik, pop ve hip hop diye ama ben böyle olduğunu çok düşünmüyorum çünkü geçtiğimiz en az 1 ile 3 ayda pop dinlemedim, rock çok

dinledim, metal çok dinledim, caz çok dinledim. Sene sonunda bana bunları getirecekse yüzde 80 en çok bunu dinledin diye, ben öyle olduğunu düşünmüyorum dedirtiyor bana. Nasıl bir tür ayrımı var, BPM hızına göre bir analiz yapıp bir çıkarım yapıyor o konudan çok emin değilim.

Röportaj - G

Kendinden bahseder misin?

Ben Özyeğin Üniversitesi Psikoloji mezunuyum. Bir sene iş aradım Türkiye’de ve bulamadım. Daha sonra İngiltere’ye yüksek lisans yapmaya geldim. Şu anda Work and Organizational Psychology üzerine yüksek lisans yapıyorum, bitirmek üzereyim. İngiltere’de kalmak istiyorum, bir sene daha iş arayacağım.

Boş bulunduğum zamanlarda müzik dinlemek istiyorum. 5-10 dakikalık mesafeye giderken bile mutlaka kulaklığımı takıp müzik dinleyerek gidiyorum. Bir şeyler ile uğraşırken, yazı yazmam gerektiğinde de Spotify’den müzik dinliyorum. Sözlü değil de genel olarak klasik müzik playlistimi açıyorum.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Klasik müzik aslında benim günlük hayatımda dinlediğim bir müzik türü değil. Ben normalde müzik dinlediğim zaman sözlü müzik olmasına dikkat ediyorum. Herhangi bir listemde klasik müzik vardır ama aşırı yoğun listemde klasik müzik dinlemem. Benim spesifik olarak dinlediğim bir şey yok. Pop, rap ve elektronik de dinlerim.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Sence eksileri ve artıları neler?

Ben Spotify Premium’a yaklaşık 5-6 sene önce geçtim. Ondan önce geçmemiştim. Premium kullanmaya başladığımdan beri Spotify’da bir sıkıntı yaşamadım. Spotify bence rahat ama şunu fark ettim, her müzik yok, her şarkı yok. Her şarkı olmadığı zaman o şarkıyı dinlemiyorum, büyük ihtimalle. Diğer platformlara bakmıyorum

bulamadığım bir şey olduğunda, hep Spotify'dan dinledim şu ana kadar ve Spotify'dan dinlemeye devam ederim diye düşünüyorum.

Uygulamada arkadaşlarımın aktivitelerinin olduğu bir yer var. Arkadaşımın ne dinlediğini görebiliyorsun. “Bak bu şarkıcının şöyle bir şarkısı da varmış” diyip arkadaşlarının dinlediği müzikleri de şey görebiliyorsun. Benim kapalı çünkü insanlar ne dinlediğimi görsün istemiyorum. Aynı zamanda uygulamanın hem bilgisayardan olması hem telefonda olması ve bunların birbiriyle uyumlu olması bence güzel bir şey. E hani bıraktıysam telefonda açtığım zaman o aynı şarkıyı görebiliyorum.

Playlistler oluşturabilmek güzel bir şey, en azından Spotify'da olması güzel. Dinlediğin sanatçıları takip edip “Şöyle bir şarkı gelmişti”, “Bu yeni bir şarkı çıkardı” diye bildirim geliyor. Spotify özel listeler oluşturuyor “Şuna bak”, “Senin için özel” ve oraya girip şarkı baktığımda beğeniyorum. Negatif şeylerle çok karşılaşmadım. Bir tek para vermediğim zaman araya reklam girmesi rahatsız ediyordu ama Premium'a geçtiğim zaman bunun çok da bir sıkıntısını görmedim. O yüzden negatif çok söyleyebileceğim bir şey yok.

Spotify kullanım sürecinden bahsedebilir misin?

Spotify'ı açtığım zaman genelde bilgisayar üzerinden değil, telefonda açıyorum. Kulaklığımı takıyorum mutfağa gidip yemek yapacağım zaman kullanıyorum. Çok iyi oluyor. Mutfakta kimseyle konuşmuyorum ve boş durmaktansa en azından arkadan müzik dinliyorum. Spotify'ı açıp özellikle “Bir Spotify'ı karıştırıyorum neler var, neler yok” diye çok bakma şansım olmuyor.

Benim bu arada çok fazla playlistim yoktur. “Tough” diye bir playlistim var, damar şarkılar var içinde. Modum daha da düşün diye dinlediğim şarkılar vardır. Gerçekten böyle içinde orijinal şarkıların olduğunu düşündüğüm bir playlistim var. Aslında dinlemeyeceğim ama hoşuma giden olan parçaları koyduğum bir playlistim var. Playlistlerimi gizli tutuyorum çünkü insanların ne dinlediğimi görmesini

istemiyorum. Genelde dışarıya çıkacağım ya da yemek yapacağım zaman “Light Songs” diye bir playlistim var, oradan müzik dinliyorum.

Peki aktif bir dinleyici olarak müzik dinlediğin oluyor mu?

Onu çok bunaldıysam ve gerçekten müzik dinleyip böyle şarkı söyleme ihtiyacı duyuyorsam yapıyorum. Şarkı söylemeyi çok seviyorum ama bunun için biraz zamanım olması lazım ve benim böyle bir şeye ihtiyacım olmamla orantılı bu durum. Bundan 3 ay önce ne dizi izledim ve film izledim. İki gün boyunca sadece Spotify'dan müzik dinledim ve sadece şarkı söyledim. Sınavım, dersim vardı ya da tezimle uğraşmam gerekiyordu gibi durumlarda unutabiliyorum.

Kendi playlistlerimi kullanıyorum dedin. Algoritmik playlistler kullanıyor musun?

Discover Weekly’ye girip müzik seçiyorum. Takip etmiyorum genelde ama ondan girip müzik seçip kendi listeme ekliyorum. Daha doğrusu şarkıları beğenim daha sonra playlistime atmak istersem atıyorum. Beğendiğim şarkıların listesi benim için kütüphane gibi. Gerçekten her müziğim var orada ve her tarzdan var. Ne istersem oradan dinleyebilirim. Ben bir ara indie müziklere düşmüştüm ama uzun zamandır dinlemiyorum, hiç açıp o playliste bakmadım. Spotify’ın “Deep Dark Indie” diye bir playlisti var. Oradan da almıştım birkaç tane şarkı ama sorarsan en son ne zaman dinledin diye, 3 sene olmuştur bu playlistten birşey dinleyeli ama yakın zamanda eklediğim şarkıları eklemişler.

Algoritmik playlistler hakkında ne düşünüyorsun?

Discovery Weekly’de genelde pop şarkılar oluyor ve genelde zaten popüler olup listemde olmayan şarkılar oluyor. Spesifik bir müzik türü seviyorum demesem de genelde İngilizce pop şarkılar çıkıyor. Ben yeni şarkı çok takip edemediğim için o listenin içerisinde sevdiğim bir sanatçıyı gördüğüm zaman “O şarkı neymiş” diye baktığım zamanlar oldu. Bazen bir yerde duyduğum ve kim olduğunu o an çıkaramadığım ama bildiğim bir şarkıcının şarkısı sonrasında o playlistte çıkmış,

açmışım ve “Bu dinleyip beğendiğim ama bilmediğim şarkıymış” diyip listeme attığım oldu.

Genel olarak Discover Weekly çok takip ettiğim ve çok baktığım bir playlist değil. Çünkü bu playlist benim bilgisayarını açıp baktığım zaman gördüğüm şeyler, orada çıkıyor öyle görüyorum. Telefonda açtığımda görmüyorum, direkt kendi playlistimden başlıyor ya da beğendiğim şarkılardan başlıyor. O yüzden fark etmiyorum “Bana ne gelmiş?” ya da “Bana ne önermiş” diye.

Kendi playlistlerin hakkında ne düşünüyorsun?

Kendi yarattığım playlistler daha çok kendi moduma yönelik olan playlistler oluyor. Örneğin “Study, study, study” diye bir playlistim var ve içinde 20 tane şarkı var. İçinde sadece klasik müzikler var. Ders çalışırken kafam dağılmasın diye klasik müzikler var ve yavaş olan klasik müzikler var.

Discover Weekly’de olan bir sanatçı var ve benim listemde 1-2 tane şarkısı var. Discover Weekly de bir tane şarkısını koymuş. Benim listemde olan şarkılar da karşıma çıkıyor. Belki remix ya da başka bir versiyonu da olabilir ama genel olarak benim dinlediğim müzik tarzına ya da son zamanlarda dinlediğim müzik tarzına uygun öneriler yapmıştır diye düşünüyorum. Çünkü bir tane şarkı var, eski ve dinlediğim bir şarkı ve ona benzer şarkılar önermiş. Başka dinlediğim ve beğendiğim bir parçanın başkasının söylediği bir versiyonunu önermiş. Bu benim için çok uygun değil aslında çünkü o şarkının en başta başkasının söylediği bir versiyonunu dinlediysen artık orijinalini dinleyemiyorum. Farklı versiyon dinlemeyi çok sevmiyorum. Daha doğrusu ilk dinlediğim versiyonundan farklı bir versiyon dinlemeyi sevmiyorum ama baktığımda genel olarak dinlediğim şarkılara göre öneriler yapmış.

Spotify ve playlistleri senin müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkiliyor?

Hep aynı tarzda müzikler dinliyorsan o kısır döngüden çıkamıyorsun ve Spotify, seni o kısır döngüden çıkarmaya teşvik etmiyor. Beni teşvik etmesi için benim

başka playlistleri aramam ya da parçaları açıp bakmam gerekiyor. Ben şu anda baktığımda modlara göre playlistler var ya da beğendiğim parçalara göre bana parçalar önerdiği playlist var. Diğer playlistlere baktığımda da hep son zamanlarda dinlediğim parçalara göre playlistler önermiş. Belli aralıklarla açıp baktığımda bu playlistlere yeni şarkılara yönlendirebilir ama bunu senin yapman lazım. Sadece Spotify’ın sana önerdiği şarkılara bakarsan hep dinlediğin tarzda olan şarkılar ya da hep dinlediğin sanatçılara benzer şarkılar önerdiği için o kısır döngüden çıkamıyorsun. Spesifik olarak bakman lazım.

Playlistler konusunda spesifik olarak konuşursam, benim çok fazla playlistim yok o yüzden beğendiğim şarkılar üzerinden gidecek olursam: Bir müziği listeme eklediğim zaman o müziği ve o şarkıyı dinlemem lazım. O şarkıdan sıkılana kadar 10 kere dinliyorum arka arkaya. Belli bir tarzda müzik ya da bir şarkı dinlediysen ve playlistime attıysam, o sanatçıya benzer ya da o şarkıya benzer diğer şarkılara da bakıyorsun. Detaylı bir şekilde bakıp beğendiysen hemen listeme alıyorum. Listeme aldığım şarkılar çok iyiye “Bu sanatçı çok iyidir” diye diğer şarkılarına bakıyorum, buna teşvik ediyor. Bu şekilde değiştirebiliyor çünkü farklı bir müzik tarzına yönelebiliyorum. Elektronik müzik çok dinlemem ama bir dinlediğim şarkının sözleri de vardı ve kim olduğuna bakmak için araştırdım ve oradan bana birkaç şarkı daha sundu. Artık ders çalışırken de dinliyorum her ne kadar klasik müzik olmasa da günlük hayatımda açıp dinliyorum.

Yaptığın playlistler dinlediğin müzik türlerini nasıl etkiliyor?

Kendi playlistlerim dinlediğim müzik tarzlarını çok değiştirmiyor. Çünkü ne dinliyorsam o playlistin içine atıyorum ve bu aslında Spotify’ın önerdiği playlistler ile de bağlantılı diye düşünüyorum. Çünkü sen bu kısır döngüden çıkamadığın zaman Spotify’da bundan çıkamıyor ve sana aynı şeyleri öneriyor. Sen de dönüp dolaşip hep benzer tarzda müzikleri ve hep benzer tarz sanatçıları dinlemeye başlıyorsun. O yüzden benim dinlediğim playlistler de buna yönelik şekilleniyor. Playlistlerimi kendime göre oluşturduğum için genelde modum ya da yaptığım şeylere göre oluşturuyorum. Ders çalışıyorsam hep o ders çalışma playlistimdeki

müzik dinlerim ya da üzgünsem başka spesifik playlistimdeki şarkıları açıp dinliyorum.

Spotify playlistleri (senin durumunda moda veya duruma göre olan playlistler) ve kendi playlistlerini karşılaştırabilir misin? Artıları ve eksileri nelerdir?

Benim yaptığım playlistler tamamen zevkime göre oluşturulan playlistler olduğu için açıkçası ben kendi playlistlerimi dinlemekten daha çok zevk alıyorum. Çünkü dediğim gibi benim oluşturduğum playlist daha moduma göre ya da yaptığım aktiviteye göre oluşturduğum playlistler olduğu için, Spotify'nın benim için oluşturduğu bir playlistte her ne kadar benim dinlediğim şarkılar içerisinde olsa da belki benim modum o değil o anda. Benim playlistlerimde çok farklı sanatçılar var ve çok farklı türde oluyor ama benim modum o anda ona uygun olmuyor. Bir sanatçıyı dinleme modumda değilim ama playlistimde var. Benim beğendiğim şarkıcıların o playlistlerde olması benim her zaman onu dinleyeceğim ya da dinlemek isteyeceğim anlamına gelmiyor. Ben playlistlerimi gerçekten o anda dinlemek istiyorsam açıp dinliyorum. Diğer türlü ben beğendiğim şarkılarımdan dinliyorum. O anda dinlemek istemediğim şarkılarım oluyor ama 2 saat sonra dinlemek istersem dinliyorum.

Özet olarak: Spotify'nın benim için oluşturduğu playlistler moduma göre ayarlanmadığı için ve kendimi daha iyi bildiğim için o an ne tarz müziğe ihtiyacım olduğumu bildiğim için kendi playlistlerimden açarak müzik dinliyorum. İstedğim şekilde müzik dinleyebiliyorum kendi playlistlerimde.

Peki Spotify playlistlerinin senin yaptığım playlistlere göre artısı var mı?

Onların en büyük artısı bana yeni şarkı ve sanatçıları gösterebilmesi oluyor. Bildiğim bir sanatçının bilmediğim bir şarkısı varsa bana bunu gösteriyor olması güzel. Ufak bilgiler verebiliyor "Bu grup şu yılda kuruldu" gibi. Benim dinlediğim tarzda müzikler olduğu için bu playlistlerin içinde, içeriklerinin varyasyonu geniş. Daha farklı şeyler keşfedebiliyorum. Mesela bir tane şarkı beğenmişim ama hiç dinlemediğim bir tarzda bir şarkı ve onu 1-2 kere dinledim diye ona benzer farklı

şarkıcılar keşfedebiliyorum ve bu bakımdan güzel bir şey. Yeni şarkı ve gruplar bulabiliyorum Spotify playlistlerinden ve Spotify'ın bana bu şekilde bir katkısı oldu.

Hangi playlisti dinlediğin aslında kişinin bakış açısı ile alakalı. Ben kafamı dinlemek istersem ya da yaptığım iş spesifik bir şey ise ve yeni şarkı keşfetmek istemiyorsam kendi playlistime bakıyorum. İhtiyaçlarıma göre ya kendi playlistlerimi kullanıyorum ya da Spotify'ın playlistlerini kullanıyorum, Spotify'ı karıştırıyorum.

Röportaj - H

Bana kendinden biraz bahseder misin?

Tiyatrocuydum, oyuncuydum ve aynı zamanda üniversitede ve ilkokullarda dersler veriyordum. Şu an çalışmıyorum ama yoga yapıyorum, yoga hocasıyım.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Gençken rock ve punk hastasıydım. Caz dinlemeyi çok severim. Son yıllarda Türkçe rap çok dinliyorum, Ezhel gibi. Çocukluğumdan beri rap sevmişimdir, Ceza dinlerdim. Spesifik bir şey söylemem gerekirse ben her tür müziğin iyisini seviyorum ve ruh halime göre de müzikler dinliyorum. Bir gün kalkıp bütün gün boyunca senfoniler dinleyebiliyorum, başka bir gün geceden sabaha kadar Neşet Ertaş dinleyebiliyorum. Çok değişken.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Sence artıları ve eksileri neler?

Türkiye pazarına geldikten en geç bir sene sonra ya da geldiği sene kullanmaya başlamışım. Yaklaşık 6-7 sene oluyor kullanmaya başlayalı. Spotify kullanmaya başladığımda ilk çıktığında tam olarak benim ihtiyacımı karşılayan bir şeydi. Dediğim gibi ben müzik dinlemeyi seviyorum ama müzik üzerine düşünmeyi çok sevmiyorum. “Oturayım da şarkıcılar araştırayım, albümler araştırayım, müzisyenlerin bütün albümlerini çözüm, onun içindeki iyi şarkıları kendime

playlist yapayım” diyen bir insan olmadım. Lisedeyken ya da 20li yaşlarımdayken insanlar listeler, CDler yapardı ve ben hiç böyle şeyler yapmazdım, hep birilerininkini kullanırdım. Mix kasetler ve mix CDler yapılırdı onlar aracılığıyla dinliyordum internet yokken. O yüzden benim için çok iyi bir şey Spotify. 1-2 sanatçı biliyorsan onların radyosuna giriyorum arkada çalıyor, öyle çok kullanıyorum gün içinde. Arkada müzik çalsın herhangi bir şey yaparken, araba kullanırken, yürürken, evde temizlik yaparken, o zaman. Öyle dinlemeyi çok seviyorum ama özellikle arabada falan müzik odaklı oluyor. Özellikle araba kullanıyorsam ve uzun yol falan yapıyorsam şarkıya eşlik etmek isterim, öyle şeyler yapmayı severim. “Guilty pleasure” diyebileceğim tarzda ve kimseye göstermek istemediğim parçalar olabiliyor playlistlerimde. Spotify o anlamda çok avantajlı çünkü müzik üzerine hiç düşünmeme gerek kalmıyor ve genelde fena müzik dinlemiyorum hatta yeni ve güzel şeyler keşfediyorum ama ne olduysa son yıllarda bu keşif olayı ve playlist olayları değişti diye düşünüyorum. Belki de başına oturup vakit harcamadığım için olabilir.

Sence Spotify’ın algoritmik kalitesi mi düştü?

Evet, bence algoritmik kalitesiyle ilgili bir sıkıntı olabilir diye düşünüyorum. Mesela bir örnek vereyim, R&B dinlemeyi seviyorum, çok dinlerim. Aslında en çok R&B dinliyorum diyebilirim. Dünyada büyük R&B şarkıcıları var. Bir R&B sanatçısını adamı dinliyorum sonra ben bir R&B listesi bulmak istiyorum ve listede kim var veya kim yok benim için çok da önemli değil çünkü keşfetmek de istiyorum ama R&B listesi diye aratmaya başladığımda her defasında aynı 3-4 listeyi buluyorum. “Koskoca Spotify’da başka R&B listesi yok mu yoksa ben mi ulaşamıyorum?” gibi sorunlar yaşıyorum. Bana önerdiği playlistler ya da bir şeyler arattığımda karşıma çıkan şeyler çok kıstılı şeyler oluyor. “Daha az ana akım şeyler var mı?” diye düşünüyorum ama sanırım burası onun yeri değil. Popüler ve keşfedilebilecek, önerilebilecek R&Bciler vardır diye düşünüyorum.

Şu konuda haksız bulmuyorum: Türkçe rap çok dinlemeye başladığımı söyledim. Son 1.5 yıldır en çok Türkçe rap dinliyorum. Türkçe rap listeleriyle ilgili Spotify’da

kızmam çünkü iyi yapan var ve gerçekten çok kötü, arabesk halde yapanı da var, bunu ayıramayabilir. Spotify sonuta Türkiye’de en popüler şarkılar ve isimler kimse onlardan belli listeler oluşturuyor. Türkiye’de Reynmen diye biri var, ağlaya ağlaya şarkılar söylüyor. Adam çok popüler ve rap statüsünde sanırım yaptığı müzik ve Türkçe rap listelerinin hepsinde var ve ben hiç sevmiyorum. Çok yapacak bir şey olmayabilir o konuda çünkü Türkçe rap karmakarışık bir ortam, iyisi var, kötüsü var, ergen bir çocuğun sevdiği bana hitap etmiyor olabilir. O anlamda benim yaş grubuma göre belli öneriler olabilir mesela. Spotify’den beklentim biraz daha Türkçe özelinde olması çünkü benim 16 yaşındaki yeğenim de Türkçe rap dinliyor ama aynı şeyleri sevmiyorum.

Müziği en çok spor yaparken dinliyorum. Evde düzenli egzersiz yapıyorum. Spor yaparken arkada Spotify dinliyorum ve evet spor için olan özel listeler var fakat hep aynı 3 liste karşıma çıkıp duruyor. Ben başka şeyler keşfedemiyorum nedense.

Neler kullandığın konusunda bir soru sorayım: Spotify’ı açtığında neler yapıyorsun genellikle?

Nerede açtığıma göre değişiyor, çok değişken. Evde açtığımda Discover kısmında takılıyorum. Araba kullanırken başka türlü şeyler istiyorum. Spor yapıyorsam, egzersiz yapıyorsam başka bir şey istiyorum. O an hangi aktivite için müzik dinlemek istiyorsan ona göre açmış oluyorum. Kimi insan vardır, sabah kalkar, direkt hoparlöründen müzik çalmaya başlar. Böyle arkadaşlarım da var. Her zaman onun bulunduğu ortamda arkaplanda müzik çalıyor. Ben tam öyle biri değilim ama özellikle bir şeylerle uğraşırken arkada müzik oluyor ve tamamen o sırada ne yaptığıma göre değişiyor. Araba kullanırken şarkı söyleyerek eşlik edebileceğim şeyler dinlemeyi daha çok seviyorum. Hem böyle uzun yolda falan beni enerjik tutuyor ve bir şeyden korktuğumda, endişelendiğimde şarkıya eşlik edebiliyor olmak orada beni hani anda tutuyor, endişelerimden uzaklaştırıyor. Müziği böyle şeyler için kullanıyorum.

Aynı zamanda yoga yapıyorum, yoga hocasıyım. Yoga listeleri çok kötü Spotify'da. Meditasyon listesi var ve mesela bir listedeki birinci şarkı gerçek meditasyon şarkısı, ikinci şarkıya geçiyor ve baya hareketli bir şarkı oluyor. Gözlerim kapalı meditasyon yaparken bir anda bambaşka bir tarzda müzik başlayınca gene meditasyon dağılıyor. Eskiden çok kullanırdım Discovery, radyolar ve listeleri, açıp arka planda çalardım. Şimdi tanıdığım insanların önerilerine ve onların listelerine döndüm çünkü onların listelerinde daha çok şey keşfetmeye başladım. Discover yerine liste takip etmek daha iyi olmaya başladı, son 1,5-2 senedir beni pek tatmin etmiyor.

Bu tarz playlistler dışında podcastler dinliyorum ama o tarafın da arama ve keşfetme kısmı yine benim hoşuma gitmiyor. Türkiye'nin en popüler şeylerini öneriyor ama ben Türkiye'deki en popüler şeylerle çok da ilgilenmiyorum. YouTube'da şu an Spotify gibi, ben Demet Akalın veya Serdar Ortaç dinlemiyorum. Bunlar neden benim önüme düşüyor hiç fikrim yok. Ne alakası var? Benim bunları görmemem gerekir değil mi? Veya bunları görürsün ama yanında başka şeylerle önermesi daha mantıklı olur. Bu tip sorunları ben podcast kısmında da biraz yaşıyorum ama bulabildiğim podcastler iyi oluyor, hoşuma gidiyor.

Ben çalışmadığım ve pandemi başladığından beridir günlük olarak Duolingo ile İspanyolca öğrenmeye başladım ve Spotify'da podcast kanalı varmış. İçinde İspanyolca, İngilizce karışık kısa hikayelerin anlatıldığı bir podcast kanalı var. Onu çok kullanıyorum ve memnunum. İngilizcemi geliştirmek için de podcastler dinliyorum.

Spotify'nin algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Son zamanlarda bundan çok memnun değilim. Belki çok karmakarışık şeyler dinliyorum, onun da etkisi var veya algoritmayı da şaşırtan ben olabilirim, emin değilim. Mesela bir arkadaşarımla bir yere gidiyorum, hafta sonunu evde geçireceğim. Birinin telefonu bağlı oluyor ve herkes o telefonda bir şeyler açıyor. Benim için Spotify algoritmasını altüst edici olabiliyor. Hatta bir arkadaşımız

benim onun Spotify'dan şarkı açmamı yasaklamıştı. Çünkü çok alakasız şeyler açılabilir. Bir gece rakı içiyorsun ve arkaya rakı şarkıları diye bir playlist açıyorsun. Rakı şarkıları deyince aklıma Funda Arar gelmiyor ama Müzeyyen Senar veya Zeki Müren listeleri daha fazla karşıma çıkıyor. Herhalde bunlar daha popüler listeler Türkiye'de. Öyle şeyler çok karşıma çıkıyor ve o beni biraz rahatsız ediyor.

Spotify'nın algoritmik playlistlerinden hangilerini kullanıyorsun?

En çok Discover Weekly kullanıyorum sanırım. Favori sanatçılar var, onun üzerinden bir şeyler öneriyor. Çok kullanıyor muyum? Belki de kullanmıyorum. Beni kaybettiğinden beri çok bakmıyorum. Daha baktığım zamanlar vardı kesinlikle.

Discover Weekly özelinde ne düşünüyorsun?

Herhalde 20 şarkı öneriyorsa yaklaşık 15ini beğenmiyor olabilirim. Şu anda Discovery Weekly'e baktığımda Sibel Can var ve hayatımda hiç dinlemediğim birisi bu. Niye benim listemde var bilmiyorum ama son zamanlarda biraz fazla Türkçe müzik dinledim, rap gibi, belki de ondan. Böyle şeyler oluyor. Bu benim karmakarışık bir müzik zevkim olmasıyla ilgili ya da Türkiye'de popüler olmasıyla ilgili, bilmiyorum.

Playlistlerin müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkilediğini düşünüyorsun?

Hep aynı listeleri dinliyorum son zamanlarda. O listelere girdiğimde sanki biraz kendimi kısıtlıyorum bazen. Karşımda şu an "This is Ezhel" var, en çok dinlediğim listelerdendir ve Spotify'nın kendi listesi. Hem güzel hem de bir şarkıcının bütün şarkılarını keşfetmiş oluyorsun. Bir anlamda da kısıtlayıcı oluyor, biraz daha o sanatçıya benzer başka şeyleri niye bana önermiyor diye merak ediyorum. Radyosuna girdiğimde orada hiçbir şey yok. Cezanın aşırı eski şarkıları var. Zaten bildiğim şarkılar, üzerinden en az 10 sene geçmiş şarkılar. Ben de biliyorum Ceza'nın albümlerinde saklı kalmış çok güzel şarkıları var. Tabii ki Türkçe rap

önerecekse Ceza önerecek ama en popüler şarkılarını önermesin. Keşfetmek ya da bir sanatçının radyosuna girmek biraz amacına uygun olmalı diye düşünüyorum. Bilmediklerimiz ile buluşacağız gibi bir beklentim var benim daha çok. Belki ülkeden ülkeye değişiyordur tutarlılık durumu ama Türkiye’de büyük bir pazar.

Spotify playlistlerinin dinlediğin müzik türlerini nasıl etkilediğini düşünüyorsun?

Mesela R&Bden bahsetmiştim ve en sevdiğim müzik türlerinden biri ve dans etmeyi de severim, evde çok yaptığım bir şeydir. O konuda Spotify’ın listeleri sanırım biraz beni R&B konusunda olumsuz etkilemiş olabilir. Çünkü R&Bden uzaklaştım. Ben de çok uzun araştırmaları girişmeyince, Spotify bana sürekli aynı listeleri önerince ve bana başka bir şey keşfettirmeyince uzaklaştım, daha az R&B dinliyor olabilirim. Daha bildiğim listeleri açıyor olabilirim.

İyi-kötü 6 ay oldu ve ilk defa kendi playlistlerimi yapmaya başladım yavaş yavaş. Bazen listeme eklemeyi unuttuğum parçalar da oluyor. Onun üzerinde çalışıyorum şimdi. Yabancı rap albümlerine daha rahat ulaşıyorum. O konuda iyi ama R&Bde kötü oldu ve ben daha az dinliyorumdur kesin. Hem yabancı hem de Türkçe rap konusunda çok faydalandım. Türkçe rapte dikkatli olmam gerekiyor araya kötü şarkılar girebiliyor, yabancı listeleri dinlerken biraz daha güvenli oluyor.

Genel olarak başkalarının yaptığı ve popüler olan listeleri Spotify’ın kendi listelerinden daha çok tercih ediyorum, takip ediyorum. Örneğin ben hem İspanyolca podcast dinliyorum hem rap müzik dinliyorum, bana İspanyolca rap önerebilir diye düşünüyorum.

Kullandığın Spotify playlistlerini kendi oluşturduğun playlistler ile karşılaştırabilir misin? Sence artıları ve eksileri nelerdir?

Kendi listelerime o listelerden baya bir şarkı atıyorum, o anlamda faydalı oluyor. Yabancı şarkılarda oluyor ama Türkçe şarkılarda problem yaşayabiliyorum. Kendi listemi dinlemek, o sırada kendi ihtiyacımı bildiğim için daha güvenli oluyor. Araba kullanıyorsam başka bir şey, dans etmek istiyorsam başka bir şey, yoga yapıyorsam

başka bir şey dinliyorum. Bir sonra çıkacak olan şarkıyı biliyorsun ya da o anki ruh halime daha uygun bir şey gelmeyeceğini biliyorum çünkü ben yapmışım o listeyi.

Spotify listelerinde alakasız çok fazla şarkı karşıma çıkıyor. Dün egzersiz yaparken seti yarıda bırakıp telefona koştum ve şarkı değiştirdim. Bir şeyler ile uğraşırken ya da bir şeyler yaparken çok sürprizli olabiliyor. Sürekli onunla ilgilenmem gerekiyor, gidip şarkı değiştirmem gerekiyor. Böyle durumlar olmasını istemediğimde kendi listelerimi kullanıyorum ya da bildiğim listeleri kullanıyorum. Yoga hocamın listelerini takip ediyorum. Spotify'ın hiçbir yoga listesini takip etmiyorum ve her gün yoga yapıyorum ve yoga müziklerini sürekli açıyorum. Çünkü her gün aynı ruh halinde olmuyorsun. Yoga türlerine ayırmışlar ama hareketli bir yoga türü deyince elektronik müzik çalması benim beklentim değil. Yoga yapan birisi olarak bana hiçbir şey ifade etmiyor o yüzden hep bildiğim listelerde kalıyorum öyle durumlarda, Spotify'ın kendi listelerine hiç gitmiyorum.

Röportaj - I

Bana kendinden biraz bahseder misin?

Marmara Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümünü okudum, mezun oldum. Oyun firmalarında çalıştım. Şimdi de CG firmalarına freelance iş yapıyorum. Çizim yapıyorum ve 3D karakter modellemesi yapıyorum. Karakter tasarımı yapıyorum 3D karakter modellemesinden çok.

Dinlediğin müzik türlerinden bahseder misin?

Tür olarak spesifik bir şey söyleyemem çünkü çok fazla yeni müzik türü türedi. Bazen klasik rock dinliyorum, bazen Nine Inch Nails dinliyorum. Kafama eserse Carpenter dinliyorum.

Spotify hakkındaki düşüncelerin nelerdir? Eksileri ve artıları nelerdir?

Keşfetme sistemi bence çok güzel çalışıyor ama Spotify Radio bana çok güzel gelmiyor. Artist radiolara girdiğimde çok alakasız şeyler oluyor. Spotify'ın kendi

radyoları güzel oluyor ama başkasının yaptığı playlistleri dinlemediğim için bir kere dinliyorum, sonra unutuyorum ve gidiyor, kaydetmiyorum.

Ancak Artist Radio ile keşfettiğim çok fazla müzisyen oldu. Örnek veremeyeceğim çünkü gerçekten Spotify’da çok fazla sanatçı var. Çok fazla topladım ama keşfedip dinlediğim çok fazla sanatçı oldu. Playlistlerime koydum ve hep dinlemeye devam ettim. Discover Weekly de öyle ama oraya benimle alakası olmayan şeyler de konuluyor. Onun sebebi sanırım 40 yılda 1 alakasız bir şey dinleyesim geliyor ona benzeyen bir şey koyuyor. Yine arada dinleyebileceğim şeyleri sıkıştırıyorum çok rahatsız etmiyor ama dinlemek istemediklerim de oluyor.

Spotify’in algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

İlk Discover Weekly’i gördüğümde “Kendi playlistimi dinlerim” gibi bir mentalitem vardı. Sonra 1-2 defa baktım çünkü merak ettim sonra hoşuma giden şeyler çıkmaya başladı. O yüzden bazen yenilendiğini görüp her hafta açıp bakıyorum. Her hafta önüne yeni bir şey vermesi güzel oluyor. Dizi bölümü çıkmış gibi oluyor.

Spotify Radio için ne söyleyebilirsin?

O kadar kötü değil. %70’i benziyor ama geri kalanı benzemiyor. Hiç de benzemediği için biraz tadı kaçıyor ve kapatıyorum. Bazı müzik türleri oluyor ve hiçbir müzik türüne benzemiyor ama böyle kendini alakasız müzik türlerinin içine koyduğu için radyosunu açıyorsun ve alakası olmayan müzikler ile birlikte koymuşlar. Dinlediğim bir sanatçı var ve yaptıkları müzik hiçbirine benzemiyor ve radyosunu açıyorum alakasız şeylerle birlikte bir radyosu çıkıyor karşıma. Bu sanatçı ile alakalı spesifik bir şey olabilir diye düşünüyorum. O adam normalde death metal yapıyor ama yan projesi olarak daha duygusal işler yapıyor. Radyosunda death metal ile birlikte karıştırıyor radyo ve çok garip oluyor dinlerken.

Kullandığın playlistler müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkiliyor?

Yeni bir şey keşfedersem onu dinlediğim parçaların arasına, playlistime ekliyorum. Onun dışında müzik dinleme alışkanlıklarımı etkilemiyor. Ben çalıştırdığımda çok odaklanıyorum ve beynim otomatik olarak arka plandaki müziği siliyor. Bildiğim bir müzikse öyle oluyor, odaklanıyorum çünkü. Sevmediğim bir şey olduğunda ise hemen kapatıyorum o yüzden çok etki ettiğini söyleyemem.

Kullandığım playlistler senin dinlediğin müzik türlerini etkiliyor mu?

Etkiliyor. Spotify'a geldiğimden beridir ben yeni müzik türleri keşfettim, isimlerini bile bilmiyorum o türlerin. Dinlediğim türlerin arasına yeni türler katıldı. Daha önce hiç dinlemediğim türler var mesela kore grubu buluyorum, dinliyorum ve hoşuma gidiyor. Hiç şans vermezdim mesela ama bakıyorum ve "Aslında güzelmiş" diyorum, öyle şeylere çok denk geldim.

Spotify'ın playlistleri ile kendi yaptığım playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence artı ve eksileri neler?

Benim yaptığım playlistler daha moduma göre oluyor, müzik türlerine göre yapmıyorum. Birbirine benzer gruplar yerine şarkıların bana verdiği hisse göre yapıyorum. Spotify playlist daha müzik türlerine yönelik sanıyorum. Daha benzer müzikleri yapan insanları karıştırıp bir playlist üretiyor gibi geliyor bana. Kendi playlistlerimi daha çok tercih ediyorum ama alışkanlıktan dolayı olduğunu düşünüyorum. Eskiden yolda giderken sürekli dinlediğin CD mantığında, içinde 10 tane şarkı olur sürekli o şarkılar çalar ve kafan alışır. O mantıkla kullanıyorum playlistlerimi.

Röportaj - J

Kendinden biraz bahseder misin?

Kadınım, 36 yaşındayım. Üniversite mezunuyum, doktoram var. Şehir plancısıyım. Bir düşünce kuruluşu olan Türkiye ekonomik ve sosyal etüdler vakfında çalışıyorum.

Ne tarz müzikler dinlersin genellikle?

Eskiden elektronik müziği daha fazla dinliyordum ve daha sert müzikler dinliyordum. Breakbeat, drum and bass dinliyordum. Dubstep hiçbir zaman dinlemedim evde, dışarda bazen dinledim. Son birkaç senedir hip-hop ve trap çok fazla dinler oldum. Önceden de dinliyordum ama daha öne çıkmaya başladı. Bu tür değişimi dans sebebiyle oldu çünkü 3.5 sene önce doktora bittikten sonra her zaman yapmak istediğim şey olan dans kursuna başlamak vardı, özellikle hip-hop. Dans ettiğim için de daha çok dinlemeye başladım ama breakbeat ve drum and bass dinlemeyi hiçbir zaman bırakmadım, yükü sadece hip-hop'a göre azaldı. Eskiden kısıtlı zamanda dinlediğimde breakbeat ve drum and bass daha büyük paya sahipti, şimdi daha çok müzik dinliyorum ama o müzik türlerinin payları azaldı.

Müzik dinleme miktarı da dönem dönem değişiyor. 2013-2018 arası, doktora yaptığım dönemde ne çok fazla müzik dinleyebildim ne de yeni müzik takip edebildim. Doktora bittikten sonra daha fazla yeni müzikleri takip edebildim. Dolayısıyla platformları kullanma sıklığı, miktarı ve sürem de arttı. Pandemide müzik hayatımın büyük bir parçası olduğu için arttı. Şu an eskisinden çok daha fazla müzik dinliyorum.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun? Artıları ve eksileri neler?

İlk çıktığı zaman ben çok fazla rağbet etmemiştim. 2013'te "Spotify diye bir şey var, her şeyi dinleyebiliyorsun ve çok ucuz" diye duymuştum. O zaman Soundcloud vardı, daha çok oradan dinliyordum ve insanları takip ediyordum. Doktora sonrası Spotify üyesi oldum. Daha doğrusu kendim üye olmadım ama arkadaşımın aile paketine dahil oldum. 2019 yılında da kendim üye oldum. İşlerimin yoğunluğu azaldığı için müziğe daha fazla vakit ayırır hale geldim. Hem yeni hem eski müziğe erişimim kolay olsun diye düşündüm.

YouTube'da çok yeni şeyler olmuyordu, hep aynı şeyleri gösteriyordu. YouTube'un premium üyeliği varsa belki o farklı olabilir ama yeni müzik bulmak için iyi değildi. Soundcloud da kullanılmamaya başlandı, insanlar oraya bir şeyler

koymamaya başladılar ve nedenini bilmiyorum. Spotify'ın birden ön plana çıkması, Soundcloud'un daha az kullanılmamaya başlanması gibi durumlar oldu ve insanların Soundcloud hesapları bir anda ölü hale geldi.

Eksileri olarak her şey bulunmuyor maalesef, öyle bir eksisi var. Bazen YouTube'da bulduğun şeyleri Spotify'da bulamayabiliyorsun, özellikle çok eski ve ana akım olmayan şarkıları bulamayabiliyorsun. Bir diğer eksisi de bir kısır döngü var, hatta bayağı var. Hep kendi beğendiğim şarkılar karşıma çıkıyor. Hep yeni bilgiler girmen gerekiyor. İyi bir algoritması yok bence, yeni bağlantılar açmıyor, seni kapalı bir yerde bırakıyor, öyle bir kötülüğü var. Etik açıdan yeni sanatçı haklarının çok fazla gözetilmemesi gibi durumlar var, o da insanı rahatsız ediyor ama günümüz dünyasında biraz kolay kaçıyoruz, konfor sağlıyor, erişimi kolay.

Artıları olarak da müzik kalitesi YouTube'a göre kesinlikle daha iyi. Onun dışında yeni şeyler buluyorsun. Onun sana önerdikleri ile değil de kendin karıştırırsan, oradan oraya gidersen ve biraz zaman harcarsan yeni şeyler bulabiliyorsun. Playlistler gayet iyi. Müziğe erişimi kolaylaştırıyor, bir sürü şeye tek bir yerden ulaşabiliyoruz çok fazla uğraşmadan. Hepimizin işi gücü müzik olmadığından ve müzik ile çok haşır neşir olmayanlar için kolaylık sağlayan bir yer olduğunu düşünüyorum.

Spotify kullanım sürecinden bahseder misin?

O gün yaptığım aktiviteye göre değişiyor. Çalışıyorsam eğer çalışma müzikleri, lo-fi, trip hop, bazen gece çalışırken liquid drum and bass dinliyorum, çok iyi geliyor. Öyle playlistler açıyorum. Mesela Goldie'nin radyosunu dinliyorum, oradaki parçalar sürekli değişiyor, aynı olanlar da var, değişen parçalar da oluyor. Çalışırken bakıp "Bu iyiymiş" diyorsun sonra yeni bir sanatçı öğrenince o sanatçıya gidiyorsun. Artist radio üzerinden yeni şeyler keşfedebiliyorum ya da birinin playlisti üzerinden gidebiliyorsun. Çalışırken sürekli parça giremeyeceğim için 200 parçalık bir listeyi açıyorum ama bir noktada dikkatimi çekiyor ve "Güzel şarkıymış" dediğim oluyor, sonra sanatçının sayfasına gidiyorum. O sanatçının

“Best Of” listesini dinliyorum veya “This is” playlistini dinliyorum. Çalışırken bile yeni müzik keşfedebiliyorum. Sadece müzik dinlediğim zaman çok fazla olmuyor, “Oturup 1 saat müzik dinleyeyim” dediğim zamanlar çok fazla değildir.

Bazen dans ederken 90lar hip-hop açıyorum veya yeni şarkılar açıyorum, yeni playlistlerden gidiyorum. Beğendiğim şarkılar da var. Yolda giderken beğendiğim şarkıların listesini açıyorum ama onları da kategorize etmek gerekiyor, uzun zamandır onu yapmıyorum. Tatilde yaparım diye düşünmüştüm ama yapamadım. Bir yerde drum and bass çalarken arkasından çok yumuşak bir hip-hop şarkısı gelebiliyor.

Bir de “Yeni Müzik Radarı” diye bir şey var. Oradan çok bir şey çıkmıyor bana, çok nadir, takip ettiğim şarkıcıların yeni şarkıları oluyor. “Şu sanatçının yeni şarkısı çok iyiymiş” dediğim çok fazla zaman olmadı. Belki de orayı çok fazla takip etmiyorum. Belki burayı daha sık dinlesem yeni şeyleri takip etmem daha kolaylaşacak. Kendi playlistlerim yok, genellikle beğendiğim şarkılar listesini kullanıyorum.

Spotify’ın algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Fena değil. Bazen güzel şeyler çıkıyor ama genelde ekstra olarak karıştırdığım zaman veya efor sarf etmen gerekiyor gibi geliyor bana, daha kaliteli öneriler için. Sırf o playlistlere bırakırsan bütün işi, çok da iyi değil. Karşıma hep aynı şeyler çıkıyor. Bir playlistteki beğendiğim bir şarkıyı yazmam, kimmiş diye araştırmam gibi olaylar gerçekleşirse eğer, o zaman sevdiğim müziğe ulaşabiliyorum bence. Sırf Spotify’ın önerdikleri üzerinden gidince çok iyi şeyler çıkmıyor. Sanatçı radyosu veya tavsiye edilen istasyonlarda fena şeyler olmayabiliyor.

Daily Mix playlistini neredeyse hiç kullanmıyorum çünkü benim önceden dinleyip beğendiğim şarkılar oluyor. Zaman kapsülü diye bir şey de var zaten. “Sanatçıların en iyileri” listelerini kullanıyorum ya da istasyon tavsiyeleri oluyor, onları kullanıyorum. Çok dinlediğim sanatçıların radyolarını çok dinliyorum. Tarzını beğendiğim ve inişli çıkışlı olmayan, çalışırken dinlemeye elverişli sanatçı

radıolarını çok dinliyorum. Sanatçı radyolarından yeni sanatçılar ya da yeni şarkılar öğrenebiliyorum ve bunu araştırma yapmadan öğrenebiliyorum. Şarkısını bilip ama sanatçısını bilmediğin durumlarda buradan öğrenebiliyorsun. “I love my 90’s hip-hop” diye bir playlist var, orada bütün doksanlar hip-hop parçaları var. Buradan çok fazla parça beğenmişim, zaten buradaki parçaların hepsini biliyordum bunların daha önceden.

Böyle playlistlerde şöyle bir sıkıntı var: aklımda kalmıyor. Beğeniyorsun ama çok üstüne gitmezsen o beğendiğin sanatçı ve o şarkı aklımda kalmıyor. “Ben bu şarkıyı bir yerden biliyorum ama nereden?” diye düşünüyorsun. Beğenilen şarkılarına gidip sonradan fark ediyorsun. Baştan sona ezbere müziğini bildiğim bir şarkının adını unutabiliyorum. Böyle bir handikapı var. Eskiden öyle değildi, YouTube’da yazardın sanatçının ismini, şarkısını dinlerdin. Burada yeni şeylere daha fazla maruz kalıyoruz, hepsini benim aklım almıyor.

Şöyle bir eksisini söyleyebilirim: 4 yaşındaki yeğenimle dans ediyoruz. Spotify’den normalde hiç dinlemeyeceğim şarkıları açıyorum ve bir süre sonra “Yakında çalınanlar”da çıkıyor. Haftada 100 şarkı dinlemiş olsam bile ayda 1 kere o tarz bir şarkı dinlesem hemen karşıma garip garip şeyler çıkıyor. “Alternatif yeniler” diye benimle hiç alakası olmayan garip öneriler de oluyor.

Spotify playlistleri senin müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl etkiliyor?

Bazen hep aynı müzikleri dinleyebiliyorum. Çünkü bir playlisti beğeniyorum, “Bu çok iyiydi” diyorum. Mesela “Lo-fi Study Work 2021” diye bir liste var, yeni çıkmış bir liste ve çalışırken konstantre olmamı sağlıyor. İlk seferde iyi geliyor ama sonra hep tembellik oluyor ve aynı listeden devam edebiliyorsun. Bazı playlistlerin sırasını ezberledim artık. O bakımdan tembelleştiriyor diye düşünüyorum. Yeniliğe kapatıyor. Ben de sevdiğim parçayı sıkılana dek dinlemeyi seven bir insanım. Bir playlisti eskitiyorum, sonra yenisini bulup onu eskitiyorum. Playlist eskitmece gibi bir durum söz konusu.

Kullandığın Spotify playlistlerini karşılaştırabilir misin?

Discover Weekly sana bir sürü yeni şey gösteriyor ama çok garip şeyler şeyler çıkabiliyor. Yeni şeyler göstermesi çok iyi ama saçma sapan şeyler de çıkabiliyor. “Bu neymiş” diyerek kapattığım olabiliyor, kafam kaldırmıyor. Yolda açıyorum bazen ve şarkıları geçe geçe ve yarısına gelmeden devam ettiğim oluyor. Discover Weekly’de beğendiğim çok az şey oluyor ama beğendiğim şarkı da yeni oluyor. Her zaman yeni bir şeyi beğenmiyorsun ve daha değişik şeyler çıkıyor. Artist radiolarda da çok değişik şeyler çıkabiliyor ama arka arkaya çaldığı zaman “Bu ne ya” dediğim anlar çok fazla olmuyor çünkü bildiğim şeyler çalıyor orada, daha odaklı bir liste oluyor.

Ben çalışırken Artist Radio açıyorum veya dans ederken bir playlist açıyorum veya spor yaparken başka bir playlist açıyorum. Bu tarz playlistlerde ben ne çıkacağını biliyorum ama Discover Weekly’i açıp dans etmem ya da çalışmam çünkü beni sürekli bölecek, “Bu ne” diyip şarkıyı geçebileceğim. Şarkının kötü çıkma riski var. Şu an baktığımda “New Music Radar”da güzel şeyler var ama ben bunları çalışırken açmam. Gün içerisinde çok çalıştığım için Spotify arka planda çalıyor genellikle. Müzik dinlemeye vakit ayırdıysam “New Music Radar”ı karıştırıyorum, daha fazla araştırmacılık yapıyorum, sonuçta sadece müzik dinliyor oluyorum. Spotify’ya emek verdiğim ölçüde yeni şeyler görebiliyorum.

Röportaj - K

Kendinden biraz bahseder misin?

Bilgi Üniversitesi Gastronomi bölümünden mezun oldum. Aşçılık ile uğraşıyorum. Şu an iş olarak yeni bir mekânda aşçı olarak devam edeceğim. Yüksek lisans düşünüyorum fakat ALES’e gireceğim, o yüzden kesin değil.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Kesinlikle zamana göre, ruh haline göre, stresli olup olmadığıma göre değişiyor ama genellikle her müzik türünü dinlerim. Son zamanlarda özellikle death metal ve hip-hop çok dinliyorum. Birbirleriyle çok alakalı değil ama yeni şeyler keşfetmeyi

seviyorum, o konuda bir açlığım var. Yeni müzikleri, yeni müzik türlerini, yeni sanatçıları ve yeni albümleri aktif bir biçimde arıyorum.

Bir şey ile uğraşıyorsam, bir şey okuyorsam veya yazmam gerekirse elektronik müzik dinliyorum. Acid techno olur, daha çok tekrar eden müzikler dinliyorum. Deep house da olabiliyor eğer daha sakin takılmak istiyorsam. Uyumaya çalışırken lo-fi hip-hop dinliyorum. Sürekli değişken bir müzik zevkim var, nasıl hissetmek istediğime göre değişiyor. Ayırt etmem, arabesk dinlerim, rap dinlerim, metal dinlerim, klasik müzik dinlerim.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun?

2015'ten beri aktif bir biçimde Spotify kullanıyorum. İnsanın müzik arayışını tembelleştirdiğini düşünüyorum ama sürekli yeni şarkılar da öneriyor. Bana benim sevdiğim türde şarkılar öneriyor ama ben şunun farkındayım: başkalarının dinlediği şeyleri bana öneriyor. Başkalarına uygun olan parçaları bana öneriyor. Bir tane müzik türüyle alakalı bir playlist yapıyorum, altında alakasız şarkılar çıkıyor. Çünkü şunu biliyorum: benden başka birileri bu tarz playlist eklediğinde bu şarkıları da eklemiş. Orada müzik türü ayrımını, sanatçı ayrımını hissedemiyorum. Sanki insanlardan veri toplayıp onların üzerine öneriler sunuyormuş gibi düşünüyorum. Bilmediğim bir konuda konuşmak istemiyorum ama bana hissettirdiği o.

Artlarına gelecek olursam “New Release Radar” çok güzel bir şey. Benim takip ettiğimi ve sevdiğimi düşündüğü sanatçıların yeni parçalarını her hafta gösterecek şekilde yeniliyor. O hafta çıkmış parçaları dinliyorum ve hoşuma gidiyor. Çok fazla müzik türü takip ediyorum, çok fazla sanatçı dinliyorum ve bir yerden sonra çıkardıklarını takip edemez hale geliyorum çünkü gündelik hayatın da bir koşuşu var. O yüzden bu özellikleri seviyorum, rahat geliyor. Ayrıca her gün bana 5-6 tane Daily Mix öneriyor. 80lerin rock müziğine özgü de var, hip-hop'a özgü de var ve daha alt türlere özel bile önerebiliyor. Çok sevebileceğim şarkılar açığa çıkartıyor. Çoğu zaman Daily Mix'imi yolda giderken baştan sona dinliyorum. Tüm gün

otobüse biniyorum, işe gidiş yolum uzun ve “Bugün rock havamdayım” diyip rock ile alakalı olan Daily Mix’i açıp hiç dokunmuyorum, kendi kendine çalışıyor.

Spotify ile alakalı eleştirmem gereken şeylerden bir diğeri ise ben kaset ve CDler ile büyüdüm. Kaset ve CDleri başından sonuna kadar dinlerdim. Hatta Pink Floyd’un bazı albümlerinin şarkı sıralarını biliyorum. Spotify sana teker teker Daily Mix verdiği için ve şarkıyı tekrar dinleme zorunluluğu ortadan kalkınca tüketim artıyor. Hızlı tüketmek bile zevk almaktan ziyade o şarkıyı tamamen sindirebilmek, o sanatçının tarzına hâkim olabilmek yerine bambaşka bir ortama dönüşüyor. Çok yeni şeyler keşfettim, bunu yadırgayamam. Önerilen sanatçılar kısmında bir müzik türüne girdiğimde, ki sanırım kullanıcı verisini alarak işlemişler, gerçekten isabetli öneriler sunabiliyor. Kovan zihin mantığıyla çalıştığını düşünüyorum algoritmanın ve bunun hem negatif hem pozitif bir olay olduğunu düşünüyorum.

Spotify’nin eksilerinden biri dinleme botlarına karşı çıkmıyor. Bir şarkıyı 40 saniye dinlediğinde dinlemiş sanıyor ve aşırı derecede büyük bir bot durumu varmış. Para verip playlistlerin üstlerine çıkma gibi durumlar var ve daha çok önerilmeye başlanıyorsun. Bu durumdan biraz rahatsızım. Alakasız şarkılar geldiğinde hep aklıma geliyor. Bu konu ile alakalı bir sürü rapçi zan altında kaldı ve Spotify bunu çözmiyor çünkü üyeliklerin hepsinden para alıyor.

Spotify kullanım sürecinden bahseder misin?

Pazartesi günleri haftalık keşfim var. Discover Weekly kullanıyorum, yaklaşık 30-35 tane şarkı sunuyor ve benim sevdiğim sanatçılara benzer sanatçılar oluyor ve önceden dinlediğim şarkılar olmuyor. Hiç dinlemediğim insanlar da oluyor. Bu 30-35 şarkının hepsi farklı türlerde olmuyor. Hip-hop ile başlıyor, 2-3 şarkı sonra klasik müzik koyuyor, metal de koyuyor, IDM de koyuyor. Senin dinlemediğin şarkıları sana sunuyor. Pazartesi günleri bunu dinliyorum.

Discover Weekly’den kesinlikle memnunum. %100 isabetli değil tabii ama %75-80 bile olsa memnunum. Her parçayı tabii ki listelerime eklemiyorum. Baştan sona dinliyorum ve bir işle uğraşırken “Bu şarkı benim şu playlistime çok iyi uyar” diyip

ekliyorum ve beğeniyorum. Hem beğenme hem playliste koymak farklı olaylar olduğu için kenara atıp sonrasında playliste de ekleyebiliyorum. Yaklaşık 30-40 tane playlistim vardır ve hepsi yaklaşık 2 veya 3er saatlik listeler oluyor. Diğer günlerde Daily Mix kullanıyorum ya da 1000'e yakın beğendiğim şarkı var. Arada en aşağıya inip 2017'de ne beğenmişim ne dinlemişim, onları inceliyorum. Psikolojik olarak nasıl bir dönemden geçtiğimi beğendiğim şarkılara bakarak görebiliyorum. Geçenlerde baktım, 1 ay boyunca Vega, Mor ve Ötesi, Pilli Bebek dinlemişim, depresif Türk rock gruplarını görüyorum orada ve çok kötü bir dönem geçirmiştim. Haftanın ortalarında Daily Mixleri dinliyorum.

Spotify'da hoşuma giden başka bir şey de albümleri yılları ile gösterme. Örneğin bir metal grubu yeni bir albüm çıkarmış ve o grup 90lı yıllardan beridir varlar. "Doksanlarda ne yapmışlar?" diye bakabiliyorum. Eleştirebiliyorum nereden nereye geldiklerini. Hoşuma giden bir diğer şey ise podcastler. Yakın zamana kadar ben podcastlere sıcak bakan biri değildim, ilgimi çekmiyordu. Uzun süredir yalnız yaşadığım için iş yaparken, ya da başka bir şey yaparken insan sesinin olması, ilgilendiğim konularla alakalı bir şeyler öğrenebileceğim veya sadece gülebileceğim herhangi bir insan sesi olması rahatlatıyor. Bugün eve dönerken müzik dinlemekten sıkıldım ve podcast açtım ve 1 saat boyunca dinledim.

Playlistlerim genellikle müzik türü bazlı oluyor ama "Chill" diye adlandırdığım ve sakinleştiren playlistim de var. O akışı bozmamak için müzik türü bazlı yapıyorum playlistleri. Yumuşak bir parça çalarken bir anda tam tersine dönmesi çok hoşuma gitmiyor. "Night walk" playlistim var, içinde post-punktan The Smiths'e kadar bir sürü şey var. Gece dışarı çıkıp sakinleşmek için ve yürüyerek düşünmek için dışarı çıktığımda dinlediğim bir playlist. Daha enerji dolu, daha agresif ve daha sert hissetmek istediğim zamanlarda veya spor yaparken kullandığım listem var. Sakin elektronik listem var, müzik türü bazlı değil ve içinde bir sürü türden müzikler var.

Spotify'nın algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Playlist oluşturup şarkı eklediğimde o playlistin altında öneriler çıkıyor. Benzer müzik türleri ya da onları dinlemiş insanların playlistlerine eklediği şarkılar çıkıyor. Ben buralardan çok fazla şarkı keşfettim. Bazı playlistlerin sadece aşağıdaki önerilerinden bile playlist doldurduğum oldu. Yaklaşık 10 tane şarkı veriyor ve onları ekledikten sonra yerine bir grup daha şarkı çıkartıyor ve sonsuz kere o önerileri yenileyebiliyorsun.

Beni yeni müzik keşfi konusunda çok tatmin ediyor. Tam isabetli olmasa bile playlistten bana bir öneri sunduğunda ben bir şarkıyı playlistime yakıştırmam bile “Bu güzelmiş” diyip beğenilerime ekleyebiliyorum, belki bir playliste eklerim diye kenara atıyorum. Çok fazla müzik deneyimlememi sağladı. Yeni sanatçı ve şarkıları, albümleri keşfetmemi sağladı.

Daily Mix’e tıklamadan önce sana sanatçıları gösteriyor ve bir playlist oluşturuyor. O sanatçılar dinlediğin sanatçılar oluyor ve bu sanatçılar dışında o sanatçıların beraber iş yaptığı sanatçıları ve grupları da ekliyor. O sanatçıların kesişimindeki insanların playlistlerine eklediklerini, beğendiklerini, beğenmediklerini de sunuyor sanatçı anlamında.

Artist Radio’yu genelde bir şey dinlemek istiyorum ama eskilerinden de sıkıldığımda açtığım bir şey. Eric Clapton çok severim ama hep dinlemekten sıkıldığımda sanatçı radyosuna giriyorum ve müzik türünü de sevdiğimden ötürü bilmediğim kişiler çıkıyor. Şarkıyı beğendiğimde o sanatçının albümünü kontrol ediyorum. Hoşuma gidince bu sanatçının önceki albümlerine bakıyorum. Beğenirsem sayfanın aşağısına inip önerilen sanatçılara bakınca ve orada tanıdığım sanatçıları görünce hoşuma gidiyor. Zaman olunca sonsuza kadar müzik dinleyebileceğim bir platform sunuyor bana.

Zaman kapsülü diye bir özellik var playlistte. Ben belli sanatçıları dinlemişim ve bu sanatçıların 2005 ya da 2010’da popüler olan şarkılarını bana sunduğu bir liste var, nostalji playlist gibi bir şey altında. Zamanda geri götürecek şarkılar sunuyor. “Repeat” listesi var sürekli başa sarıp dinlediğim şarkılardan bir liste oluşturuyor.

Geçen sene en çok dinlediklerimden bir playlist oluşturuyor ve 40-50 tane şarkı oluyor içinde. Buna benzer şeyleri algoritmaya çok iyi oturtmuşlar.

Spotify playlistleri senin müzik dinleme alışkanlıklarını nasıl değiştirdi?

Gereksiz bir yeni müzik keşfetme açlığı uyandırdı. Ben eskiden bir albümü baştan sona dinlerdim, zaten bahsetmişim bundan. Baştan sona hiç bölmeden dinlerdim. Şimdi o tarz bir şey yapasım gelmiyor. Şu anda “Müzik dinleyeceksem yeni bir şey keşfetmeliyim” mantığıyla ilerliyorum, tüketim açlığına sürükledi. Güncel değilim hissiyatı yaratıyor müzik konusunda. Yeni şarkılar keşfetmem lazım, yeni müzik türleri keşfetmem lazım, niye eskileri dinliyorum, zamanım kısıtlı gibi durumlar söz konusu oluyor. Bu açlığı doyuramadım ve doyurmaya çalıştıkça daha çok acıktırان yeni müzik arama isteği ile buluyorum kendimi ve sinirimi bozuyor. Çünkü Spotify’da yeni müzik, yeni bir müzik türü veya sanatçı keşfetmek çok kolay.

Kullandığım playlistler dinlediğin müzik türlerini nasıl etkiliyor?

Mesela Discover Weekly’de yeni bir şarkı keşfediyorum ve playlistlerime sokamadığım bir şarkı, farklı bir havası var, yeni bir tür ve keşfetmediğim bir şey. O parçadan yeni bir playlist oluşturmaya başlıyorum ve o playlistin altında da bana yeni öneriler sunuyor. O önerilerden beğendiklerimi ekledikçe daha isabetli öneri sunmaya başlıyor. Bu sayede ister istemez yeni bir müzik türünden oluşan bir playlist oluşuyor. 1 hafta içerisinde 40-50 şarkılık bir playliste dönüşüyor ama sürekli dinlemiyorum. Bunlar kenarda duruyor.

100 şarkılık bir playlistim var en son şarkıyı 2020 yılında eklemişim. Playlisti oluşturmaya başlayıp bir yerden sonra ilgimi çekmiyor ve bırakabiliyorum. Spotify hesabım kaybolursa o kadar fazla müzik kaybedeceğim ki, düşünmesi bile çok korkunç.

Kullandığım Spotify listeleri ile kendi yarattığım playlistleri karşılaştırabilir misin? İkisinin de artıları ve eksileri nelerdir?

Artıları ve eksilerinden önce yorumlamak isterim. Hâkim olmadığım müzik türlerinde beni çok manipüle ediyor. Spotify önüme ne verirse onu tüketmeye başlıyorum. Hâkim olduğum türlerde kendi bildiğim ve Spotify'nın algoritmasının önüme sunmadığı sanatçıları ekliyorum ama hâkim olmadığım ve yeni keşfettiğim türlerde Spotify beni "Bunu dinle, şunu dinle" şeklinde yönlendiriyor. Bu konuda tembelleştirdiğini düşünüyorum.

Kendi playlistlerimle Spotify'nın playlistlerini karşılaştırırsam eğer benim neyi sevip sevmediğimi öğrendiği için biraz daha isabetli olmaya başladı. Önceden kullandığımda bu kadar isabetli değildi ama şu an binlerce şarkı beğenmişim, beğenmemişim, playlistlerime atmışım. Bir de parçaları ne kadar tekrar ederek dinlediğimi bildiği için algoritma bu sayede daha isabetli olmaya başlıyor. Bir diğer artısı birden fazla kişinin playlist oluşturması ve o playliste şarkı ekleyebilmesi. Kolektif listeler çok keyifli oluyor. 6-7 kişi bir playliste şarkı ekleyebiliyor.

Spotify'nın playlistleri ile kendi playlistlerim arasındaki fark kapanmaya başladı çünkü beni tanıdıkça neyi beğenip neyi beğenmediğimi çözmeye başladı. Kendim playlist yapınca aşağıdaki önerilere baktığımda normalde ekleyeceğim şarkılar öneri olarak gelmeye başlıyor. Başka insanları da algoritmaya kattığını düşündüğüm için büyük ihtimalle başkalarına benzer bir playlist yaptıysam onların listelerinde olup benim listelerimde olmayan ama benim beğenebileceğim şarkılar sunuyor.

Röportaj - L

Kendinden bahseder misin?

Bahçeşehir Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı öğrencisiyim. Ressamlık yapıyorum. 23 yaşındayım.

Ne tarz müzikler dinlersin?

Benim mzık tarzım çok karışık, çok değişken olabiliyor. Dönemsel değil aynı zamanda gün içerisinde de çok değişebiliyor. Kendimi bir mzık tarzına kısıtlamıyorum, duygu durumlarıma göre de değişebiliyor. İşim gereği tanıtım filmleri veya çekimler yaptığımız zaman uygun durumlara uygun şarkı seçimleri için çeşitli mzık türlerini takip etmem gerekiyor. Her sahneye uygun veya çektiğimiz reklam filmine uygun müzikleri bulmak için onları da takip edebiliyorum.

Bu mzık takibini nereden yapıyorsun?

Sadece Spotify'dan değil YouTube'dan da olabiliyor. Bazen internet dışında, dışardayken duyduğum bir şarkıya duyarlı olup onları Shazamlayıp veya ismini sorup arşiv oluşturmaya başlıyorum kendimce. Çok beklemediğim yerlerden beklenmedik şarkılar keşfedebiliyorum. Bindiğim takside radyoda alan şarkıyı bile bazen Shazamlayabiliyorum.

Mzık konusunda duyarlı olunca bir mzık türüne kısıtlı kalmayıp sadece davul ritmini dinliyorsun. O davul ritminden techno bir şarkı yapabiliyorsun. Nereden nasıl bir ilham geleceği hiç belli olmuyor ve çok duyarlı olunca, bilgili olunca parçanın içinden kompleks yapıları seçmeye başlıyorsun.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun?

Spotify'ı lisede aktif olarak kullanmaya başlamıştım. Her sokağa çıktığımda, yolda olduğumda veya doktora gidip beklediğimde bile sürekli kulağımda Spotify açık oluyordu. Hem kendi arşivimden hem de yeni playlistleri takip ediyordum. Spotify ilk çıktığında şu anki kadar herkesin halka açık playlistleri yoktu. Spotify'ın kendi algoritmasının geliştirdiği playlistler vardı. Hem mzık türlerine göre hem de ruh haline göre olan playlistlerin olması güzeldi, işime yarıyordu.

2-3 yıl Spotify kullanmayı kestim ve Youtube'a geçtim. Bir süre YouTube mzık kullandım ve bu arka plan müzikleri yapmayı bıraktım. Sadece mzık dinlemek istediğim zaman mzık dinliyordum. Bir aktivite olarak mzık dinlemeye başladım.

Oturup şarkı dinleyip o şarkıya odaklanıyordum. Müzikleri aktivitelere göre ayırmayı kestim. Resim yaparken, yolda giderken, okula giderken dinlenecek müzikler olarak ayırım yapmayı kestim. Bunun da ne kadar önemli bir şey olduğunu anladım. Belli kategorilere ayırarak müzik dinlemenin ne kadar önemli olduğunu anladım. Spor ile ilgili bir liste veya atölyede resim yaparken dinlenecek bir liste yapmak çok işime yarıyormuş odaklanma açısından ve ruh haline girmek açısından, bunun ne kadar önemli olduğunu anladım. Beyinde şart koşuyorsun “Bu playlist benim spor yapmama yardımcı olacak şarkılar” gibi bir playlist için, ama spor yaparken bir anda modun değişebilir ve melankolik bir şarkı açtığın zaman o senin spor verimini etkiliyor. O yüzden bunları düzenli tutmak çok iyi oluyor ama ben örneğin Spotify’ın spor için yaptığı tarzda playlistleri seviyorum, sevmiyorum diyemem ama herkesin sporda dinleyeceği ve onları motive eden müzikler aynı değil. Belki de Spotify’ın spor için oluşturduğu playlisti ben uyku için dinliyorum. Böyle şeyler olabiliyor.

Ben Spotify’ın radyo özelliğini çok kullanıyorum. Bir şarkının radyosuna gidip o şarkıya benzer şarkılar bulma özelliğini çok kullanıyorum ve zaman içerisinde algoritmanın değiştiğini düşünüyorum. Eskiden şarkının yapısına göre veya o sanatçıya benzer kategoride ki sanatçılar olsun çok başarılı bir şekilde çalışıyordu. Bir şarkının radyosuna gittiğim zaman o şarkıya benzer şarkılar bulabiliyorum ama son zamanlarda kullanıyorum ve benim beğendiğim şarkılar arşivinden rastgele şarkılar koyuyor ve uzaktan yakından alakası olmayan şarkılar oluyor. Zayıfladığımı gözlemliyorum. Gerçekten çok da benzemeyen şarkılar olduğunu görüyorum.

Discover Weekly de aynı şekilde. Discover Weekly’de benim gözlemlediğim kadarıyla son 1-2 dinlediğin şarkılara göre ve türlere göre önerilerde bulunuyordu. Son zamanlarda Discover Weekly’de en son 4 yıl önce dinlediğim bir sanatçıya dair veya çok uzun zamandır dinlemediğim bir tarza dair önerilerde bulunabiliyor. Eskiden sadece belli başlı sanatçılar Spotify da oluyordu ama şu an herkes çıkardığı parçayı Spotify’a koyabiliyor. Herkesin koyduğu parçayı sen kompleks müzik yapısı olarak inceleyip nasıl onları ayırabilirsin? Onu nasıl yapıyorlar onu da merak ediyorum. Neye göre şarkıları ayırıyorlar? Mesela “Bunu dinleyenler genelde şunu

da dinliyor”a göre ayırıyorlarsa bu yanlış olabilir. Çünkü aynı tarzda olmayabilir, çok alakasız bir şarkı olabilir ama bilmiyorum. Şarkıları neye göre kategorize ettiklerini, algoritmanın nasıl okuduğunu merak ediyorum.

Spotify kullanma süreci nasıl işliyor?

Eskiden dediğim gibi ben YouTube Music’e geçmeden önce benim çok temiz derli toplu playlistlerim vardı. Kullanmaya başladığımdan beri biriktirdiğim şarkıları kategorize ederek biriktiriyordum, şarkılarıma çok daha hakimdim, seçici davranıyordum veya uzun uzun araştırıyordum. Örneğin bir sanatçının yeni bir şarkısını keşfettiğimde o sanatçıyı inceliyordum, onun başka şarkılarını dinliyordum ve yani beğendiğim şarkıların albümüne girip o albümleri dinliyordum.

Yolda müzik dinlemeyi kesip müziği hayatımdan azaltınca YouTube Music’e geçtim, sonra Spotify’ya döndüm. Sonra karar aldım ve dedim ki “Ben Spotify hesabımı temizleyeceğim. Bu temizliğe girme sebeplerimden biri de ben shuffle özelliğini de çok kullanıyorum. Bunu ara ara yapıyordum ama son zamanlarda daha sık yapıyorum. Kendi beğendiğim bütün şarkıların olduğu yere girip, shuffle’a alıp, 4-5 şarkı sonra dinlemeye devam etmek istediğim tarzı yakalayıp onun radyosuna geçtiğim olabiliyor ama bu daha iyi işlediği zamanlarda böyle şeyler yapıyordum.

Bir şey yapacağım ve bunu yapmadan önce hemen böyle çok hızlı playlist oluşturabiliyordum çünkü arşivime hakimdim ama artık shuffle’a aldığımda dinlemediğim ve saçma sapan şarkıların geldiğini fark ettim. Bu yüzden shuffle’ı daha verimli kullanabilmek için bir temizlik yapayım dedim ve ilk kullanmaya başladığım zamandan beri artık aklımdaki arşivimde olan veya spesifik amaçlar için olan, spesifik bir anısı olan ve hiç beğenmediğim şarkıları temizledim. Temizlik yaptıktan sonra son zamanlarda bir kere dinleyip böyle kaydettiğim ve sonra bir daha hiç dinlemediğim şarkılar toplamaya başladım.

Örneğin bir playliste giriyorum ve genel tarzı çok hoşuma gitmiş ve o tarzda şarkılar toplamak istiyorum diyelim. Benim arşivimde o müzik tarzından daha çok şarkı

bulunsun diye böyle bazı şarkıları ileri alarak dinleyip alıyorum ve “Sonra dinlerim bunu, güzel bir şeye benziyor, bulunsun” diyorum. Böyle yaparak playlistime aldığım çok şarkı oldu ve bu yüzden arşivime hâkim olamamaya başladım. Çünkü bir kere dinleyip attığım ve sonra bir daha hiç karşıma çıkmayan şarkılar da oluyor. Böyle olunca shuffle’ım çok verimsiz olmaya başladı. Discover Weekly’de kendi arşivimden 3 ay önce attığım şarkı çıkıyor. Tuhaf bir hale geldi ve bunu düzenlemeye çalışıyorum. İlk kullanmaya başladığım zamanlara, düzenli playlistlerimin olduğu zamana dönmek istiyorum.

Şunu da fark ettim, bu bir günde olmuyor. Şarkıları toplarken zaman içerisinde oluşturduğum arşivime bakıp “Oturup 800 tane parçanın hepsini kategorilere böleyim” diye düşününce insan deliriyor. Birkaç kere yapmayı denedim, beceremedim. En azından birkaç tane kategori oluşturmuş oldum. Şu an şarkı dinlerken daha önceden oluşturduğum playlistlere atmaya çalışıyorum ama unutabiliyorum. Spotify kullanımı konusunda saçma bir noktadayım.

Eskiden yaptığım playlistlerimi silmem çok verimsiz oldu. Eskiden sürekli, her gün müzik dinliyordum. Bunu kesince bunu kesmenin sebebi de ses tasarımına ilgi duyup etrafındaki seslere kulağımı alıştırmak istedim. Kulaklık takıp kendi dünyama girmektense alakasız bir yerdeyken alakasız müzikler dinleyip kendimi başka yerlere götürmektense bulunduğum yeri deneyimlemek ve rastgele sesleri dinlemek istedim. Bunu ses tasarım projelerimde kullanmak için yaptım çünkü her şey müzikten ibaret değil her şey. Her şeyi müzikle yapıyorum ama belli bir yaştan sonra ses tasarımına ilgi duymaya başlayınca son 2-3 yıldır müzik olmayan müzikleri, dışarının seslerini dinlemeye başladım. Bunları yapınca müzik dinleme anlayışım değişmiş oldu.

Aktif olarak kullandığım playlistler var mı?

Spotify’ın kendi yaptığı playlistlerden beğendiklerim var ama klasik rock listesi gibi değil de böyle tuhaf isimleri olan playlistler var ve bunlar hoşuma gitmeye başladı. Mesela “Sonic Artifacts” diye bir playlist kaydetmişim. “Echospheres”,

“Refractions” gibi değişik isimler koymuşlar ve değişik playlistler yapmışlar. Çok spesifik olması hoşuma gitti.

Spotify algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Discover Weekly gibi playlistler dışında Zaman Kapsülü gibi ya da 2018’de veya 2020’de dinlediklerimi gösteren playlistleri kullandığım oluyor. Zaman kapsülü sadece senin dinlediklerin üzerinden değil, önerilerde de bulunuyor müzik türlerine göre. Hem dinlediklerim var hem keşfedebileceğim, sevebileceğim yeni şarkılar var, değişik bir liste. Saçmaladığı olabiliyor ama çok iyi şeyler de çıkıyor. Örneğin bir ara 2000ler Türkçe pop dinlediğinde, Tarkan veya Serdar Ortaç gibi, sana bir anda Kenan Doğulu önerebiliyor. Bu playlisti seviyorum. Aynı zamanda Spotify Radyo da aynı zamanda kullanıyorum. Hem sanatçı hem de şarkı radyolarını kullanıyorum. Benzer sanatçılar ve şarkılar bulmamda yardımcı oluyor.

Spotify playlistleri senin dinlediğin müzik türünü nasıl etkiliyor?

Müzik türü olarak kendi dinlediğin türde kalmanı sağlayabiliyor. Sen jazz dinliyorsan bir anda karşına farklı bir şey vermez. Bildiğin ve sevdiğin kategorilerde kalmanı sağlıyor ama algoritma çok saçmaladığı için çok alakasız şeyler de karşına çıkabiliyor ama radyolar hoşuma giden müzik türlerinden yeni insanlar keşfetme konusunda yardımcı olabiliyor ve alt müzik türleri bulmak konusunda yardımcı oluyor. Ben free jazz dinliyorsam bana smooth jazz önerebiliyor ve ben de beğenebiliyorum.

Spotify’ın sana sunduğu playlistlerle kendi yaptığın playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence artıları ve eksileri neler?

Kontrollü ve kontrolsüz olması. Kontrollü olması konusunda sen ne dinleyeceğini biliyorsun ve beklenmedik bir şey dinlemiyorsun. Beklenmedik olması senin için olumlu da olabilir olumsuz da olabilir. Spotify’ın kendi oluşturduğu Artist Radio’da güzel bir öneride bulunabilir, beğenebilirsin ya da beğenmeyebilirsin ama keyifli bir şekilde müzik dinlerken bir anda alakasız bir şey çıkabilir ve modunu

düşürebilir. Dinlediğin sanatçıya benzer olarak düşündüğü birini önerir ama senin hoşuna gitmeyebilir. Böyle şeyler oluyor.

Mesela yemek yaparken müzik açıyorum ya radio ya da Discover Weekly, çok saçmaladığı oluyor. Bazı şarkılar çok rahatsız ediyor ki ben sevdiğim bir sanatçının playlistine girmişim ama arada bir şarkı çıkıyor ve elimi yıkayıp, işimi gücümü bırakıp, şarkıyı değiştirip, işime geri dönüyorum. Çok rahatsız ettiği oluyor ama bu kişiden kişiye göre değişebilir. Ben Spotify'ın şarkılar önerdiği playliste girdiğimde içinde 20 tane şarkı varsa ve ben 18ini beğenip 2 tanesini beğenmediysem, o 2 tane parça başka birinin en çok sevdiği şarkı olabiliyor. Böyle şeyler çok göreceli olduğu için olması normal.

Spotify playlistleri senin müzik tüketim alışkanlığını nasıl etkiledi?

Daha fazla dinlemeye teşvik ediyor çünkü kendi şarkılarından kısıtlı kalmamış oluyorsun. Resim yaparken dinleyeceğin üç tane şarkın vardır. Resim yaparken 3 tane şarkı dinleyeceğine Spotify Radio'yu açıp benzer şarkılar dinleyebiliyorsun ve o aktiviteyi daha çok yapasın geliyor. Dans etmeyi sevdiğin 3 tane şarkı vardır ama Spotify Radyo'yu açınca ve o tarzda şarkıların bulunduğu playlistleri keşfedince yarım saat ya da 1 saat dans etmiş olabiliyorsun. "2 dakika dans ettim, şimdi başka bir şey yapayım" olmuyor, o şarkının devamı geldikçe gelmiş oluyor.

Röportaj - M

Bana kendinden biraz bahseder misin?

39 yaşındayım ve Çanakkale'de yaşıyorum. Çiftçilikle uğraşıyorum. 2014 senesinden beri Spotify kullanıyorum ama son 1,5-2 senedir çok daha az kullanıyorum. 2 senedir ses kalitesinden dolayı TIDAL kullanmaya başladım.

Ne tarz müzikler dinlersin?

90lı yılların sonunda, lisede çok fazla rock müzik dinlerdim. 2000li yıllarla birlikte biraz daha elektronik müzik dinlemeye başladım. Özellikle 2005 yılları civarında

IDM dedikleri elektronik ama biraz daha böyle çok dans müzikleri değil de biraz daha farklı müzikler dinlemeye çalıştım. Doksanlarda kendim müzik de icra ederdim. Rock müzik dinlediğim zamanlar gitar çalardım fakat daha sonra iyi bir müzik icracısı olmadığımı fark edip “İyi bir müzik dinleyicisi olayım” dedim. Last.fm kullanırım 2005 yılından beri ve dinlediğim bütün müzikleri scrob yaparım. Müthiş bir hizmet olduğunu düşünüyorum. Çok farklı müzikler dinliyorum, iyi olan aslında her müziği dinliyorum ve bazen rap bile olabiliyor bu. Eğer müzik iyiyse ama genellikle yabancı müzikler dinliyorum, caz ve elektronik ağırlıklı oluyor.

Spotify hakkında ne düşünüyorsun?

Spotify’ı da yine duruma göre kullanıyorum. Müzik dinlediğim ses sistemine göre aslında dinleyeceğim uygulamayı seçiyorum. Evde isem ses kartım varsa, kolonlarım varsa yani dinlediğim müzik kalitesini bana sunabilecek hoparlörlere sahipsem o zaman TIDAL’ı tercih ediyorum fakat daha kötü hoparlörler veya kulaklık gibi bir şeye sahipsem Spotify’ı sıklıkla kullandığım oluyor.

Spotify ile ilgili aslında 2014’ten beri çok şey değişti. Spotify ilk duyduğum zamanlar 2010’lu yılların başına denk gelir. O zamanlar sadece Avrupa’da, İngiltere’de çıkmıştı. Ben o zamanlar iTunes kullanırdım. Bilgisayarım da listelerim olurdu mesela 2010 lu yıllarda ama bir arkadaşına gittiğimde o listeleri çalamazdım. Spotify’ın benim için en muhteşem özelliği kendi yaptığım bir listeyi başka bir yerde de çalabilmem olmuştu, çok değişik gelmişti.

Ondan sonra Spotify da çok arada gelişti. Kolaboratif listeler bir dönem, özellikle 2017-2018 yılları civarında 4 - 5 arkadaşım ile kolaboratif listeler oluşturduk. Onlar çok güzel yerlere gitti. Daha sonra dışarıdan o listelere dahil olanlar oldu. Bazı sabahlar uyanırdım ve hemen o kolaboratif listeye bakmak isterdim çünkü “Başka birisi yeni bir şey ekledi mi acaba?” diye onu dinlemek muhteşem bir eğlence olurdu.

Daha sonra son 2 senedir TIDAL’a geçtim ve TIDAL biraz daha bireysel bir kullanım sunuyor. Bu tarz etkileşimlerden ziyade kullanıcının kişisel alanında

kalıyor. Kolaboratif liste kısmı falan biraz daha azaldı ama Spotify her zaman kendini yeniliyor ve yeni hizmetler sunuyor. Bu yüzden seviyorum. Özellikle Discover Weekly'den bazı haftalar iyi gruplar yakaladığımı hatırlıyorum. Bazı haftalar algoritmaya ve benim o hafta dinlediğim berbat şarkılara göre bazen berbat şarkılar önerdiği de oluyordu. Genel olarak aslında Spotify 2014'ten beri baya müzik mecramı genişletti diyebilirim. Keza insanlarla etkileşimi sağlaması ve arkadaşlarının ne dinlediğini görebilmek insanın müzik arşivini genişleten bir olay oluyor.

Eksileri olarak, uygulaması çok sık güncelleme istiyor. Spotify neredeyse her hafta olmasa da 10 günde 1 sürekli güncelleme istiyor. TIDAL'da bu daha az ama o güncellemelerde hep ufak ufak değişiklikler yapıyorlar. Bazen güncelliyor falan ama bazen bir önceki sürümü daha sevdiğim oluyor, "Tüh, şu tuş aşağıya gitmiş, kötü olmuş" diyebiliyorum. Güncellemeleri uygulamayı iyileştirmek için yapıyorlar ama onun sıklığı biraz rahatsız ediyor. Bazen aylarca Spotify'ı güncellemediğim oluyor. Sırf bu yüzden bunu bir eksi olarak söyleyebilirim.

Onun dışında Spotify'da yüksek ses kalitesini seçtiğimiz zaman bana hangi bit oranında ses sunduğunu söylemiyor. MP3 kalitesinde müzik dinlediğim zaman seste ciddi bir kayıp oluyor. Çok fazla müzisyen arkadaşım da etrafımda olduğu için buna dikkat etmeye çalışıyorum. Spotify'nın en büyük eksisi nin bana 1411 bit kalite sunmaması diyebilirim. Şu anda benim bundan tam olarak haberim yok, çünkü bayağıdır TIDAL kullanıyorum.

Spotify'ı açtığımda neler yapıyorsun?

Spotify'ı şu anda açtığım zaman sevdiğim şarkılar listesinde yaklaşık 16000 şarkı var. Orası 2016'da karıştı fakat düzgün sınıflandırabilmeyi başa başardılar. Genelde listelerime bakıyorum, aklımda 08-10 listem var veya direkt beğendiğim şarkıların listesine girip bakıyorum. Aklımda olan hatırladığım bir şarkı varsa oradan kolaylıkla bulabiliyorum. Bu iyi oluyor. Yeni bir sanatçıyı aratacakсам onu çok fazla Spotify'dan atmıyorum çünkü TIDAL'da arattığım zaman albümde kimler

çalmış, hangi müzisyenler çalmış, başçısı kimmiş gibi detayları alabiliyorum ve onlardan başka yerlere ben savrulabiliyorum. Çok faydalı oluyor fakat Spotify da olmuyor. Spotify’da sadece sanatçı ile ilgili bilgileri alıyorsun, o albümün müzisyenleri ile ilgili bilgi alamıyorsun.

Son 2 senedir çok nadiren Discover Weekly gibi listeleri kullanıyorum veya haftanın bazı günleri ama o Daily Mixleri karıştırmak güzel oluyor çünkü o listelerde hem benim kendi listelerimden şarkılar koyuyor hem de aralara benzerlerini serpiştiriyor. Oralardan yeni sanatçı bulmak mümkün oluyor. Son 2 senedir Spotify’ı biraz daha aslında halihazırda mevcut olan arşivimi kurcalamak için kullanıyorum ama 2015 yıllarında, bundan 5 sene önce o arşivi yaratmak için aslında kullanıyordum. Spotify’ı bugünlerde sadece o arşive geri dönmek için kullanıyorum. Arabadaysam, kulaklıkla dinliyorsam Spotify’ı kullanıyorum ama evde isem Spotify’ı çok fazla kullanmıyorum artık.

Discover Weekly kullanıyorum dedin. Bunlar dışında ama buna benzer kullandığın playlistler var mı? Sanatçı radyoları gibi?

Sanatçı radyoları değil de genelde şarkı radyolarından ilerliyorum. Sanatçı radyosu çok kullanmıyorum ama şarkının radyosunu bazen kullandığım oluyor, o da genellikle böyle yorulduğumda, şarkı seçmek istemediğim anlarda ve kalabalıksak, arkadaşlarım varsa benzer şarkılar çalması için açtığım oluyor.

Spotify’ın algoritmik playlistleri hakkında ne düşünüyorsun?

Bence fena değil. Bir taraftan aklımda TIDAL ile de karşılaştırıyorum. TIDAL bana “Önerilen müzikler” diyor ama benim dinlediklerim ile hiç alakası yok. Şunu anlıyorum: “O sanatçı para ödemiş ve onu ön plana çıkarıyor” diyorum. Bu konuda Spotify daha iyi çünkü benim dinlediğim müziklere yakın öneriler yapma konusunda TIDAL’den daha iyi olduğunu düşünüyorum.

Kendi playlistlerin dışında ne gibi playlistler kullanıyorsun?

Kendi playlistini dışında arkadaşlarımın playlistini takip ediyorum fakat Spotify'ın veya genel tanımadığım insanların yaptıkları işleri çok fazla takip etmiyorum.

Kişisel playlistler hakkında ne düşünüyorsun?

Kendi playlistlerimi ben 2005-2006 senesinden beri kullandığım Last.fm'deki arşivim aracılığıyla yaptım. Spotify'a 2013-2014 yıllarına geçtikten sonra Last.fm'i açıp oradaki kütüphanemi tekrar tanıdım ve oradaki sevdiğim şarkıları Spotify'da listeledim çünkü dinlediğim şarkıları kaçırmak istemedim ve Spotify'da listelemek istedim. Bir sene boyunca liste hazırladım ve o listeleri kullanarak, Spotify Radio'yu da devreye sokarak listelerimi genişletmeye başladım.

Spotify Radio kendi playlistlerini iyileştirmede yardımcı oldu diye anlıyorum. Doğru mu?

Kesinlikle oldu. Evet bunu söyleyebiliriz aynen ama o tabanı benim yapmam gerekiyordu ve onu yapmamı sağlayan şey 2005-2006'dan beri benim Last.fm'de dinlediklerim oldu. O sayede onları unutmadım. Spotify ondan sonra arşivimi genişletme çok yardımcı oldu.

Spotify playlistleri müzik dinleme alışkanlıklarımı nasıl değiştiriyor?

Evet, etkiledi. Spotify, TIDAL'dan farklı olarak arkadaşların birbiriyle etkileşim kurmasını daha fazla sağlıyor. Ben Spotify olmadan önce de tanıdığım arkadaşlarım ne dinliyor diye Last.Fm'e girer bakardım şimdi Spotify olunca artık oraya girip bakmama gerek kalmadı. Gerçi TIDAL kullanan arkadaşlarım yüzünden yine Last.fm'lerine girip "Bunlar ne dinliyormuş?" diye oradan takip etmem gerekiyor çünkü TIDAL'dan bunu takip edemiyorum. Spotify insanların dinlediği şeyleri takip etmeyi çok kolaylaştırdı. İnsanların dinlediği şeyleri ben de sevmeye başladım ama orta vadede şöyle bir handikap yarattı: yakın 3-4 arkadaşım var ve biz baya müzik dinleriz. Yani gün içinde belki 8-10 saat hep müzik çalar, bazen dikkatli bazen arka planda ama bir süre sonra şunu fark ettik: Dördümüzün de müzik arşivi birbirine çok benzemeye başladı, böyle 1 handikap yarattı. TIDAL'a geçtiğimizde

herkes biraz kendi halinde müzik dinler oldu ve yeni sanatçıları bulmamızı sağladı. Spotify ilk başta bizi çok zenginleştirdi fakat daha sonra tekrar aynı alanın içine sıkışmış hissettik, 4-5 kişi aynı müziklerde dönüyormuş gibi hissettik. O yüzden şimdi biraz dağıldık. Yeni dinlediğimiz insanları birbirimize artık sözlü aktarıyoruz veya Last.fm'den girip takip ediyorum “Kim hangi şarkıları dinlemiş?” diye. Genel olarak Spotify müzik dinleme alışkanlığımızı değiştirdi.

Bunun dışında, ben bir hafta iyi ve yeni bir müzik dinlemediysem depresyona girebiliyorum. Her hafta mutlaka yeni müzik dinlemeye ihtiyaım oluyor o yüzden Spotify bu konuda 4-5 senedir arşivimi çok genişletti, faydası oldu. Discover Weekly gibi playlistlere bakmıyorum, daha çok kendi dinlediğim müzisyenlerin etrafına bakıyorum ve Spotify bu konuda bana yardımcı oluyor. Spotify Radio kullanmayı daha çok seviyorum, çünkü sevdiğim çevrede benzer sanatçı ve şarkıları görmek daha çok hoşuma gidiyor.

Spotify’ın sana sunduğu playlistler ile kendi yaptığın playlistleri karşılaştırabilir misin? Sence artıları ve eksileri nelerdir?

Benim playlistlerim bazen çok karmaşık olabiliyor. İçerisinde hem Aphex Twin de olabiliyor hem Yeni Trk de olabiliyor ama Spotify’in bana genellikle önerdiği listeler daha benzer müzik türlerinde gerekleşiıyor. Kendi playlistlerim “ğlen dinlenilecek müzikler” gibi kategorilere ayrılıyor. Miles Davis ile başlıyor. “Akşam müzikleri” biraz daha farklı. Türkçe ya da yabancı diye ayırmıyorum ama.

Bazı sanatçıların radyosuna gitmediğim oluyor. Algoritma ile bu işi ilerletmek bir handikap gibi geliyor bana ama kimi zaman da faydalı oluyor çünkü kimi zaman gerçekten o hafta dinlediğim müziklere göre öneriler yapıyor. Bazen biri benim müzik dinlediğim cihazı alıp kendi müziklerini açıyor ve Spotify çok kötü şeyler önerebiliyor ama genel olarak Spotify’ın algoritmaları fena işlemiyor diye düşünüyorum.